

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti

**IZVJEŠĆE O PROVEDBI
PROGRAMA AKTIVNOSTI ZA PREVENCIJU
NASILJA MEĐU MLADIMA ZA 2009. GODINU**

Zagreb, travanj 2010.

SADRŽAJ

1. UVOD.....	3
2. IZVJEŠĆE O PROVEDBI PROGRAMA AKTIVNOSTI ZA PREVENCIJU NASILJA MEĐU MLADIMA ZA 2009. GODINU.....	4
2.1. Izmjene i dopune zakona i podzakonskih akata.....	4
2.2. Donošenje strateških dokumenata na području prevencije nasilja među mladima.....	4
2.3. Prioritetne preventivne mjere.....	5
3. IZVJEŠĆE O PROVEDBI PREPORUKA.....	21
3.1. Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.....	21
3.2. Mediji.....	22
4. ZAKLJUČAK.....	24
5. PRIVITAK - ANALIZA PROVEDBE POJEDINIH MJERA OD STRANE TIJELA DRŽAVNE UPRAVE	26

1. UVOD

Vlada Republike Hrvatske na sjednici održanoj 8. lipnja 2009. godine usvojila je Program aktivnosti za prevenciju nasilja među mladima za 2009. godinu (u daljnjem tekstu: Program aktivnosti).

Svrha donošenja mjera navedenih u Programu aktivnosti je senzibilizacija stručnjaka, roditelja, djece i mladih za problem nasilja među djecom i mladima, uspostavljanje sustavnih rješenja za prevenciju i sprječavanje pojave nasilja među djecom i mladima te ublažavanje i otklanjanje njegovih posljedica.

Cilj donošenja mjera je prevencija pojave novih slučajeva nasilja među djecom i mladima, edukacija stručnjaka koji rade s njima, razvoj svijesti javnosti, roditelja i mladih o štetnosti nasilja među mladima, provedba aktivnosti preventivnog stručnog socijalno-pedagoškog rada namijenjenih mladima i njihovim roditeljima.

Program aktivnosti obuhvaća sveukupno 45 mjera koja se odnose na izmjene i dopune zakona i podzakonskih propisa (4 mjere), donošenje strateških dokumenata na području prevencije nasilja među mladima (2 mjere) i prioritetne preventivne mjere (39). Za svaku pojedinu mjeru određeni su nositelji i sunositelji kao i rokovi izvršenja tijekom 2009. godine i/ili je njihovo provođenje kontinuirano, dok je za dvije mjere rok provedbe 2010. godina.

Program aktivnosti sadrži i preporuke usmjerene jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave i medijima. Preporuke jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave (3 preporuke) odnose se na provedbu Zakona o savjetima mladih (osnivanje županijskih, gradskih i općinskih savjeta mladih) te aktivno sudjelovanje mladih u planiranju, donošenju i provedbi mjera prevencije nasilja među mladima, planiranje i provedbu prioritetnih mjera, kao i osnivanje Vijeća za prevenciju u svim gradovima. Preporuke medijima (5 preporuka) odnose se na izvještavanje o pozitivnim primjerima ponašanja mladih, kao i svim predloženim mjerama u svrhu smanjenja nasilja među mladima te smanjenja senzacionalističkog prikazivanja i udjela nasilnih sadržaja koji se prikazuju.

Sukladno Zaključku Vlade Republike Hrvatske od 8. lipnja 2009. godine, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti zaprimilo je izvješća od nositelja mjera Programa aktivnosti te je temeljem dobivenih izvješća izradilo ***Izvješće o provedbi Programa aktivnosti za prevenciju nasilja među mladima za 2009. godinu.***

Izvješće sadrži analizu provedbe mjera i preporuka jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, dok područje preporuka medijima navedenog Izvješća obuhvaća postojeću zakonsku regulativu, kao i postupanja Vijeća za elektroničke medije.

2. IZVJEŠĆE O PROVEDBI PROGRAMA AKTIVNOSTI ZA PREVENCIJU NASILJA MEĐU MLADIMA ZA 2009. GODINU

2.1. IZMJENE I DOPUNE ZAKONA I PODZAKONSKIH PROPISA

U svrhu poboljšanje zakonskih i podzakonskih propisa koji se odnose na mjere prevencije nasilja među mladima tijekom 2009. godine doneseni su sljedeći zakonski i podzakonski akti:

- Zakon o izvršavanju sankcija izrečenih maloljetnicima za kaznena djela i prekršaje (Narodne novine, broj 153/2009),
- Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji (Narodne novine, broj 137/2009),
- Pravilnik o kaznenoj evidenciji (Narodne novine, br. 92/2009 i 108/2009 - ispravak).

U tijeku je također izrada *Nacrta prijedloga Zakona o rehabilitaciji i kaznenoj evidenciji* i *Nacrta prijedloga Kaznenog zakona* te je dosada izrađen opći dio Nacrta prijedloga Kaznenog zakona.

2.2. DONOŠENJE STRATEŠKIH DOKUMENATA NA PODRUČJU PREVENCIJE NASILJA MEĐU MLADIMA

Na prevenciju nasilja među mladima utječe i provedba različitih mjera usmjerenih mladima, posebno onih koja se odnose na obrazovanje i informatizaciju, zapošljavanje i poduzetništvo, socijalnu politiku, zdravstvenu zaštitu i reproduktivno zdravlje, aktivno sudjelovanje mladih u društvu, kulturu mladih i slobodno vrijeme, kao i mobilnost, informiranje i savjetovanje te je u skladu s navedenim Vlada Republike Hrvatske na sjednici održanoj 2. srpnja 2009. godine usvojila Nacionalni program za mlade od 2009. do 2013. godine (Narodne novine, broj 82/2009) koji sadrži niz mjera u navedenim područjima.

U svrhu prevencije poremećaja u ponašanju djece i mladih, uključujući i nasilničko ponašanje Vlada Republike Hrvatske na sjednici održanoj 3. kolovoza 2009. godine usvojila je Nacionalnu strategiju prevencije poremećaja u ponašanju djece i mladih od 2009. do 2012. godine (Narodne novine, broj 98/2009) koja obuhvaća niz mjera na području istraživanja pojave, unapređenja sustava prevencije poremećaja u ponašanju djece i mladih, osnaživanja obitelji i osnaživanja lokalne zajednice.

2.3. PRIORITETNE PREVENTIVNE MJERE

Obiteljski centar Bjelovarsko-bilogorske županije, Obiteljski centar Dubrovačko-neretvanske županije, Obiteljski centar Istarske županije, Obiteljski centar Ličko-senjske županije, Obiteljski centar Krapinsko-zagorske županije, Obiteljski centar Koprivničko-križevačke županije, Obiteljski centar Karlovačke županije, Obiteljski centar Primorsko-goranske županije, Obiteljski centar Požeško-slavonske županije, Obiteljski centar Sisačko-moslavačke županije, Obiteljski centar Splitsko-dalmatinske županije, Obiteljski centar Šibensko-kninske županije, Obiteljski centar Varaždinske županije, Obiteljski centar Virovitičko-podravske županije, Obiteljski centar Vukovarsko-srijemske županije, Obiteljski centar Grada Zagreba i Obiteljski centar Zadarsko-kninske županije, odnosno **17 obiteljskih centara** uspostavili su suradnju sa stručnjacima u zajednici na području prevencije nasilja među mladima čime se produbila kontinuirana suradnja s djelatnicima odgojno-obrazovnih, socijalnih, zdravstvenih i pravosudnih ustanova. Na temelju navedene suradnje obiteljski centri su izvršili procjenu stanja u zajednici i utvrdili rizičnu skupinu mladih.

Prema dobivenim podacima **na razvoj rizičnog ponašanja** mladih utječu slijedeći faktori: obiteljski faktori (rekomponirane i disfunkcionalne obitelji - narušeni obiteljski odnosi, nasilje u obitelji, napuštanje obitelji, alkoholizam u obitelji, nekompetentnost roditelja, pasivnost i nekritičnost roditelja za prekršaje koje je počinilo njihovo dijete i obiteljsko nasilje), karakteristike i osobnost mladih (različiti traumatski događaji, nedovoljna prilagodba na obitelj, školu i društvo uopće (anksioznost, neprijateljstvo, agresivnost, nezainteresiranost); povlačenje, osamljivanje i izolacija; pretjerani strahovi, depresivnost, psihosomatske teškoće; način rješavanja sukoba; nedostatak empatije, česte promjene raspoloženja; interesi neprimjereni dobi; poremećen sustav vrijednosti i kršenje pravila i zabrana, kako društvenih, tako i roditeljskih, boravak na javnim mjestima osoba mlađih od 16 godina nakon 23 sata bez pratnje odrasle osobe; konzumiranje alkohola među maloljetnicima u školi, na otvorenom i/ili u ugostiteljskim objektima (osobito u vrijeme noćnih izlazaka); zlorporaba sredstava ovisnosti; nasilničko ponašanje, narušavanje javnog reda i mira i sl.; uništavanje javne imovine (drvoredi, klupe - u parkovima i oko školskih zgrada); krađa, žicanje i sl.), nemogućnost ostvarivanja zaposlenja nakon završenog srednjoškolskog obrazovanja (mlađi punoljetnici), obrazovanje (poteškoće u obrazovanju; školski i akademski neuspjeh (loše ocjene, ponavljanje razreda, subjektivna procjena vlastitog neuspjeha na akademskom, interpersonalnom i osobnom planu, pitanje odnosa, zadovoljstva u školi, nesnalažljivost, neaktivnost, nekritičnost može rezultirati agresijom, rezignacijom, povlačenjem, regresijom, bježanjem); napuštanje škole (markiranje, skitnja); nasilje u školi i izvan nje (verbalno, fizičko, socijalno, psihološko), vršnjaci i okolina (odbacivanje od strane vršnjačke skupine sl.; nasilje među mladima (u školama i/ili organiziranje tuča i sukoba navijačkih skupina); okruženje u kojem živi i u kojem dijete provodi slobodno vrijeme (izbor vršnjaka, dostupnost droge, trendovi u zabavi i sl.), te spol i dob (više od 80% djece i mladih nasilničkog ponašanja muškog spola, više od 60% u dobi od 14 do 16 godina).

Svi navedeni faktori utjecali su na kreiranje programa usmjerenih rizičnoj skupni mladih i njihovim roditeljima koje su tijekom 2009. godine proveli obiteljski centri.

U svrhu koordiniranog djelovanja na ovom području obiteljski centri Primorsko-goranske, Virovitičko-podravske, Koprivničko-križevačke, Karlovačke, Ličko-senjske, Istarske, Vukovarsko srijemske i Krapinsko-zagorske županije organizirali su okrugle stolove na temu «Spriječimo nasilje među mladima».

Svih 17 obiteljskih centara proveli su radionice na temu „Nenasilno rješavanje sukoba“, organizirali prigodne tribine i edukativne radionice kao i kontinuirano provode pojedine projekte. Posebno su tijekom 2009. godine provodili programe koji su omogućili mladima kvalitetno provođenje slobodnog vremena, provodili su usluge savjetovališnog rada za mlade, organizirali niz radionica i tribina te kontinuirano provode niz programa i projekata u svrhu socio-pedagoškog rada s mladima rizičnog ponašanja. Također su provodili niz programa, radionica, predavanja i aktivnosti u svrhu stjecanja znanja o uspješnom roditeljstvu namijenjene roditeljima mladih rizičnog ponašanja (Detaljnije vidi mjeru 4.3.2.1.).

U svrhu **senzibilizacije šire javnosti** o nasilju među mladima i preventivnim aktivnostima na ovom području obiteljski centri su organizirali i održali niz predavanja, tribina i okruglih stolova namijenjenih mladima, roditeljima, djelatnicima odgojno-obrazovnih, zdravstvenih ustanova te stručnoj i široj javnosti, objavili niz stručnih članaka u dnevnim i tjednim novinama kao i mrežnim stranicama obiteljskih centara. Također su organizirali niz radionica i tribina.

Stručni djelatnici obiteljskih centara, u razdoblju od lipnja do prosinca 2009. godine kontinuirano su sudjelovali na seminarima, edukacijama i radionicama, kao i na različitim psihoterapijskim edukacijama kao što su realitetna, Gestalt i sl. Među seminarima, edukacijama i radionicama posebno se ističe usavršavanje kroz Program MATRA koji provodi Društvo za psihološku pomoć, program „Izgradnja kapaciteta za usklađeno reagiranje na obiteljsko nasilje u zajednici“ u organizaciji Centra za djecu, mlade i obitelj MODUS, sudjelovanje na II. Hrvatskom kongresu primijenjene psihologije „Zaštita zdravlja djece i mladih“, tribini „Razvoj kompetentnosti i osobne odgovornosti djece“, kao i edukaciji „Obrazovanjem do reintegracije i zapošljavanja mladeži s poremećajem u ponašanju“.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je u svrhu **prepoznavanja i poštivanja prava djece s teškoćama u razvoju i mladih s invaliditetom** kao članova obitelji definiralo prioriteta područja natječaja u *Pozivu za prijavu projekata udruga koje se bave problemima i zadovoljavanjem potreba osoba s invaliditetom i udruga koje pridonose borbi protiv droga i svih drugih oblika ovisnosti u Republici Hrvatskoj za financijsku potporu iz dijela prihoda od igara na sreću za 2009. godinu* i to osnaživanje osoba s invaliditetom za preuzimanje odgovornosti i neovisnog planiranja života te osnaživanje svih članova obitelji za ostvarivanje prava na osobni integritet, te priprema mladih osoba s invaliditetom za partnerske odnose, roditeljstvo i obiteljski život. Tijekom 2009. godine kroz navedena područja provedena su 52 projekta na području Republike Hrvatske.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je u svrhu **edukacije i supervizije radnika odgojnih domova te radnika centara za socijalnu skrb koji rade s djecom s poremećajima u ponašanju** tijekom 2009. godine provodilo edukacije u suradnji s udrugama i ustanovama. U skladu s navedenim iz dijela prihoda od igara na sreću predviđenih za financijsku potporu udrugama koje se bave socijalnom i humanitarnom djelatnošću odobrena su sredstva Udruzi „Igra“ za projekt „Kontakt - program unapređenja životnih vještina djece i mladih u institucionalnom tretmanu“, u Centru za odgoj djece i mladeži Zagreb održana je jednodnevna edukacija iz ART programa za 10 djelatnika iz domova za djecu s poremećajima u ponašanju. Također, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi odobrilo je sredstva Domu za odgoj djece Cres za edukaciju stručnih radnika na temu „Unapređenje vještina djece i mladih u institucionalnom tretmanu“.

Tijekom lipnja i listopada 2009. godine realizirana je edukacija djelatnika centara za socijalnu skrb o novim teorijskim spoznajama i primjenjivim tretmanskim intervencijama u okviru izvršavanja mjere pojačane brige i nadzora.

Tijekom 2009. godine Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi realiziralo je edukaciju iz primjene metode **izvansudske nagodbe u kaznenom postupku** za 32 djelatnika iz sustava socijalne skrbi s područja središnje Hrvatske i za 6 djelatnika iz sustava socijalne skrbi s područja Dalmacije. Također, tijekom 2009. godine u Osijeku je realiziran supervizijski susret za 15 djelatnika koji su ranije sudjelovali u edukaciji iz primjene metode izvansudske nagodbe u kaznenom postupku i imaju status edukatora i posrednika. S izvansudskom nagodbom obuhvaćeno je 454 slučaja, a planira se s navedenom edukacijom nastaviti i u 2010. godini. Slijedom provedenih edukacija stvoreni su uvjeti za širenje provođenja izvansudske nagodbe i na području Zagrebačke, Sisačko – moslavačke, Varaždinske, Splitsko – dalmatinske, Bjelovarsko – bilogorske, Koprivničko – križevačke i Zadarske županije.

Kriteriji i standardi za stručnjake, posrednike i medijatore (izmiritelje), izrađeni su prethodnih godina po uzoru na austrijski i njemački model, uz edukaciju koju su provodili stručnjaci iz Austrije. Navedeni kriteriji, kao i prikaz ovog projekta opisani su u knjizi “Model izvansudske nagodbe u kaznenom postupku prema maloljetnicima i mlađim punoljetnim osobama“ čiji su izdavači Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, Državno odvjetništvo Republike Hrvatske i Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet.

U svrhu **savjetovanja i psihoterapije za žrtve nasilja u obitelji** Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi sklopilo je ugovore s devet pravnih osoba koje obavljaju djelatnost zbrinjavanja djece i odraslih žrtava obiteljskog nasilja. One se nalaze na području Bjelovara, Rijeke, Varaždina, Splita, Osijeka, Zagreba, Zadra, Vukovara i Šibenika. Njihov ukupni kapacitet je 134 mjesta i namijenjen je ženama i njihovoj djeci čiji je život i sigurnost ozbiljno ugrožena, privremenog je karaktera i ne predstavlja njihovo stambeno zbrinjavanje. Svi navedeni djeluju od ranije, izuzev dvije nove pravne osobe i to na području Vukovara i Šibenika s kojima je sklopljen ugovor u 2009. godini, čime je u odnosu na proteklu godinu ostvareno povećanje kapaciteta za 19 mjesta.

U sklopu rada navedenih pravnih osoba provodi se i savjetovanje za žrtve nasilja, a u nekima od njih osnovano je Savjetovalište koje djeluje u izdvojenom prostoru i otvoreno je za sve zainteresirane, a ne samo žrtve nasilje smještene u navedenim domovima (Rijeka, Split, Osijek i Zagreb). Pored navedenog Odlukom o raspodjeli dijela prihoda od igara na sreću za 2009. godinu, za financijsku potporu projekata udruga koje se bave socijalnom i humanitarnom djelatnošću odobreno je 9 financijskih potpora u ukupnom iznosu od 1.199 984 kuna, i to kako slijedi: SOS telefon - Poziv u pomoć, Ženska soba - centar za seksualna prava, Udruga za zaštitu zlostavljanje djece i žrtava nasilja „Krila ljubavi“, Centar za žene žrtve rata, Grupa za ženska prava B. a. B. e., Udruga SOS telefon za pomoć žrtvama nasilja-Rijeka, Udruga - Mirta, Split, Ženska pomoć sada - SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja sa Prihvatnim centrom i Ženska udruga „Izvor“.

S istom svrhom Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je u 2009. godini za provedbu projekata udruga savjetovališta i skloništa za žrtve nasilja u Državnom proračunu osiguralo financijsku potporu za 6 projekata u ukupnom iznosu od 1.683.866,18 kuna (Autonomna ženska kuća Zagreb, Ženska grupa Karlovac „Korak“, Ženska pomoć sada S.O.S. telefon za žene i djecu žrtve nasilja, Udruga Brod – Grupa za ženska ljudska prava, Sigurna kuća Istra, Centar za žene ADELA).

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je iz dijela prihoda od igara na sreću odobrilo u 2009. godini 260.000,00 kuna Zajednici saveza udruga osoba s invaliditetom (SOIH) za projekt “Položaj žena s invaliditetom u Republici Hrvatskoj» u svrhu **edukacije mladih djevojaka s invaliditetom koje su žrtve nasilja u obitelji**.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti u istu svrhu je tijekom 2009. godine odobrilo financijsku potporu za 13 projekata udruga osoba s invaliditetom i onih koje djeluju u korist osoba s invaliditetom u ukupnom iznosu od 827.757,06 kuna (Centar za građanske inicijative Poreč - Žene s invaliditetom rade na ugradnji svojih ljudskih prava u politiku ravnopravnosti spolova u Istarskoj županiji, Društvo distrofičara Zagreb - Osnaživanje žena s mišićnom distrofijom radi sprečavanja diskriminacije u pravima na primjereni životni standard i socijalnu zaštitu, Društvo invalida Donji Miholjac - Poboljšanje položaja žena s invaliditetom, Društvo multiple skleroze Bjelovarsko-bilogorske županije - Aktivnostima do kvalitetnijeg života, Društvo multiple skleroze Koprivničko-križevačke županije - Osnaživanje osoba s invaliditetom za borbu protiv svih oblika nasilja, Društvo multiple skleroze Krapinsko-zagorske županije - Osnaživanje žena ka pozitivnijem mišljenju, Društvo multiple skleroze Požega - Ravnopravno sudjelovanje žena s invaliditetom u društvenoj zajednici „Zajedno za bolje“, Društvo tjelesnih invalida grada Rijeke – Komunikacija: prvi korak u pružanju adekvatne pomoći osobama s invaliditetom, Udruga osoba s invaliditetom „Bolje sutra“ grada Koprivnice – „Nevidljive žene“ – radionice za osnaživanje i kvalitetno provođenje slobodnog vremena žena s invaliditetom, Udruga slijepih Istarske županije – Pula – Slijepa žena u svakodnevnom životu, Udruga tjelesnih invalida TOMS – Mali prijatelji, Udruga za promicanje inkluzije Podružnica Šibenik – Mobilna podrška majkama s intelektualnim teškoćama i Zajednica saveza osoba s invaliditetom Hrvatske – SOIH – Potpora ženama s invaliditetom u sprječavanju obiteljskog nasilja).

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je u svrhu sustavne edukacije centara za socijalnu skrb u cilju **djelotvornijeg rada s djecom i obiteljima u tretmanu centra za socijalnu skrb** iz dijela prihoda od igara na sreću predviđenih za financijsku potporu udrugama koje se bave socijalnom i humanitarnom djelatnošću, Udruzi socijalnih radnika Istarske županije odobrilo sredstva za projekt „Osposobljavanje stručnjaka centara za socijalnu skrb za skupni rad s djecom koja nemaju odgovarajuću roditeljsku skrb, a nisu izdvojena iz vlastitog doma“. U suradnji s Uredom UNICEF-a za Hrvatsku i Studijskim centrom socijalnog rada tijekom 2009. provelo je konzultativne supervizijske sastanke za polaznike edukativnih seminara u okviru projekta „Prevencija separacije i rane intervencije s obiteljima pod rizikom“ na kojima je sudjelovalo ukupno 152 djelatnika iz sustava socijalne skrbi.

Kao doprinos novim oblicima rada s djecom u lipnju i listopadu 2009. godine provedena je i edukacija djelatnika centara za socijalnu skrb o novim teorijskim spoznajama i primjenjivim tretmanskim intervencijama u okviru izvršavanja mjere pojačane brige i nadzora, uz suglasnost i podršku Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi.

U svrhu provedbe mjere koja se odnosi na **izradu programa i osposobljavanja stručnjaka centara za socijalnu skrb za skupni rad s djecom, kao i poticanje razvoja novih i djelotvornijih modela tretmana te ostalih aktivnosti koje pridonose deinstitucionalizaciji skrbi za djecu** Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi provodi program skupnog rada s djecom u okviru rada „**kreativnih socijalizacijskih skupina**“ koje djeluju pri centrima za socijalnu skrb i osnovnim školama, a usmjerene su radu s djecom iz rizičnih obitelji. Trenutačno djeluje oko stotinu kreativnih socijalizacijskih skupina, od čega je 16 skupina u Zagrebu, a ostatak na ostalim područjima Republike Hrvatske, koje obuhvaćaju oko **1300 djece**. **Navedeni program također je program vršnjačke pomoći u lokalnoj zajednici.**

Vezano uz vršnjačku pomoć Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je iz dijela prihoda od igara na sreću predviđenih za financijsku potporu udrugama koje se bave socijalnom i humanitarnom djelatnošću za programe vršnjačke pomoći odobrilo sredstva slijedećim udrugama čiji se projekti odnose na vršnjačku pomoć: Udruga „Most“- posebni odgojni postupak - program

vršnjačke pomoći, Udruga „Poticaj“ -Vršnjak pomagač na djelu, Hrabri telefon - Pomažem vršnjacima u učenju i zaštiti svojih prava, Udruga „Zora“ - Mladi edukatori u akciji i Centar za mir nenasilje i ljudska prava.

Također, iz dijela prihoda od igara na sreću predviđenih za financijsku potporu udrugama koje se bave socijalnom i humanitarnom djelatnošću, Udruzi „Sto koluri“ Split odobrena su sredstva za projekt „ERC - Edukacijsko rehabilitacijski centar za djecu i mlade s poremećajima u ponašanju“, te Udruzi za rad s mladima „Breza“ za projekt „Dječja osječka kreativna kućica DOKKICA“. Kroz oba projekta nastoji se uvesti nove oblike rada s djecom čiji je razvoj ugrožen zbog neprimjerene roditeljske skrbi. Osposobljeno je oko 200 stručnjaka centara za socijalnu skrb i osnovnih škola za skupni rad s djecom u vidu „kreativnih socijalizacijskih skupina“, kao i 31 djelatnik centra za socijalnu skrb na temu mjere pojačane brige i nadzora (PBIN-a). Skupni rad s djecom (male kreativne socijalizacijske skupine) provodi se u 27 centara za socijalnu skrb.

Tijekom 2009. godine u sklopu Doma za djecu „Vladimir Nazor“ u Karlovcu otvorena je jedna nova stambena zajednica. Trenutačno je evidentirano ukupno 30 stambenih zajednica Domova čiji je osnivač Republika Hrvatska, a koje trenutno imaju 40 korisnika.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi provodi **program „Škola za roditelje“** s roditeljima koji su u tretmanu centra za socijalnu skrb zbog neodgovarajućih postupaka. Također, iz dijela prihoda od igara na sreću predviđenih za financijsku potporu udrugama koje se bave socijalnom i humanitarnom djelatnošću Udruženju „Baranja“ odobrena su sredstva za projekt „Škola za roditelje“, te Udruzi za zaštitu zlostavljane djece i žrtava nasilja „Kрила ljubavi“ za projekt pod nazivom „Smanjenje transgeneracijskog prijenosa nasilja kroz terapiju žrtvi nasilja u obitelji“. Kroz oba projekta nastoji se uvesti nove oblike rada s obiteljima. Osposobljeno je oko 30 stručnjaka centara za socijalnu skrb i domova za djecu za program „Škola za roditelje“.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi s ciljem razvijanja **alternativnih pristupa maloljetnim počiniteljima kaznenog djela** iniciralo je nadopunu Liste ustanova u kojima se izvršavaju posebne obveze. U tijeku je prikupljanje podataka nakon čega će navedena Lista biti nadopunjena, a samim time osiguran preduvjet za učinkovitije izvršavanje alternativne sankcije izrečene maloljetnim i mlađim punoljetnim počiniteljima kaznenih djela i prekršaje temeljem Zakona o sudovima za mladež, Prekršajnog zakona i Zakona o izvršavanju sankcija izrečenih maloljetnim počiniteljima kaznenih djela i prekršaja.

Navodimo da je Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi korisnik i partner u provedbi Matra projekta – „Unapređenje kvalitete provedbe alternativnih sankcija i odgojnih mjera prema mladima s poremećajima u ponašanju“ koji financira Veleposlanstvo Kraljevine Nizozemske. U rujnu 2009. godine za financiranje i provedbu odobren je projektni prijedlog „Unapređenje kvalitete provedbe alternativnih sankcija i odgojnih mjera prema mladima s poremećajima u ponašanju“ („Improving the quality of alternative sanctions and educational measures for youth with behaviour disorders“) koji je Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi podnijelo u sklopu programa Matra Pre-accession Projects Programme (MPAP). Provedba projekta započela je u siječnju 2010. godine.

Tijekom 2009. godine proveden je niz **multiresornih i multidisciplinarnih aktivnosti u svrhu razvijanja multidisciplinarnog pristupa recidivizmu maloljetnika**. Pri Ministarstvu zdravstva i socijalne skrbi također je osnovana stručna radna skupina za provedbu mjere 4.2.2. *Izraditi standarde za djelovanje interdisciplinarnih timova u sustavu prevencije poremećaja u ponašanju djece i mladih*, Nacionalne strategije prevencije poremećaja u ponašanju djece i mladih od 2009. do 2012. godine koja će donijeti standarde koji će se primjenjivati i na ovom području.

Ministarstvo unutarnjih poslova i Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi zajednički su izradili Protokol o djeci odvojenoj od roditelja - stranim državljanima. Navedenim Protokolom uređuje se međusobna suradnja i pojedinačne obveze nadležnih ustrojstvenih jedinica Ministarstva unutarnjih poslova i nadležnih službi Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi ako zateknu dijete bez pratnje na području Republike Hrvatske (tijekom policijskog postupanja, nastavka postupka na nadležnom sudu te postupka prihvata, smještaja, zbrinjavanja i vraćanja u zemlju podrijetla ili zemlju posljednjeg prebivališta, odnosno boravišta).

U okviru svoje redovne djelatnosti, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi u suradnji s Ministarstvom unutarnjih poslova poduzima mjere prema djeci i mladeži koja se zateknu izvan svog doma bez pratnje odrasle osobe sukladno članku 95. Obiteljskog zakona (Narodne novine, br. 116/2003, 17/2004, 136/2004 i 107/2007).

Radi žurnog reagiranja pri zaštiti djece i mladeži rizičnog ponašanja pri centrima za socijalnu skrb ustrojen je **sustav pripravnosti** (pasivno dežurstvo stručnih radnika - 24 sata). Na taj način osiguran je timski pristup i žurno postupanje policijskih djelatnika i djelatnika u sustavu socijalne skrbi pri poduzimanju odgovarajućih mjera zaštite.

Također, u suradnji s Ministarstvom unutarnjih poslova izrađeni su materijali vezani uz borbu protiv nasilja, namijenjeni različitim dobnim skupinama (od predškolske do srednjoškolske dobi).

Tijekom provedbe Programa aktivnosti značajno je pojačana aktivnost policije u području suzbijanja **nedozvoljenih noćnih izlazaka i rizičnih druženja maloljetnih osoba mlađih od 16 godina koja je propisana odredbom čl. 95. Obiteljskog zakona.**

U okviru navedene mjere policijsko postupanje se provodi na način da se u kritičnom vremenu između 23,00 i 05,00 sati maloljetne osobe mlađe od 16 godina lociraju na otvorenim prostorima javnih mjesta nakon čega ih policijski službenici dovode u službene prostore policijskih postaja gdje se pristupa postupku provjere njihovog identiteta te se pozivaju roditelji (skrbnici) kako bi preuzeli svoju djecu, odnosno djelatnici službe za socijalnu skrb ukoliko su roditelji iz bilo kojih razloga nedostupni. Policijski službenici roditelje upozoravaju na odredbe čl. 95. Obiteljskog zakona Policijsko postupanje se evidentira, a Centru za socijalnu skrb nadležnom prema prebivalištu maloljetne osobe upućuje se dopis u kojem se navode okolnosti predmetnog postupanja.

Postupajući prema smjernicama iz Programa aktivnosti ustrojstvene jedinice policije poduzele su na području Republike Hrvatske ukupno **3048** postupanja u cilju lociranja maloljetnih osoba mlađih od 16 godina bez pratnje roditelja ili drugih odraslih osoba iza 23,00 sati. Tijekom navedenih postupanja ukupno je zatečeno **2564** maloljetnih osoba.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je odobrilo financijsku potporu iz dijela prihoda od igara na sreću udrugama čiji su projekti usmjereni **suzbijanju nasilja među mladima**, odnosno Mirovnoj grupi „Oaza“- Beli Manastir za projekt „Prepoznajmo nasilje“, Udruzi „Čakula kroz život“ za projekt „Čakula kroz život - odrastanje bez nasilja“, Centru za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek za projekt „SOS pomoć vršnjacima“ i Udruzi „Igra za projekt „Kontakt“ program unaprjeđenja životnih vještina djece i mladih u institucionalnom tretmanu.

Radi **sustavnog i usmjerenog osnaživanja rada policije na području ukupne prevencije kriminaliteta**, Ravnateljstvo policije, Ministarstva unutarnjih poslova u suradnji s međunarodnom organizacijom UNDP (Program Ujedinjenih naroda za razvoj u Republici Hrvatskoj) kao strateškim partnerom, tijekom prosinca 2009. godine, po uzoru na međunarodnu praksu, osmislilo je i započelo s provedbom projekta pod nazivom „Unaprjeđenje rada na izgradnji sustava prevencije kriminaliteta i podrška osnivanju koordinacijske jedinice za prevenciju kriminaliteta u Ravnateljstvu policije Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske“. Provedbena strategija u ovom multimodularnom projektu odnosi se na četiri komplementarna cilja koja zajedno utječu na mjerljivo unaprjeđenje rada i razvoja sustava prevencije kriminaliteta na nacionalnoj i lokalnoj razini između samih ustrojstvenih jedinica Ministarstva unutarnjih poslova, suradnje s drugim relevantnim državnim tijelima, institucijama i organizacijama, osnaživanje provedbe sustavne edukacije, kao i provedbe policijskog djelovanja u zajednici i to kroz: uspostavu koordinacijske jedinice za prevenciju kriminaliteta u Ravnateljstvu policije; unaprjeđenje rada policije i razvoj sustava prevencije kriminaliteta; poticanje i osnaživanje sustavnog modela rada Vijeća za prevenciju kriminaliteta; institucionalnu podršku, obrazovanje i vidljivost djelovanja policije u zajednici.

Projektom se također planira unaprijediti suradnja s drugim državnim tijelima, institucijama i agencijama, znanstvenim i obrazovnim ustanovama, međunarodnim i organizacijama civilnog društva, kao i policijama drugih zemalja na području provedbe preventivnih programa utemeljenih na dokazima koji trebaju doprinijeti unapređenju sigurnosti u zajednici odnosno stvaranja osjećaja sigurnosti među građanima.

Prema podacima Ministarstva unutarnjih poslova vezanih uz **kazneno djelo „zlouporaba opojnih droga“** koje su počinile maloljetne osobe vidljiv je **konstantan udio (4-5%)** ovih kaznenih djela u ukupnom broju procesuiranih kaznenih djela maloljetnih osoba.

Policijska preventivno-represivna postupanja provedena u cilju **suzbijanja distribucije sredstava ovisnosti među mladima te postupanja usmjerena na onemogućavanje sudjelovanja maloljetnih osoba u igrama na sreću i nagradnim igrama** u 2009. godini iznose 2525. U skladu s navedenim ukupan broj prekršajnih djela učinjenih zlouporabom sredstava ovisnosti od strane maloljetnih osoba za koje su prijavljene pravne, odgovorne ili fizičke osobe iznosi 378. Broj ciljanih preventivno-represivnih postupanja policije provedenih radi onemogućavanja sudjelovanja maloljetnim osobama u igrama na sreću i nagradnim igrama iznosi 1415, od kojih su 23 maloljetne osobe obuhvaćene postupanjem policije.

Vezano uz propise koji reguliraju zabranu prodaje alkohola maloljetnicima, prema podacima Državnog inspektorata vidljivo je da nadležne institucije sukladno svom djelokrugu rada poduzimaju potrebne mjere. U 2007. godini, vezano uz nadzor nad zabranom prodaje i usluživanja alkoholnih pića i duhanskih proizvoda osobama mlađim od 18 godina, a sukladno nadzoru primjene odredbi Zakona o trgovini (Narodne novine, br. 87/2007, 96/2008 i 116/2008) i Zakona o mjerama ograničenja uporabe duhanskih proizvoda (Narodne novine, br. 125/2008, 55/2009 i 119/2009), te Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti (Narodne novine, br. 138/2006 i 43/2009), kojima je zabranjena prodaja alkoholnih pića i duhanskih proizvoda i usluživanje te dopuštanje konzumiranja alkoholnih pića u ugostiteljskom objektu osobama mlađim od 18 godina, gospodarski inspektori obavili su ukupno 40.007 kontrola (19.545 kontrola u trgovinama i 20.502 kontrole u ugostiteljskim objektima), u 2008. godini 41.900 kontrola (16.698 kontrola u trgovinama i 25.202 kontrole u ugostiteljskim objektima), te u 2009. godini 42.795 kontrola (20.194 kontrole u trgovinama i 22.601 kontrola u ugostiteljskim objektima).

Ukupno su u 2007. godini utvrđene 664 povrede odredbi navedenih zakona (179 kršenja odredbi Zakona o trgovini i Zakona o ograničavanju uporabe duhanskih proizvoda, 485 kršenja odredbi Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti).

Na temelju utvrđenih činjenica u obavljenim inspekcijskim nadzorima, poduzete su mjere 661 optužnog prijedloga (176 u trgovini i 485 u ugostiteljstvu) i 111 rješenja o zabrani obavljanja djelatnosti - prodaja alkohola i duhana. U 2008. godini ukupno su utvrđene 604 povrede odredbi zakona (177 kršenja odredbi Zakona o trgovini i Zakona o ograničavanju uporabe duhanskih proizvoda, 427 kršenja odredbi Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti). Na temelju utvrđenih činjenica u obavljenim inspekcijskim nadzorima poduzete su mjere 545 optužnih prijedloga (118 zbog prodaje maloljetnicima i 427 zbog usluživanja maloljetnika u ugostiteljstvu) i 74 upravnih rješenja o zabrani obavljanja djelatnosti - prodaja alkoholnih pića i duhanskih proizvoda. U 2009. godini ukupno je utvrđeno 613 povreda odredbi zakona (211 kršenja odredbi Zakona o trgovini i Zakona o ograničavanju uporabe duhanskih proizvoda, 402 kršenja odredbi Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti). Na temelju utvrđenih činjenica u obavljenim inspekcijskim nadzorima poduzete su mjere 520 optužnih prijedloga (118 u trgovini i 402 u ugostiteljstvu), 9 prekršajnih naloga s novčanom kaznom od 38.000,00 kuna i 134 rješenja (64 rješenja o zabrani prodaje alkohola i duhana i 70 rješenja o naređivanju isticanja zakonima propisanih oznaka o zabrani prodaje maloljetnicima).

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti u 2009. godini odobrilo je financijska sredstva u iznosu od **5.815.722,90 kuna za 85 projekta udruga usmjerenih prevenciji svih vrsta ovisnosti mladih**, tiskalo letak "Biram život, drogu NE!" u 160.000 primjeraka koji sadrži savjete za djecu i mlade i roditelje i organiziralo Okrugli stol "Prevencija ovisnosti djece i mladih" povodom Međunarodnog dana borbe protiv zlouporabe opojnih droga. Također, obiteljski centri proveli su niz aktivnosti povodom Mjeseca borbe protiv ovisnosti.

U kolovozu 2009. godine, Agencija za odgoj i obrazovanje se uključila i podržala implementaciju **preventivnog programa Unplugged – prevencija korištenja duhana, alkohola i drugih sredstava ovisnosti** koji je nastao na inicijativu European Union Drug Abuse Prevention-a (EUDAP), a koji se temelji na učenju životnih vještina i konceptu socijalnih utjecaja s ciljem promicanja pozitivnog i zdravog ponašanja i utjecanja na prevenciju korištenja sredstava ovisnosti (pušenje, korištenje alkohola i drugih sredstava ovisnosti). U pilot fazi Projekt će se pod vodstvom stručnjaka sa Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu adaptirati i implementirati u 13 osnovnih škola na području Zagreba i okolice. Projekt stručno koordinira i financijski podržava Mentor Foundation International.

Pri Uredu za suzbijanje zlouporabe droga Vlade Republike Hrvatske osnovana je radna skupina za izradu **Nacionalnog programa prevencije ovisnosti za djecu i mlade u odgojno-obrazovnom sustavu, te djecu i mlade izvan sustava školovanja**, te je izrađen Nacrt navedenog dokumenta. Njegovo usvajanje je u tijeku.

Zakon o priređivanju igara na sreću i nagradnih igara (Narodne novine, br. 83/2002 i 149/2002), propisivao je sustav i uvjete priređivanja igara na sreću u koje spadaju i kladioničke igre, a važio je do 1. siječnja 2010. godine. Ovim Zakonom bilo je propisano da je posjet i sudjelovanje u kladioničkim igrama dopušten samo punoljetnim osobama koje su dokazale svoj identitet. Novim Zakonom o igrama na sreću (Narodne novine, broj 87/2009) (u daljnjem tekstu: novi Zakon), koji je stupio na snagu 1. siječnja 2010. godine, također se zabranjuje primanje uplata za kladenje od osoba mlađih od 18 godina, ali u slučaju sumnje u ispunjenje ovih uvjeta, igrač je dužan priređivaču pružiti dokaze o svojoj punoljetnosti. Nove zakonske odredbe strože propisuju

uvjete za priređivanje igara klađenja. To se prije svega odnosi na strože dodjeljivanje prava na priređivanje igara klađenja, povećan temeljni kapital za kladionice kao i garancije banke, oporezivanje dobitaka od igara na sreću i dr. Novim Zakonom je propisano da se oglasi i reklame, vezani uz igre na sreću, ne smiju objavljivati u radijskim i televizijskim emisijama za djecu i mladež, niti u tiskanom materijalu namijenjenom djeci i mladeži. Ova zabrana se odnosi i na pružatelja usluga i izdavača. Dosadašnjim Zakonom o priređivanju igara na sreću i nagradnih igara, kao i novim Zakonom o igrama na sreću propisano je da ovlašteni službenici Ministarstva financija imaju pravo u obavljanju nadzora pregledati poslovne prostorije i sve postupke koji su izravno ili neizravno povezani s priređivanjem igara na sreću u kasinima, kladionicama ili automat-klubovima, naprave i pomagala za priređivanje igara na sreću, naprave za nadziranje izvođenja igara na sreću, audio i videonaprave i pomagala, poslovne knjige, izvještaje, evidencije i druge dokumente ili podatke koji omogućuju utvrđivanje stanja.

Nadzor nad provedbom odredbi Zakona, a vezano za zabranu klađenja maloljetnika, obavlja priređivač klađenja, te Ministarstvo financija i Ministarstvo unutarnjih poslova putem nadležnih upravnih tijela. Ministarstvo financija je u više navrata obavilo razgovore s odgovornim osobama priređivača klađenja, a u svrhu dosljedne primjene gore navedenih odredbi Zakona.

Porezna uprava Ministarstva financija u suradnji sa djelatnicima Ministarstva unutarnjih poslova obavila je 231 nadzor kojima je cilj bio **onemogućavanje sudjelovanja maloljetnih osoba u igrama na sreću i nagradnim igrama**, te je po istim utvrđena nepravilnost u 10 slučajeva, po kojima je podniet optužni prijedlog protiv priređivača igara na sreću nadležnim Prekršajnim sudovima.

Sukladno obvezama iz Programa aktivnosti za prevenciju nasilja među mladima za 2009. godinu ali i od ranije uvedenoj praksi preventivnih policijskih postupanja usmjerenih prema suzbijanju rizičnih ponašanja među djecom i mladima, policijski službenici teritorijalno nadležnih ustrojstvenih jedinica policije su tijekom 2009. godine proveli ukupno **196.872** ciljane **obilaska zona odgojno-obrazovnih ustanova**. Obilascima su obuhvaćene sve vrste odgojno-obrazovnih ustanova od dječjih vrtića, osnovnih i srednjih škola, do školskih centara, učeničkih i studentskih domova, odnosno viših škola i fakulteta.

U skladu s navedenim značajno je **smanjenje** u 2009. godini u odnosu na 2008. godinu **ukupnog broja kaznenih djela počinjenih u zonama školskih ustanova** na području Republike Hrvatske (2008. godine - 1473, 2009. godine - 1189) te istovremeno **smanjenje broja počinitelja** ovih kaznenih djela (2008. godine – 988, 2009. godine – 781), odnosno **fizičkih osoba oštećenih kaznenim djelima** (2008. godine – 823, 2009. godine - 656).

Također, do kraja lipnja 2009. godine Ravnateljstvo policije je od svih 20 policijskih uprava u Republici Hrvatskoj zaprimilo „sigurnosne prosudbe“ i „operativne planove postupanja“ .

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa je školske godine 2008./09. ustanovilo **Godišnju nagradu »Luka Ritz« za promicanje tolerancije i škole bez nasilja** te drugu školsku godinu zaredom raspisalo javni poziv za podnošenje prijedloga za dodjelu ove nagrade za postignuća učenika u promicanju tolerancije, humanoga i nenasilnoga ponašanja, te pozitivnoga odnosa među učenicima i odraslim osobama.

U lipnju 2009. godine je po prvi puta dodijeljena Nagrada "Luka Ritz" kao poticaj za promicanje tolerancije i škola bez nasilja, a sastoji se od skulpture, posebnog priznanja u obliku

povelje i jednogodišnje stipendije u iznosu od 1.000,00 kuna mjesečno. Nagrada se dodjeljuje učeniku/ci osnovne i učeniku/ci srednje škole.

U svrhu **senzibilizacije javnosti o problemima nasilja među mladima** u 2009. godini Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa organiziralo je Konferenciju o prevenciji nasilja među djecom i mladima „Nacrtaj mi osmijeh“ čija je svrha bila poticanje javne i stručne rasprave o prinosu svi društvenih čimbenika u stvaranju sigurnijega, tolerantnijega i miroljubivijega društvenog okruženja u kojem žive i odrastaju djeca i mladi. Odgojno-obrazovne ustanove s roditeljima i djecom obavljaju individualne i grupne razgovore, organiziraju razne radionice, savjetovanja roditelja itd. Svim navedenim aktivnostima glavni je cilj informirati roditelje ne samo o dostignućima i problemima u učenju i ponašanju njihove djece, već i o svim bitnim informacijama koje najčešće nedostaju kad je riječ o nasilju roditelja prema djelatnicima odgojno-obrazovnih ustanova.

Agencija za odgoj i obrazovanje organizirala je ukupno 86 stručnih skupova vezanih za unapređivanje odgojno-obrazovnog rada i preventivnih programa u školskom okruženju na kojima je sudjelovalo ukupno 4307 sudionika. U suradnji s Društvom za psihološku pomoć iz Zagreba i organizacijom civilnog društva Movisie iz Utrechta (Nizozemska), a uz podršku Agencije za odgoj i obrazovanje pokrenut je projekt «Prevencija i djelotvorno pristupanje u nasilju u vezama mladih» u okviru kojeg je 24. studenog 2009. u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa održan stručni skup «Prevencija i djelotvorno pristupanje u nasilju u vezama mladih». Za stručne suradnike iz srednjih škola Republike Hrvatske u 2009. godini organizirano je sedam (7) stručnih skupova «Prevencija depresije i suicidalnog ponašanja djece i mladih».

U svrhu **provođenja odgojno-obrazovnih mjera sukladno Zakonu o odgoju i obrazovanju u osnovnim i srednjim školama** (Narodne novine, br. 87/2008. i 86/2009.) osnovne škole u sklopu svoje redovite djelatnosti provode sve odgojno-obrazovne mjere, aktivnosti i programe u cilju preventivnog i odgojnog djelovanja s učenicima. Člankom 84. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi propisane su sljedeće pedagoške mjere zbog povreda dužnosti, neispunjavanja obveza i nasilničkog ponašanja: opomena, ukor, strogi ukor, odgojno-obrazovni tretman produženog stručnog postupka i preseljenja u drugu školu. Sukladno Zakonu škole su dužne provoditi pedagoške mjere poštujući učenikovu mentalnu i socijalnu zrelost, opće stanje, osjetljivost i druge okolnosti koje utječu na njegov razvoj, a pri izricanju pojedine mjere utvrđuju se i sve činjenice učenikova razvoja, obiteljskih i drugih okolnosti u kojima učenik živi.

Školske ustanove dužne su:

- stvarati uvjete za zdrav mentalni i fizički razvoj te socijalnu dobrobit učenika;
- sprječavati neprihvatljive oblike ponašanja;
- brinuti se o sigurnosti učenika;
- osigurati uvjete za uspješnost svakog učenika u učenju;
- brinuti se o zdravstvenom stanju učenika i o tome obavještavati liječnike primarne zdravstvene zaštite i roditelje;
- pratiti socijalne probleme i pojave kod učenika i poduzimati mjere za otklanjanje njihovih uzroka i posljedica, u suradnji s tijelima socijalne skrbi odnosno drugim nadležnim tijelima;
- voditi evidenciju o neprihvatljivim oblicima ponašanja učenika;
- pružati savjetodavni rad učenika (čl. 67. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi).

Učitelji, nastavnici, stručni suradnici i ostali radnici u školama dužni su poduzimati mjere zaštite prava učenika te o svakom kršenju tih prava, posebice o oblicima tjelesnog ili duševnog nasilja, spolne zlorabe, zanemarivanja ili nehajnog postupanja, zlostavljanja ili izrabljivanja učenika, odmah izvijestiti ravnatelja školske ustanove koji je to dužan javiti tijelu socijalne skrbi, odnosno drugom nadležnom tijelu. Način postupanja učitelja, nastavnika, stručnih suradnika i ravnatelja u poduzimanju mjera zaštite prava učenika te prijave svakog kršenja tih prava nadležnim tijelima, propisuje ministar sukladno članku 70. Zakona.

Hrvatski školski športski savez je **u svrhu poticanja i uključivanja što većeg broja mladih u aktivno bavljenje športom** 23. svibnja 2009. godine u Zagrebu obilježio drugi po redu Dan univerzalne športske škole. Na stadionu Športskog rekreacijskog centra „Mladost“ organizirano je druženje, igranje i demonstriranje znanja usvojenih u Univerzalnoj športskoj školi 600 učenika od prvog do četvrtog razreda osnovnih škola iz 21 županije. Osim športskih aktivnosti učenici su se družili s hrvatskim olimpijcima. Ivano Balić, Veljko Mršić i Slavko Goluža, prenijeli su učenicima svoja prva športska iskustva, govorili o utjecaju športskog navijanja i ponašanja publike na njihovu motivaciju i športsku izvedbu. U Zagrebu je 8. i 9. lipnja 2009. godine, održana Međunarodna konferencija „Sport i nasilje u Europi“ u organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje i Ministarstva unutarnjih poslova, a pod pokroviteljstvom Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa i Veleposlanstva Republike Francuske u Republici Hrvatskoj.

U svrhu **poticanja i uključivanja djece s teškoćama u razvoju i mladih s invaliditetom u aktivno bavljenje športom i športska natjecanja** u školskoj godini 2008./09. održano je Državno prvenstvo učenika s intelektualnim teškoćama u razvoju koje je po prvi puta organizirao Hrvatski školski športski savez, a po prvi puta su osigurana i sredstva za smještaj i prehranu učenika tijekom natjecanja. Domaćin natjecanja bio je grad Šibenik, a natjecanje se održavalo od 8. do 10. svibnja 2009. godine. Sudionici natjecanja bili su smješteni u hotelskom odmaralištu „Solaris“ u Šibeniku.

Učenici su se, sukladno svojim mogućnostima, natjecali u četiri športa i to:

- atletici na Atletskom stadionu ASK;
- plivanju na bazenu Crnica;
- štafetnim igrama u Osnovnoj školi „Petar Krešimir IV“ i
- graničaru na terenima hotela „Solaris“.

Natjecale su se 23 ekipe s ukupno 130 učenika uz pratnju 44 voditelja.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, u suradnji s Agencijom za odgoj i obrazovanje i Hrvatskim školskim športskim savezom, provodi mjere vezane za stručno usavršavanje odgojno-obrazovnih radnika iz predškolskih ustanova, osnovnih i srednjih škola i učeničkih domova vezanih unapređivanje školskih preventivnih programa uključujući i preventivne aktivnosti vezane za **prevenciju nasilja u športu**. Također, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa u suradnji s nadležnim institucijama provodi i koordinira aktivnosti u okviru Akcijskog plana za provedbu programa mjera edukacije u borbi protiv nasilja u športu, na športskim natjecanjima i izvan njih.

U suradnji s Hrvatskim psihološkim društvom i Hrvatskom psihološkom komorom Agencija za odgoj i obrazovanje i Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa organizirali su 17. veljače 2009. godine okrugli stol «Uloga odgojno-obrazovnih ustanova u prevenciji nasilja na sportskim manifestacijama». Agencija za odgoj i obrazovanje, Veleposlanstvo Republike Francuske u Republici Hrvatskoj i Ministarstvo unutarnjih poslova – Ravnateljstvo policije, a pod pokroviteljstvom Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, organizirali su i održali, u Koncertnoj dvorani „Vatroslav Lisinski“ od 6. do 8. lipnja 2009. godine stručni skup «Sport i nasilje u Europi».

U listopadu 2009. godine u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa predstavljen je elektronski zapis Školski preventivni programi sa stručnim materijalima, primjerima dobre prakse i likovnim radovima učenika osnovnih škola na temu prevencija ovisnosti i prevencija nasilja na stadionima.

U organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje, Ministarstva unutarnjih poslova – Ravnateljstva policije i pod pokroviteljstvom Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa od 12. do 15. listopada 2009. godine u Bolu na otoku Braču organiziran je stručni skup Smotra školskih preventivnih programa. Na stručnom skupu predstavljeni su školski preventivni programi iz 35 osnovnih i srednjih škola i učeničkih domova Republike Hrvatske i u okviru kojih je pripremljena izložba 191 likovnog rada iz osnovnih i srednjih škola Republike Hrvatske na teme prevencija ovisnosti i prevencija nasilja na stadionima. U studenom 2009. godine Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa dostavilo je u sve osnovne i srednje škole elektronski zapis Školski preventivni programi – na kojem se nalaze stručni materijali vezani za provedbu Akcijskog plana za provedbu programa mjera edukacije u borbi protiv nasilja u športu, na športskim natjecanjima i izvan njih – distribuirano 1.500 primjeraka (plakati - Edukacijom protiv nasilja na školskim i športskim igralištima, Bonton, Stop nasilju na tribinama – likovni radovi učenika Škole za primijenjene umjetnosti – Rijeka, Crveni za nasilje u športu - likovni rad učenika Ivana Reljca iz Škole za primijenjene umjetnosti – Rijeka).

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa je putem Natječaja za financijske potpore projektima udruga u području izvaninstitucionalnoga odgoja i obrazovanja djece i mladih u školskoj godini 2009./2010. financijski poduprlo rad i onih udruga čiji su programi i/ili projekti usmjereni **smanjivanju nasilja među mladima**, u čiju svrhu je utrošeno 900.000,00 kuna.

Odgojno-obrazovni **program „Poštujmo različitosti“** kroz edukacijske radionice nastoji senzibilizirati djecu i mlade te ih potaknuti na solidarnost i toleranciju, a provodi se u obrazovnim ustanovama Republike Hrvatske.

Nacionalni okvirni kurikulum za sve razine obrazovanja, od predškolskog do onog za srednje škole u postupku je donošenja i predstavljat će osnovu za nastavak razvijanja kurikulumskega procesa (predmetni kurikulumi, strategija stručnog usavršavanja, izrada priručnika, brošura, upitnika i sl.), a u skladu s člankom 28., stavkom 2. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi. Temelj je i za donošenje školskog kurikuluma.

Prijedlog Nacionalnog okvirnog kurikuluma izradilo je Vijeće za nacionalni kurikulum. Uprava za nacionalni kurikulum, je nakon provedene široke javne rasprave, koja je trajala od početka prosinca 2008. do kraja ožujka 2009. godine, izvršila analizu velikog broja odgovora iz javne rasprave o Prijedlogu Nacionalnog okvirnog kurikuluma za predškolski odgoj i opće obvezno obrazovanje u osnovnoj i srednjoj školi (u daljnjem tekstu: Nacionalni kurikulum).

Kroz cijeli se Nacionalni kurikulum posebna pozornost posvećuje pitanjima jednakih prava na odgoj i obrazovanje za svu djecu i učenike, poštivanja prava djece, sukladno Konvenciji o pravima djece, s posebnim naglaskom na prava djece i učenika s teškoćama, te pripadnicima nacionalnih manjina. Definirane su odgojno-obrazovne vrijednosti, a osobito istaknute vrijednosti su: znanje, solidarnost, identitet i odgovornost. Solidarnost pretpostavlja sustavno osposobljavanje djece i mladih kako bi bili osjetljivi za druge, za obitelj, za slabe, siromašne i obespravljene, za svoju okolinu i za životno okruženje koje obilježava pluralizam kultura, rasa, nacija, religija,

svjetonazora, jezika i sl. Nadalje, odgoj i obrazovanje trebaju kod učenika razviti smisao za osobni identitet, povezan sa smislom za poštivanje različitosti.

Iz navedenih vrijednosti izvedeni su ciljevi, od kojih izdvajamo: odgajati i obrazovati učenike u skladu s općim kulturnim i civilizacijskim vrijednostima, ljudskim pravima i pravima djece, osposobiti ih za življenje u multikulturalnom svijetu, za poštivanje različitosti i snošljivost, te za djelatno i odgovorno sudjelovanje u demokratskom razvoju društva. Navedeni se ciljevi ostvaruju kroz obvezne predmete, međupredmetne teme i module, te kroz različite oblike izvannastavnih aktivnosti.

Kroz međupredmetne teme i module svih obrazovnih razina uči se i razvija, : **poštivanje ljudskih prava, pozitivan odnos prema drugima, te kroz osobni i socijalni razvoj stjecanje onih znanja i vještina koje će pridonijeti razumijevanju i poštivanju sebe i drugih, posebice različitih.** Kroz integrativne sadržaje «Odgoja i obrazovanje za osobni i socijalni razvoj» i «Građanski odgoj» stječu se znanja i sposobnosti nenasilnog rješavanja sukoba.

Jedna od kompetencijskih dimenzija predškolskog odgoja je stjecanje vještina i sposobnosti djece predškolske dobi. Među vještinama koje dijete, prije polaska u osnovnu školu mora usvojiti su: sposobnost uspostavljanja, razvijanja i održavanja kvalitetnih odnosa s drugom djecom i odraslima (sudjelovanje, pregovaranje, rješavanje sukoba); razumijevanje i poštivanje različitosti među ljudima; sposobnost zajedničkoga (usklađenoga) djelovanja djeteta s drugima (drugom djecom i odraslima); sposobnost odgovornoga ponašanja prema sebi, drugima i okruženju (prirodnom i materijalnom); etičnost, solidarnost, povjerenje i tolerancija u komunikaciji s drugima.

Među općim ciljevima osnovnog i srednjoškolskog obrazovanja predviđena su postignuća:

- upoznati i znati objasniti odnose među ljudima, odnose ljudi prema svijetu koji ih okružuje, društveni, kulturni, gospodarski i politički razvoj čovjeka i društva,
- razviti pozitivan odnos prema radu te usvojiti znanja, vještine, sposobnosti i vrijednosti koje omogućuju preuzimanje uloga i odgovornosti u osobnom, obiteljskom i javnom djelovanju, posebice u zalaganju za demokratski razvoj društva,
- razviti komunikacijske, organizacijske i socijalne vještine.

Opći cilj u području tjelesnog i zdravstvenog odgoja kroz cijelu vertikalnu obrazovanja je moći prepoznati različite oblike tjelesnog i psihičkog nasilja i zlostavljanja te načine njihova sprječavanja.

Učenici s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama u odgojno-obrazovnom će procesu steći socijalne vještine, samokontrole i interakcije s drugima, samopouzdanje i samozastupanje, asertivne vještine uz primjenu nenasilne komunikacije.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa surađuje s Uredom za nacionalne manjine i romskim udrugama na način da podržava svaku inicijativu za organiziranjem seminara za učenike u svrhu **edukacije o nenasilnom rješavanju sukoba i razvijanju tolerancije.**

Sukladno odredbi članka 86. stavka 4. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (Narodne novine, br. 87/2008 i 86/2009), donesen je Pravilnik o **pedagoškoj mjeri odgojno-obrazovnog tretmana produženog stručnog postupka** (Narodne novine, broj: 96/2009), te je primjena navedene pedagoške mjere počela u školskog godini 2009./2010. Pedagoška mjera

odgojno-obrazovnog tretmana produženog stručnog postupka u osnovnim i srednjim školama oblik je odgojnog postupanja koji se provodi s ciljem utvrđivanja razloga neprihvatljivog ponašanja, složenijih oblika poremećaja u ponašanju i/ili visokorizičnih ponašanja učenika, te poduzimanje mjera za uklanjanje istih, odnosno do vraćanja uravnoteženog i društveno prihvatljivog ponašanja.

Dosadašnja provedba ove pedagoške mjere problematizirana je od strane jednog od sindikata zaposlenika u školama, te su o navedenoj temi otvoreni razgovori u stručnoj javnosti. Nakon završetka školske godine 2009./2010. će se provesti evaluacija implementacije navedene pedagoške mjere u osnovnim i srednjim školama, te će se u cilju poboljšanja daljnje provedbe navedene pedagoške mjere, pripremiti i eventualne izmjene Pravilnika o pedagoškoj mjeri odgojno-obrazovnog tretmana produženog stručnog postupka.

U **zatvorskom sustavu maloljetnici** se zatiču u slijedećim statusima: pritvorenici, odgajanci (maloljetnici na izvršavanju odgojne mjere upućivanja u odgojni zavod) i zadržanci (maloljetnici na izdržavanju kazne maloljetničkog zatvora).

Odgojni zavod Turopolje zbrinjava maloljetnike, a Odgojni zavod u Požegi maloljetnice. U Odgojnom zavodu Turopolje na dan 1. veljače 2010. godine nalazilo se 84 maloljetnika od kojih je 34 počinitelja kaznenih djela s elementima nasilja, dakle oko 40% (u najvećem broju slučajeva, a evidentirano je 30-tak, radi se o djelima počinjenim prema vršnjacima). Tako je bilo i tijekom 2009. godine te je oko 40% maloljetnika počinilo nasilno kazneno djelo (tjelesne ozljede, razbojništva, razbojničke krađe, ubojstva u vrlo malom broju i dr.)

U maloljetničkom zatvoru je još veći postotak maloljetnika koji su počinili kaznena djela s elementima nasilja, a i slika tih djela je daleko teža na način da prevladavaju kaznena djela ubojstva, silovanja i razbojništva.

Odgojni zavod kontinuirano poboljšava smještajne uvjete kroz redovito održavanje, kao i većim adaptacijskim zahvatima čime se stalno unapređuju standardi smještaja maloljetnika.

Od 30. travnja 2009. godine djeluje Odjel pojačane skrbi i nadzora, Odjela za izvršavanje sankcija u Sisku, kao dio Odgojnog zavoda u Turopolju. Do njegova otvorenja navedena mjera se provodila u jednoj prostoriji Okružnog zatvora Sisak što nije odgovaralo potrebama maloljetnika. Kapacitet Odjela pojačane skrbi i nadzora je 12 maloljetnika, te se on nalazi uz Otvoreni odjel Odjela za izvršavanje sankcija u Sisku što omogućuje istovremeno uključivanje stručnih djelatnika iz Otvorenog odjela u Odjel pojačane skrbi i nadzora te kvalitetnije planiranje tretmana i postupanje za vrijeme boravka u Odjelu i intenzivirajući individualni rad te što raniji povratak u Turopolje.

Pritvorenici maloljetnici smještaju se u zatvore u zasebne prostorije, a samo kad to nikako nije moguće, uz dozvolu suca nalaze se u sobi sa punoljetnim pritvorenikom onoliko dugo koliko je to nužno. Pri tome se vodi računa o razlozima zbog kojih je punoljetnom pritvoreniku određen pritvor, o kakvoj se osobnosti radi i za kakvo kazneno djelo je okrivljen. Zatvori nastoje zadržati na dispoziciji sobe za maloljetnike kako bi se izbjegao potencijalno loš utjecaj punoljetne osobe na maloljetnika.

Humanizacija zatvorskih uvjeta maloljetnika provodi se kroz uređivanje postojećeg prostora u kome maloljetnici borave, pružanje adekvatne prehrane, medicinske skrbi, psihološke pomoći i pomoći u održavanju socijalnih kontakata koju pruža osoblje zatvora, a posebno službenici tretmana.

U svrhu **edukacije sudaca** održani su seminari pod nazivom „Unaprjeđenje međusektorske suradnje u suzbijanju obiteljskog nasilja na razini zajednice“ tijekom 2009. godine te će biti održani i tijekom 2010. godine, u suorganizaciji Pravosudne akademije, Društva za psihološku pomoć i Matra programa Nizozemskog ministarstva vanjskih poslova, odnosno u 2009. godini održana su 3 seminaru – jedan u Zagrebu, jedan u Šibeniku i jedan u Opatiji (ukupan broj polaznika je 27, od toga 22 suca prekršajnih i općinskih sudova i 4 zamjenika općinskih državnih odvjetnika). Pravosudna akademija samostalno organizira i razvija programe vezano za alternativno postupanje u maloljetničkom suđenju. S tim u vezi predviđeno je provesti 5 aktivnosti stručnog usavršavanja za suce za mladež općinskih i županijskih sudova i za zamjenike općinskih i županijskih državnih odvjetnika za mladež.

Ured za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske pokrenuo je **inicijativu za organiziranje tematskih sjednica županijskih koordinacija za ljudska prava** te je Županijska koordinacija za ljudska prava Šibensko-kninske županije organizirala tribinu pod nazivom „Nasilje nad i među djecom“. Na tribini su sudjelovali predstavnici Ureda pravobraniteljice za djecu, ravnatelji, pedagozi i psiholozi osnovnih i srednjih škola na području Šibensko-kninske županije, predstavnici centara za socijalnu skrb, suci, predstavnici Općinskog državnog odvjetništva i Zavoda za javno zdravstvo.

Također je Ured za ljudska prava organizirao **natječaj za učenike osnovnih i srednjih škola** na području Republike Hrvatske na teme: „Znam što znače prava djeteta“ i „Ljudska prava – prošlost, sadašnjost i budućnost“ koji su obuhvaćali i teme koje se odnose na suzbijanje nasilja među mladima.

Ured za ljudska prava osim zadanih mjera Programa aktivnosti, u 2009. godini unutar natječaja za organizacije civilnog društva iz područja zaštite, poštivanja i promicanja ljudskih prava, dva prioriteta je posvetio zaštiti prava mladih i to: „Projekti koji promiču prava djece i kulturu nenasilja“ i „Projekti udruga mladih – prevencija ovisnosti o drogama, alkoholu i pušenju“. Ukupno je za financiranje projekata po ova dva prioritetna područja utrošeno 330.000,00 kuna te je ukupno financirano 10 projekata organizacija civilnog društva.

Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske je temeljem podataka dobivenih od davatelja potpora programima i projektima organizacija civilnog društva iz sredstava državnog proračuna za 2008. i 2009. godinu, izradio je „**Nacrt analize financiranja projekata i programa organizacija civilnog društva za prevenciju nasilja među mladima**“ uz ocjenu statusa programa i projekata organizacije civilnog društva u području prevencije nasilja među mladima uključujući i preporuke. Opći cilj analize bio je temeljem dostupnih podataka za 2008. i 2009. godinu utvrditi ostvarivanje ciljeva zacrtanih nacionalnim strategijama putem provedbe programa i projekata organizacija civilnog društva financiranih iz Državnog proračuna. Sukladno preporukama, davatelji potpora na nacionalnom nivou trebali bi natječaje jasno vezati uz mjere iz *Programa aktivnosti za prevenciju nasilja među mladima*, te bi radi bolje kvalitete podataka i njihove preciznosti trebalo svakako razdvojiti natječaje usmjerene djeci, u odnosu na one usmjerene mladima. Prvi nacrt dokumenta prosljeđen je Ministarstvu obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti administrativno-stručnom tijelu Savjeta za mlade, te svim članovima i članicama Savjeta, a o njima će se raspravljati tijekom sjednica Savjeta u 2010. godini.

Provedena analiza podataka prikupljenih od davatelja financijskih potpora programima i projektima organizacija civilnog društva u 2008. i 2009. godini, te je izrađena ocjena statusa

financiranih programa i projekata organizacija civilnog društva u području prevencije nasilja među mladima, kao i preporuke za poboljšanja.

Sukladno navedenoj Analizi sveukupno je u 2009. godini **za projekte i programe prevencije nasilja među mladima dodijeljeno 5.641.491,00 kuna.**

3. IZVJEŠĆE O PROVEDBI PREPORUKA

3.1. JEDINICE LOKALNE I PODRUČNE (REGIONALNE) SAMOUPRAVE

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti uputilo je dana 10. srpnja 2009. godine preporuku svim jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave za osnivanja savjeta mladih na lokalnoj i regionalnoj razini, kako bi isti poticali provedbu projekata usmjerenih mladima, unaprijedili položaj mladih u društvu i predložili mjere smanjenja nasilja među mladima na lokalnoj i regionalnoj razini, kao i za izradu i provedbu prioriternih mjera smanjenja nasilja među mladima u suradnji s institucijama i organizacijama civilnog društva u zajednici.

Također, u svrhu provedbe Programa aktivnosti i aktivnosti 2.1. Poticanje provedbe Zakona o savjetima mladih, mjere 2. *Poticanje mladih na aktivno sudjelovanje mladih u društvu, područja 5. Aktivno sudjelovanje mladih u društvu* Nacionalnog programa za mlade od 2009. do 2013. godine, 5. siječnja 2010. godine je svim županijama dostavljen Obrazac o provedbi Zakona o savjetima mladih. Navedenim obrascem želi se steći potpuniji uvid u način rada savjeta mladih u općinama, gradovima i županijama, poštivanje pojedinih odredbi Zakona, prikupiti primjeri dobre prakse rada savjeta, kao i prikupiti prijedloge izmjena i dopuna Zakona. Županije su navedeni obrazac proslijedile gradovima i općinama na području svoje županije te je u tijeku prikupljanje objedinjenih podataka. Prema zasad zaprimljenim podacima do sada je osnovano **13 županijskih savjeta, 49 gradskih i 56 općinskih** što je znatno povećanje u odnosu na 2008. godinu, kada je bilo 11 županijskih, 35 gradskih i 34 općinska savjeta za mlade. U svrhu bolje provedbe Zakona pri Ministarstvu je u tijeku osnivanje stručne radne skupine za izradu prijedloga izmjena i dopuna Zakona.

Temeljem inicijative iz 2004. godine, istaknuti predstavnici gradskih i općinskih vlasti u gradovima i općinama u Republici Hrvatskoj u suradnji s policijom, a potaknuti inicijativom Ministarstva unutarnjih poslova u okviru projekta suradnje policije i tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u zaštiti i sigurnosti građana i njihove imovine pod nazivom „Policija u zajednici“, započeli su s aktivnostima usmjerenim na osnivanje **Vijeća za prevenciju kriminaliteta na području svojih lokalnih zajednica**.

Sukladno postojećoj praksi zemalja Europske unije, Vijeća za prevenciju kriminaliteta predstavljaju partnerska tijela u lokalnoj zajednici s predstavnicima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, policije, ustanova socijalne skrbi, zdravstva, odgoja i obrazovanja, građana i dr., a koji na području svoje lokalne zajednice kroz partnersku suradnju planskim i koordiniranim preventivnim aktivnostima mogu utjecati na smanjenje kriminaliteta u lokalnoj zajednici.

Temeljem općeg uvida u dosadašnje inicirane i provedene aktivnosti u vezi s radom osnovanih Vijeća za prevenciju kriminaliteta, ističemo slijedeće podatke:

Na području Republike Hrvatske do danas je **osnovano je 125 Vijeća za prevenciju kriminaliteta**. Od ukupno 125 osnovanih Vijeća za prevenciju kriminaliteta, na području gradova je osnovano 77, na području gradskih kotara 3, na području općina 44 i na području županije 1 (Županijsko Vijeće za prevenciju u lokalnoj zajednici Krapinsko-zagorske županije).

Predsjednici osnovanih Vijeća za prevenciju kriminaliteta u Republici Hrvatskoj, većim dijelom su imenovani gradonačelnici gradova i načelnici općina, odnosno njihovi suradnici (zamjenici gradonačelnika ili zamjenici načelnika općine).

Broj članova Vijeća za prevenciju kriminaliteta je od 5 do 15 članova. Vijeće za prevenciju kriminaliteta, uz istaknute predstavnike jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te predstavnike policije, u svom sastavu obuhvaća ravnatelje škola, ravnatelje domova zdravlja, suce, predstavnike centara za socijalnu skrb, direktore komunalnih poduzeća, direktore turističkih zajednica, svećenike, predstavnike udruga građana (udruga mladih, udruga obrtnika, udruga branitelja, dobrovoljnih vatrogasnih društava), predstavnike lokalnih javnih medija i istaknute pojedince u lokalnoj zajednici. Predstavnik policije (ranga načelnik ili zamjenik načelnika/pomoćnik načelnika) uvijek je aktivan član Vijeća za prevenciju kriminaliteta, uglavnom u svojstvu zamjenika predsjednika Vijeća za prevenciju kriminaliteta.

Program odnosno djelokrug rada osnovanih Vijeća za prevenciju kriminaliteta u najvećoj mjeri usmjeren je na slijedeća područja prevencije kriminaliteta: povećanje sigurnosti djece i mladih, prevencija maloljetničke delinkvencije, prevencija nasilja u obitelji i pomoć žrtvama nasilja, prevencija imovinskog kriminaliteta, prevencija kriminaliteta droga, oblikovanje okoliša s ciljem prevencije kriminaliteta, uspostava većeg stupnja stanja sigurnosti za vrijeme trajanja turističke sezone, alkoholizam i kriminalitet, te prevenciju u prometu.

Ministarstvo unutarnjih poslova kontinuirano pruža stručnu pomoć Vijećima za prevenciju kriminaliteta u cilju unapređenja njihova rada, te je ***svim policijskim upravama dostavljena stručna uputa***, u kojoj se, između ostalog, ***svim načelnicima policijskih uprava nalaže poticanje osnivanja Vijeća za prevenciju kriminaliteta u lokalnim zajednicama u kojima to još uvijek nije učinjeno***.

Također, u rujnu 2009. godine u nakladi Ravnateljstva policije, Ministarstva unutarnjih poslova objavljene su publikacije autorice prof. dr. sc. Irene Cajner Mraović, „Prevencija kriminaliteta u lokalnoj zajednici – Organizacija i akcijske upute Vijećima za prevenciju“ i „Prevencija kriminaliteta u lokalnoj zajednici - Strategija primjene znanosti i iskustva dobre prakse“. Sadržaj navedenih izdanja obuhvaća konkretne preporuke Vijećima za prevenciju kriminaliteta kako da na lokalnoj razini zajednički sustavno djeluju u okviru područja prevencije kriminaliteta te kroz svoj zajednički angažman utječu na otklanjanje čimbenika koji pogoduju nastanku i razvoju kriminaliteta i nasilja. Navedene publikacije su tijekom rujna 2009. godine dostavljene svim policijskim upravama kao literatura korisna u daljnjem radu i senzibilizaciji predstavnika policije koji su u svojim lokalnim zajednicama određeni za članove Vijeća za prevenciju kriminaliteta uz preporuku da se spomenuta literatura kao smjernica koristi u neposrednom radu samih Vijeća i svih njihovih članova.

3.2. MEDIJI

Na razvoj nasilničkog ponašanja neprijeporno utječe i prikazivanje filmova i TV emisija s destruktivnim i nemoralnim sadržajima ili sadržajima koji su suprotni obiteljskim odgojnim vrijednostima i odnosima u obitelji ili zajednici i to u terminima koji su dostupni i djeci. Novim Zakonom o elektroničkim medijima (Narodne novine, broj 153/2009), koji je usklađen i s Direktivom o audiovizualnim medijskim uslugama (prihvaćenom od Europskog parlamenta, 11. prosinca 2007. godine), uređene su audio i audiovizualne medijske usluge nastale kao posljedica brzog tehnološkog napretka i digitalizacije, a koje nisu bile obuhvaćene prethodnim propisima. Sukladno članku 26. navedenog Zakona, u audiovizualnim ili radijskim programima nije dopušteno na bilo koji način poticati, promicati i veličati nasilje i kriminal, te poticati građane, a posebice djecu i mladež, na uporabu duhanskih proizvoda, alkohola ili droga. Također, nije

dopušteno objavljivati audiovizualne ili radijske programe za koje je vjerojatno da bi mogli ugroziti fizički, mentalni ili moralni razvoj maloljetnika, osim u vremenu kada je osigurano vrijeme emitiranja u kojem maloljetnici neće čuti ili vidjeti takve programe.

Nadzor nad provedbom ovog Zakona i odgovarajućih podzakonskih akata u nadležnosti je Vijeća za elektroničke medije, koje je za 2008. i 2009. godinu utvrdilo po dvije povrede Zakona vezane uz odredbe koje se odnose na maloljetnike i o nužnosti poštivanja Zakona izdalo javno upozorenje svim nacionalnim televizijama.

4. ZAKLJUČAK

Iz *Izvjешća o provedbi Programa aktivnosti za prevenciju nasilja među mladima za 2009. godinu* vidljivo je da je uspješno provođenje mjera Programa aktivnosti pridonijelo smanjenju nasilja među mladima u 2009. godini.

Prema podacima Ministarstva unutarnjih poslova u 2009. godini vidljiv je **pad kaznenih djela s elementima nasilja maloljetnih osoba za 11%** u odnosu na 2008. godinu, kao i **pad broja procesuiranih nasilničkih prekršajnih djela protiv javnog reda i mira** koja su počinile maloljetne osobe „drsko ponašanje“ i „remećenje mira tučom, svađom ili vikom“ **za 6%** i prekršajnog djela počinjenog „omalovažavanjem ili vrijeđanjem službene osobe“ **za 18%**. Dodatno napominjemo da je u **siječnju i veljači 2010. godine u odnosu na siječanj i veljaču 2009. godine također evidentiran pad** kaznenih djela s elementima nasilja maloljetnih osoba za **1,8%**.

Kratki pregled provedbe mjera Programa aktivnosti prikazan je u Tablici 2. i Grafikonu 1., a odnosi se na nositelje mjere iz tijela državne uprave. Sukladno navedenom od ukupno 45 mjera 88,8% mjera, odnosno 40 mjera, je provedena ili se provodi kontinuirano, djelomično su provedene 3 mjere (6,7%), a za 2 mjere se rok provedbe mjere odnosi na naredno razdoblje (4,4%), odnosno 2010. godinu. Od 3 preporuke 2 su provedene, a jedna se provodi kontinuirano.

Za provedbu mjera tijekom 2009. godine utrošeno je c.c.a. **20.270.212,65** kuna (Detaljan prikaz u Tablici 1.). Ukupno utrošena sredstva za provedbu mjera su znatno veća od gore iskazanih jer su osigurana i utrošena kroz redovnu djelatnost tijela državne uprave kao što je vidljivo iz Tablice 1. i ovog Izvjешća.

Tablica 1. Prikaz utška financijskih sredstava prema područjima djelovanja

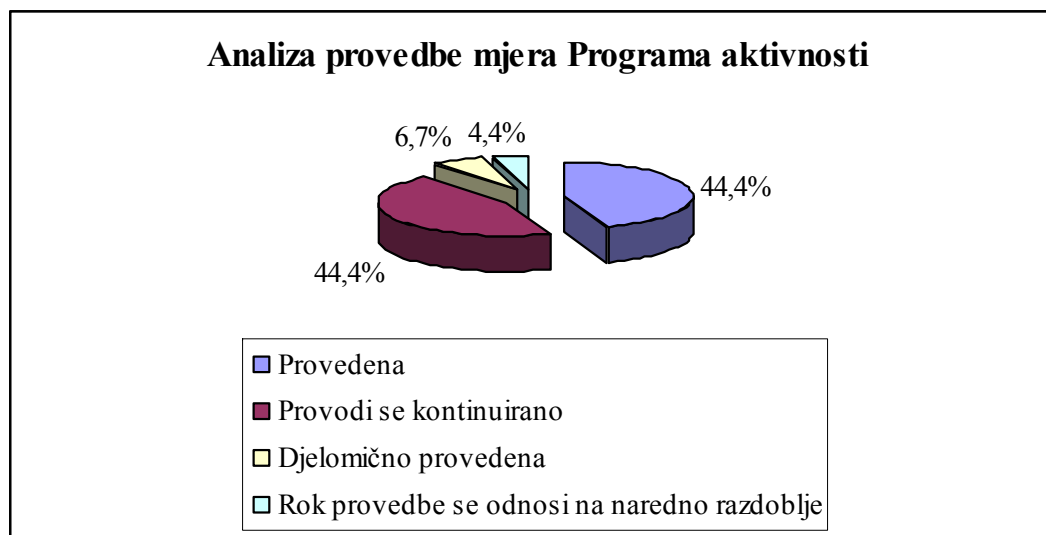
Red. broj	Područje	Sredstva
1.	Izmjene i dopune zakonskih i podzakonskih propisa	sredstva redovne djelatnosti tijela državne uprave
2.	Donošenje strateških dokumenata na području prevencije nasilja među mladima	sredstva redovne djelatnosti tijela državne uprave
3.	Prioritetne preventivne mjere	20.270.212,65
4.	Preporuke	sredstva redovne djelatnosti tijela državne uprave
UKUPNO		20.270.212,65 kuna i sredstva redovne djelatnosti tijela državne uprave

Iz svega navedenog vidljivo je da je **provedba Programa aktivnosti dovela do pada kaznenih djela s elementima nasilja od strane maloljetnih osoba** te je **potrebno provedbu kontinuiranih mjera nastaviti i tijekom 2010. godine.**

Tablica 2. Analiza stanja provedbe mjera Programa aktivnosti

PODRUČJA DJELOVANJA	Ukupan broj mjera	STANJE PROVEDBE MJERE			
		Provedena	Provodi se kontinuirano	Djelomično provedena	Rok provedbe mjere se odnosi na naredno razdoblje
<i>Izmjene i dopune zakonskih i podzakonskih propisa</i>	4	3	0	0	1
<i>Donošenje strateških dokumenata na području prevencije nasilja među mladima</i>	2	2	0	0	0
<i>Prioritetne preventivne mjere</i>	39	16	20	3	1
UKUPNO	45	20 (44,4%)	20 (44,4%)	3 (6,7%)	2 (4,4%)
		40		3	

Grafikon 1. Analiza provedbe mjera Programa aktivnosti

**5. PRIVITAK - ANALIZA PROVEDBE POJEDINIH MJERA OD
STRANE TIJELA DRŽAVNE UPRAVE**

4.1. IZMJENE I DOPUNE ZAKONA I PODZAKONSKIH PROPISA

Mjera 4.1.1. Izrada Nacrta prijedloga kaznenog zakona

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO PRAVOSUĐA

Rok provedbe: ožujak 2010. godine

Provedba mjere:

Provedba mjere je u tijeku.

Indikatori provedbe:

U tijeku je izrada teksta Nacrta prijedloga Kaznenog zakona te je izrađen opći dio Nacrta prijedloga.

Utrošena sredstva:

Sredstva redovite djelatnosti Ministarstva pravosuđa.

Mjera 4.1.2. Izrada Pravilnika o kaznenoj evidenciji

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO PRAVOSUĐA

Rok provedbe: kraj lipnja 2009. godine

Provedba mjere:

Provedena.

Indikatori provedbe:

Pravilnik o kaznenoj evidenciji donijet je u srpnju 2009. godine (Narodne novine, br. 92/2009 i 108/2009 - ispravak). U tijeku je izrada Nacrta prijedloga Zakona o rehabilitaciji i kaznenoj evidenciji.

Utrošena sredstva:

Sredstava redovite djelatnosti Ministarstva pravosuđa.

Mjera 4.1.3. Upućivanje Nacrta prijedloga zakona o izvršavanju sankcija izrečenih maloljetnicima u kaznenom i prekršajnom postupku u proceduru Vlade Republike Hrvatske

Nositelj mjere:
MINISTARSTVO PRAVOSUĐA

Rok provedbe: lipanj 2009. godine

Provedba mjere:
Provedena.

Indikatori provedbe:
Zakon o izvršavanju sankcija izrečenih maloljetnicima za kaznena djela i prekršaje donijet je u prosincu 2009. godine (Narodne novine, broj 153/2009).

Utrošena sredstva:
Sredstva redovite djelatnosti Ministarstva pravosuđa.

Mjera 4.1.4. Izrada Nacrta prijedloga Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji i upućivanje u proceduru Vlade Republike Hrvatske

Nositelj mjere:
MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Rok provedbe: lipanj 2009. godine

Provedba mjere:
Provedena.

Indikatori provedbe:
Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji usvojen je na 14. sjednici Hrvatskog sabora dana 30. listopada 2009. godine (Narodne novine, broj 137/2009).

Utrošena sredstva:
Sredstva redovite djelatnosti Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti.

4.2. DONOŠENJE STRATEŠKIH DOKUMENATA NA PODRUČJU PREVENCIJE NASILJA MEĐU MLADIMA

Mjera 4.2.1. Upućivanje Nacrta prijedloga nacionalnog programa za mlade u proceduru Vlade Republike Hrvatske

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Rok provedbe: lipanj 2009. godine

Provedba mjere:

Provedena.

Indikatori provedbe:

Nacionalni program za mlade od 2009. do 2013. godine (u daljnjem tekstu: Nacionalni program) usvojen je na sjednici Vlade Republike Hrvatske održane 2. srpnja 2009. godine (Narodne novine, broj 82/2009).

Nacionalni program sveobuhvatan je strateški dokument s ciljem unapređenja ukupnih aktivnosti tijela državne uprave i javnih ustanova koje svojim djelokrugom i nadležnostima pridonose rješavanju potreba mladih te pridonose podizanju kvalitete njihova života.

Posebni ciljevi zacrtani su u svakom pojedinom području koji se žele ostvariti kroz predložene mjere i aktivnosti, a odnosi se na mlade u dobi od 15 do 30 godina. Temelj predloženih mjera Nacionalnog programa je opsežna analizu stanja za svako područje djelovanja.

Nacionalni program sadrži 7 područja djelovanja koja uključuju 53 mjere, a koje sadrže 157 provedbenih aktivnosti:

1. Obrazovanje i informatizacija (13 mjera sa 27 aktivnosti),
2. Zapošljavanje i poduzetništvo (3 mjere sa 16 aktivnosti),
3. Socijalna politika (6 mjera sa 21 aktivnošću),
4. Zdravstvena zaštita i reproduktivno zdravlje (8 mjera sa 29 aktivnosti),
5. Aktivno sudjelovanje mladih u društvu (7 mjera sa 21 aktivnošću),
6. Kultura mladih i slobodno vrijeme (8 mjera sa 21 aktivnošću),
7. Mobilnost, informiranje i savjetovanje (8 mjera sa 22 aktivnosti).

Nacionalni program, također definira za svaku pojedinu mjeru i aktivnost suradnike u provedbi, izvore sredstava, potrebna sredstva kao i pokazatelje provedbe.

Dodatno, definira preporuke jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave za razvijanje lokalnih programa za mlade, provođenje Zakona o savjetima mladih,

osiguranja dostupnosti obrazovanja mladima (besplatnim prijevozom, subvencioniranjem školarina i troškova stanovanja i sl.), osiguravanje prostora za provođenje aktivnosti udruga mladih i za mlade, te sufinanciranje projekata i programa usmjerenih mladima, posebno Klubova mladih, Info-centara za mlade, Multifunkcijskih centara za mlade u makroregionalnim središtima kao i savjetovališta za mlade u sveučilišnim centrima.

Sukladno završnim odrednicama Nacionalnog programa Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti uz Savjet za mlade Vlade Republike Hrvatske koordinator je provedbe Nacionalnog programa.

Utrošena sredstva:

Sredstva redovite djelatnosti Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti.

Mjera 4.2.2. Upućivanje Nacrta prijedloga Nacionalne strategije za prevenciju poremećaja u ponašanju djece i mladih 2009. - 2012. u proceduru Vlade Republike Hrvatske

Nositelj mjere:

POVJERENSTVO VLADE REPUBLIKE HRVATSKE ZA PREVENCIJU POREMEĆAJA U PONAŠANJU DJECE I MLADIH

Rok provedbe: lipanj 2009. godine

Provedba mjere:

Provedena.

Indikatori provedbe:

Nacionalna strategija prevencije poremećaja u ponašanju djece i mladih od 2009. do 2012. godine usvojena je na sjednici Vlade Republike Hrvatske održane 3. kolovoza 2009. godine (Narodne novine, broj 98/2009).

Nacionalna strategija prevencije poremećaja u ponašanju djece i mladih od 2009. do 2012. godine (u daljnjem tekstu: Nacionalna strategija) prvi je strateški dokument na području prevencije poremećaja u ponašanju djece i mladih u Republici Hrvatskoj, a odnosi se na djecu i mlade u dobi do 23. godine budući se kaznenopravne sankcije prema maloljetnicima u Republici Hrvatskoj mogu izvršavati do 23. godine.

Opći cilj Nacionalne strategije je osiguravanje minimalnih uvjeta potrebnih za kvalitetan, uspješan i zdrav rast i razvoj novih naraštaja u Republici Hrvatskoj, otklanjanje činitelja rizika odgovornih za nastajanje poremećaja u ponašanju te nastalih poremećaja u ponašanju i njihovih posljedica.

Posebni ciljevi su:

1. Unaprjeđenje sustava kojim će se u najvećoj mogućoj mjeri suzbijati nastanak i razvoj rizičnih činitelja odgovornih za pojavu poremećaja u ponašanju.

2. Poticanje izgradnje, razvijanje i širenje činitelja zaštite.
3. Razvoj, organiziranje i usustavljanje mreže preventivnih aktivnosti.
4. Poticanje uspostavljanja i primjene programa prevencije na razinama lokalne zajednice, općine, grada, županije i države.
5. Osiguravanje evaluacije svih programa.

Nacionalna strategija sadrži ukupno 22 mjere sa 69 aktivnosti u 4 područja:

1. Istraživanje pojave (2 mjere sa 5 aktivnosti),
2. Unapređenje sustava prevencije poremećaja u ponašanju djece i mladih (13 mjera sa 39 aktivnosti),
3. Osnaživanje obitelji (5mjera sa 18 aktivnosti),
4. Osnaživanje lokalne zajednice (2 mjere sa 7 aktivnosti).

Nacionalna strategija također definira, za svaku pojedinu mjeru i aktivnost, suradnike u provedbi, izvore sredstava, pokazatelje provedbe, kao i rokove provedbe.

Dodatno, definira preporuke jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave da izrade lokalne strategije/programe u svrhu prevencije poremećaja u ponašanju; da osnuju tijela zadužena za koordinaciju i praćenje provedbe mjera Nacionalne strategije, koja čine predstavnici Odjela za društvene djelatnosti, Ureda državne uprave u županijama i gradovima, nadležnih gradskih ureda za obrazovanje, zdravstvo i socijalnu skrb, ustanova odgoja i obrazovanja i dr.; da održavaju redovite sastanke tijela zaduženih za koordinaciju provedbe i praćenje mjera Nacionalne strategije svakih 6 mjeseci te uspostave učinkovite načine suradnje, promiču „partnerski“ odnos među svim članovima i razmatraju način provedbe i postignuća provedbe mjera; da uspostave suradnju i razmjenu podataka s drugim državnim tijelima te jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave u cilju razmjene iskustava i korištenja dobrih primjera iz prakse.

Sukladno završnim odrednicama Nacionalne strategije, Povjerenstvo Vlade Republike Hrvatske za prevenciju poremećaja u ponašanju djece i mladih i Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti su koordinatori provedbe Nacionalne strategije.

Utrošena sredstva:

Sredstva redovite djelatnosti Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti koje obavlja administrativno-stručne poslove za Povjerenstvo Vlade Republike Hrvatske za prevenciju poremećaja u ponašanju djece i mladih.

4.3. PRIORITETNE PREVENTIVNE MJERE

Mjera 4.3.1. Utvrditi rizičnu skupinu mladih

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Rok: lipanj 2009. godine

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. Dogovoriti suradnju sa stručnjacima u zajednici (predstavnicima obiteljskih centara, predstavnicima odsjeka maloljetničke delinkvencije policijskih postaja, stručni djelatnici odgojno-obrazovnih ustanova, predstavnicima odjela maloljetničke delinkvencije centara za socijalnu skrb, predstavnicima civilnog društva).
2. Izvršiti procjenu stanja u zajednici.

Provedba mjere:

Provedena.

Suradnici u provedbi:

Obiteljski centri, odgojno-obrazovne ustanove, ustanove socijalne skrbi, nadležne policijske postaje.

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1. i 2.

Obiteljski centar Bjelovarsko-bilogorske županije, Obiteljski centar Dubrovačko-neretvanske županije, Obiteljski centar Istarske županije, Obiteljski centar Ličko-senjske županije, Obiteljski centar Krapinsko-zagorske županije, Obiteljski centar Koprivničko-križevačke županije, Obiteljski centar Karlovačke županije, Obiteljski centar Primorsko-goranske županije, Obiteljski centar Požeško-slavonske županije, Obiteljski centar Sisačko-moslavačke županije, Obiteljski centar Splitsko-dalmatinske županije, Obiteljski centar Šibensko-kninske županije, Obiteljski centar Varaždinske županije, Obiteljski centar Virovitičko-podravske županije, Obiteljski centar Vukovarsko-srijemske županije, Obiteljski centar Grada Zagreba i Obiteljski centar Zadarsko-kninske županije, odnosno 17 županijskih obiteljskih centara uspostavili su suradnju sa stručnjacima u zajednici na području prevencije nasilja među mladima čime se produbila kontinuirana suradnja s djelatnicima odgojno-obrazovnih, socijalnih, zdravstvenih i pravosudnih ustanova. Na temelju navedene suradnje obiteljski centri su izvršili procjenu stanja u zajednici i utvrdili rizičnu skupinu mladih.

Sažetak različitih faktora koji pridonose razvoju rizičnog ponašanja mladih navodimo kako slijedi:

1. obiteljski faktori

- rekonstruirane i disfunkcionalne obitelji - narušeni obiteljski odnosi, nasilje u obitelji, napuštanje obitelji;
- alkoholizam u obitelji;
- nekompetentnost roditelja, pasivnost i nekritičnost roditelja za prekršaje koje je počinilo njihovo dijete i obiteljsko nasilje (u gradskim naseljima najčešće verbalno, u prigradskim naseljima češći su teži oblici fizičkog nasilja).

2. karakteristike i osobnost mladih

- različiti traumatski događaji, nedovoljna prilagodba na obitelj, školu i društvo uopće (anksioznost, neprijateljstvo, agresivnost, nezainteresiranost); povlačenje, osamljivanje i izolacija; pretjerani strahovi, depresivnost, psihosomatske teškoće; način rješavanja sukoba; nedostatak empatije, česte promjene raspoloženja; interesi neprimjereni dobi; poremećen sustav vrijednosti i kršenja pravila i zabrana, kako društvenih, tako i roditeljskih;
- boravak na javnim mjestima osoba mladih od 16 godina nakon 23 sata bez pratnje odrasle osobe;
- konzumiranje alkohola među maloljetnicima u školi, na otvorenom i/ili u ugostiteljskim objektima (osobito u vrijeme noćnih izlazaka);
- zlouporaba sredstava ovisnosti;
- nasilničko ponašanje, narušavanje javnog reda i mira i sl.;
- uništavanje javne imovine (drvoredi, klupe, - u parkovima i oko školskih zgrada);
- krađa, žicanje i sl.;

3. nemogućnost ostvarivanja zaposlenja nakon završenog srednjoškolskog obrazovanja (mlađi punoljetnici).

4. obrazovanje

- poteškoće u obrazovanju,;
- školski i akademski neuspjeh (loše ocjene, ponavljanje razreda, subjektivna procjena vlastitog neuspjeha na akademskom, interpersonalnom i osobnom planu, pitanje odnosa, zadovoljstva u školi, nesnalažljivost, neaktivnost, nekritičnost može rezultirati agresijom, rezignacijom, povlačenjem, regresijom, bježanjem);
- napuštanje škole (markiranje, skitnja);
- nasilje u školi i van nje (verbalno, fizičko, socijalno, psihološko).

5. vršnjaci i okolina

- odbacivanje od strane vršnjačke skupine sl.;
- nasilje među mladima (u školama i/ili organiziranje tuča i navijačkih skupina);
- okruženje u kojem živi i u kojem dijete provodi slobodno vrijeme (izbor vršnjaka, dostupnost droge, trendovi u zabavi.....).

6. spol i dob

- više od 80% djece i mladih nasilničkog ponašanja muškog spola, više od 60% u dobi od 14 do 16 godina.

Primjere prikupljenih podataka, procjenu stanja, kao i karakteristike rizične skupine mladih navodimo kako slijedi:

Obiteljski centar Grada Zagreba izradio je analizu rizične skupne mladih na području Grada Zagreba temeljem podatka Policijske uprave Zagrebačke.

Prema podacima Policijske uprave Zagrebačke u 2008. godini na njihovu području dogodilo se 28% ukupnog kriminaliteta zabilježenog u Republici Hrvatskoj a u 2009. godini 27% ukupnog kriminaliteta. Na užem gradskom području (I. do VII. Policijske postaje, Policijska postaja Sesvete, I. i II. Postaja prometne policije Zagreb) u 2008. godini zabilježeno je 84,5% svih kaznenih djela, a u 2009. godini 83,2% svih kaznenih djela.

Među počiniteljima kaznenih djela, u 2008. godini je bilo 6.524 počinitelja od kojih 657 maloljetnika (10,1%), a u 2009. godini 6.678 počinitelja od kojih 565 maloljetnika (8,5%).

Kaznena djela koja čine maloljetnici u 2009. godini su u porastu za 5,9% ili 48 djela u odnosu na prethodnu 2008. godinu (2008. godine – 820, 2009. godine - 868).

Promatrajući odnos maloljetnika i djece počinitelja kaznenih djela u 2008. godini djeca do 14 godina su počinitelji u 20% slučajeva, a u 2009. godini u 14% slučajeva. Maloljetnici od 14 do 18 godina u 2008. godini su počinitelji u 80% slučajeva, a u 2009. godini u 86% slučajeva.

Kada govorimo o djeci – počiniteljima kaznenih djela (2008. godine – 164, 2009. godine - 119 djela), zamjetno je da pretežno čine kaznena djela imovinskog kriminaliteta, i to uglavnom na štetu svojih vršnjaka. Najviše su činili krađa (2008. godine – 59, 2009. godine - 29), tjelesnih ozljeda (2008. godine – 37, 2009. godine - 39), teških krađa (2008. godine – 29, 2009. godine - 20), razbojstva (2008. godine – 8, 2009. godine - 7), teških tjelesnih ozljeda (2008. godine – 6, 2009. godine - 4), razbojničkih krađa (2008. godine – 2, 2009. godine - 3) itd. (Detaljnije podatke vidi u Tablici 1.)

Tablica 1. Kaznena djela koja su počinili djeca i maloljetnici na području Policijske uprave zagrebačke

Kaznena djela	Broj kaznenih djela		
	2008.	2009.	+ - %
Čedomorstvo	1		
Teško ubojstvo u pokušaju		1	
Prouzročenje smrti iz nehaja	2		
Tjelesna ozljeda	125	116	-7,2
Teška tjelesna ozljeda	37	18	-51,4
Sudjelovanje u tučnjavi	2		
Protupravno oduzimanje slobode	1	1	0,0
Prijetnja	11	2	-81,8
Zloporaba opojnih droga	57	74	+29,8
Rasna i druga diskriminacija	1		
Protuzakon. prebacivanje osoba preko drž.gr.	1		
Silovanje	2	1	-50,0
Spolni odnošaj s nemoćnom osobom		1	
Spolni odnošaj s djetetom	3	3	0,0
Bludne radnje	1	5	+400,0
Izvanbračni život s maloljetnom osobom		1	
Zapuštanje i zlostav.djeteta ili mlit osobe	4		
Iskorištavanje djece ili malolj.os. za porn.	1		
Zadovolj.pohote pred djetetom ili malt.osobom		1	
Dječja pornografija na računalnom s. i mreži	1	1	0,0
Teško djelo protiv opće sigurnosti		1	
Nasilničko ponašanje u obitelji	4	9	+125,0
Krađa	171	188	+9,9
Teška krađa	178	256	+43,8
Razbojstvo	63	55	-12,7
Razbojnička krađa	9	10	+11,1
Oduzimanje tuđe pokretne stvari	5	7	+40,0
Uništenje ili oštećenje tuđe stvari	12	14	+16,7
Prijevarama	21	3	-85,7
Zloporaba čeka i kreditne kartice	1		
Iznuda	9	4	-55,6
Protupravna naplata	1		
Ovjerovljavanje neistinitih sadržaja		1	
Kaznena djela u prometu	11	8	-27,3
Dovođenje u opasnost života i imovine	4	7	+75,0
Uništenje ili oštećenje javnih naprava		1	
Prikrivanje	2	4	+100,0
Lažno prijavljivanje kaznenog djela	1	3	+200,0
Nasilničko ponašanje	43	41	-4,7
Krivotvorenje novca	14	1	-92,9
Sprječ.sl.oso.u obav.sl.dužnosti	2	4	+100,0
Napad na ovlaštenu službenu osobu	1		
Krivotvorenje isprave	11	17	+54,5
Širenje lažnih i uznemirujućih glasina	1	4	+300,0
Nedozvoljeno posjedovanje oružja	3	3	0,0
Dogovor za počinjenje kaznenog djela	1	1	0,0
Zloporaba položaja i ovlasti		1	
Ucjena	1		
Davanje mita	1		
UKUPNO	820	868	+5,9

Prema podacima Ministarstva unutarnjih poslova Policijska uprava Zagrebačka je u 2009. godini imala 1.115 postupanja sukladno Protokolu o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima što iznosi 34,2% u odnosu na 3.256 ukupnog broja postupanja u Republici Hrvatskoj. U svrhu provođenja članka 95. Obiteljskog zakona, a koji se odnosi na zabranu noćnih izlazaka mladih do 16 godina od 23,00 - 5,00 sati bez pratnje odrasle osobe, Policijska uprava Zagrebačka je imala 413 postupanja u 2009. godini.

Obiteljski centar Virovitičko-podravske županije izradio je *Analizu stanja nasilja među mladima za 2009. godinu* prema podacima Policijske uprave Virovitičko-podravske, Odjela kriminalističke policije, Centra za socijalnu u skrb Virovitica i Centra za socijalnu skrb Slatina. Također je uspostavljena suradnja sa stručnim djelatnicima odgojno-obrazovnih ustanova, predstavnicima Udruge Virovitičko-podravske županije za pomoć mladima „Veranda“, S.O.S. telefona Virovitica, Savjetom mladih grada Virovitice, Savjetom mladih Virovitičko-podravske županije, Upravim odjelom za društvenu djelatnost Virovitičko-podravske županije.

Pokazatelji govore kako izloženost nasilju počinje u dječjoj dobi, a isto tako jesu evidentirani i slučajevi nasilja počinjenih od strane djeteta. Takvi pokazatelji govore u prilog potrebi za razvijanjem programa o prevenciji nasilja među mladima već u najranijoj dobi, a osobito u školskoj dobi.

Podaci pokazuju kako se 16% nasilja među mladima događa u odgojno-obrazovnim ustanovama što govori u prilog o važnosti razvijanja programa prevencije nasilja među mladima u suradnji s odgojno-obrazovnim ustanovama.

Primijećen je visok trend nasilja na mjestima u kojima nije dostupan sadržaj i gdje mladi pasivno provode svoje slobodno vrijeme (80% nasilja se događa u ugostiteljskim objektima i ostalim javnim mjestima). Takav trend govori u prilog o važnosti razvijanja programa koji će obuhvatiti sadržaje za kvalitetno provođenje vremena mladih.

Prema Zakonu o prekršajima protiv javnog reda i mira definirani su prekršaji protiv javnog reda i mira kao djela kojima se na nedozvoljen način remeti mir, rad ili normalan način života građana, stvara nemir, neraspoloženje, uznemirenost ili ometa kretanje građana na ulicama i drugim javnim mjestima ili ometa ostvarenje njihova prava i dužnosti, vrijeđa moral, ometa vršenje zakonitih mjera državnih organa i službenih osoba ili se omalovažavaju takve mjere, ugrožava opća sigurnost ljudi i imovine, vrijeđaju državni organi ili se na drugi način narušava javni red i mir građana te djela utvrđena navedenim zakonom. Ukupno je evidentirano 37 prekršajna djela proizašla iz nasilja među djecom i mladima od čega čak 15 počinjenja „naročito drskim ponašanjem“ iz članka 6. Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira, a 20 djela narušavanja javnog reda i mira – tučom, svađom i vikom iz članka 13. Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira.

Ukupno je evidentirano 17 kaznenih djela proizašla iz nasilja među djecom i mladima od čega najveći broj (14 djela) koje se odnose na nanošenje tjelesne

ozljede prema članku 98. te 2 djela nanošenja teške tjelesne ozljede (članak 99., 100. i 101.).

Podaci Centra za socijalnu skrb Virovitica pokazuju da je tijekom 2008. godine najviše evidentirano djece i mladih radi počinjenja prekršaja, a onda i kaznenih djela. Najviše je izrečeno mjera sudskog ukora (23), posebne obveze (16) i pojačane brige i nadzora (10). Broj izrečenih mjera u odnosu na broj evidentiranih korisnika/ca evidentiranih kao djeca i mladi društveno neprihvatljivog ponašanja je znatno niži, na 104 evidentiranih korisnika/ca ukupno je izrečeno 54 odgojnih i sigurnosnih mjera.

Obiteljski centar Virovitičko-podravske županije nastavit će suradnju s Odjelom kriminalističke policije i Centrom za socijalnu skrb Virovitica s ciljem praćenja trendova vezanih u nasilje među mladima na području Virovitičko-podravske županije i razvijanja programa usmjerenih na prevenciju nasilja među mladima, a u provedbi svojih aktivnosti nastavit će suradnju i s odgojno-obrazovnim institucijama, udrugama i ustanovama koji se bave mladima i rade s mladima.

Obiteljski centar Sisačko moslavačke županije provodi program «malih kreativnih socijalizacijskih skupina» koji je usmjeren na djecu i mlade koji žive u visoko rizičnim uvjetima, odnosno rizičnu skupinu mladih, a nju čine narušeni obiteljski odnosi, alkoholizam u obitelji, nekompetentni roditelji, različiti traumatski događaji, poteškoće u školovanju, odbacivanje od strane vršnjačke skupine sl.

Obiteljski centar Istarske županije utvrdio je rizičnu skupinu mladih kroz stjecanje uvida u statističke podatke koji se prate pri nadležnom odjelu policijske uprave i županijskog povjerenstva za borbu protiv ovisnosti, kao i kroz stručnu raspravu predstavnika nadležnih ustanova i institucija koji rade s djecom i mladima (centri za socijalnu skrb, Općinski sud, predstavnici stručnih vijeća stručnih suradnika u osnovnim i srednjim školama, udruge mladih, gradovi, županija i mediji). Temeljem podataka prikupljenih na stručnom sastanku (okruglom stolu) održanom 8. rujna 2009. godine u Puli «Prevenција ovisnosti i nasilja među mladima: procjena stanja u zajednici, rizične skupine mladih, suradnja, preventivni programi» utvrđeno je da rizičnu skupinu mladih čine mladi iz disfunkcionalnih obitelji, mladi u čijim obiteljima se konzumira alkohol, mladi koji dolaze u kontakt s policijom zbog nasilničkog ponašanja, narušavanja javnog reda i mira i sl.

Obiteljski centar Koprivničko-križevačke županije održavao je tijekom 2009. godine radne sastanke s predstavnicima odgojno-obrazovnih ustanova, centara za socijalnu skrb, udruga, policijskih postaja, Zavoda za javno zdravstvo grada Koprivnice i Koprivničko-križevačke županije te je održana sjednica Vijeća za prevenciju grada Koprivnice na čijoj je sjednici održanoj 16. veljače 2009. godine razmatrano Izvješće o stanju sigurnosti na području grada za 2008. godinu. Na temelju podataka policije, državnog odvjetništva, prekršajnog suda i ravnatelja osnovnih i srednjih škola istaknuta slijedeća rizična ponašanja mladih: konzumiranje alkohola među maloljetnicima u školi, na otvorenom ili i u ugostiteljskim objektima (osobito u vrijeme noćnih izlazaka), uništavanje javne imovine (drvoredi, klupe, - u parkovima i oko školskih zgrada),

boravak na javnim mjestima osoba mlađih od 16 godina (nakon 23 sata), nasilje među mladima (u školama i/ili organiziranje tuča i navijačkih skupina), pasivnost i nekritičnost roditelja za prekršaje koje je počinilo njihovo dijete i obiteljsko nasilje (u gradskim naseljima najčešće verbalno, u prigorskim naseljima češći su teži oblici fizičkog nasilja). Obiteljski centar između ostalih programa provodi i **Program preventivnog stručnog socijalno-pedagoškog rada sa mladima rizičnog ponašanja i njihovim roditeljima** u partnerstvu sa Centrom za socijalnu skrb Koprivnica i suradnji sa Obrtničkom školom iz Koprivnice. Rizična skupina mladih, korisnici programa su mladi s područja nadležnosti Centra za socijalnu skrb Koprivnica evidentirani u Centru za socijalnu skrb Koprivnica i/ili Obrtničkoj školi Koprivnica zbog počinjenog vršnjačkog nasilja (fizičkog ili verbalnog), agresivnog ponašanja, konzumiranja alkohola, narušavanja javnog reda i mira, neopravdanih školskih izostanaka i obiteljskog nasilja (prema roditeljima) u dobi od 15 do 18 godina (učenici završnog razreda osnovne škole i/ili srednje škole), muškog spola.

Obiteljski centar Dubrovačko-neretvanske županije temeljem rezultata istraživanja «Obiteljski odnosi i prilagodba adolescenata» provedenog 2001., 2003. i 2006. godine prema kojem su kriteriji za utvrđivanje rizične skupine mladih depresivnost, ovisnost, način rješavanja sukoba i sl., utvrđeni su korisnici programa koje je provodio Obiteljski centar.

Obiteljski centar Vukovarsko-srijemske županije temeljem podataka centara za socijalnu skrb o broju prijavljenih nasilničkih ponašanja među djecom i mladima prema dobi (7-15 godina, 15-18 godina te 18 godina i više) i spolu; broju i vrsti izrečenih mjera za prvih šest mjeseci 2009. godine, od škola o broju evidentiranih učenika nasilničkog ponašanja prema dobi i spolu, broju i vrsti izrečenih pedagoških mjera u prvih 6 mjeseci 2009. godine te od policijskih postaja o broju prekršajnih i kaznenih djela nasilničkog karaktera te o kršenju odredbi članka 95. Obiteljskog zakona utvrdio je da su više od 80% djece i mladih nasilničkog ponašanja muškog spola, više od 60% u dobi od 14 do 16 godina te da je zabilježen rast prekršajnih djela «narušavanja javnog reda i mira – tučom, svađom i vikom» iz članka 13. Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira, kao i da je zabilježen rast kršenja članka 95. Obiteljskog zakona., odnosno ukupan broj mladih u dobi od 15-18 godina kod kojih je evidentirano nasilničko ponašanje je 767.

Obiteljski centar Karlovačke županije organizirao je 8. srpnja 2009. godine I. Okrugli stol na temu „Spriječimo nasilje među mladima“. Prema zaključcima sa navedenog Okruglog stola, odnosno procjenama Policijske uprave Karlovačke, Općinskog državnog odvjetništva i Centra za socijalnu skrb u Karlovcu na području Karlovačke županije broj evidentiranih slučajeva nasilnog ponašanja mladih stagnira u odnosu na prethodnu godinu. Mladi rizičnog ponašanja, tj. evidentirana i/ili prepoznata rizična skupina mladih kod kojih su prisutne teškoće u smislu nasilnog ponašanja, u najvećem je broju slučajeva vezana uz obiteljske poteškoće – disfunkcionalne obitelji, nasilje u obitelji, raspadnute obitelji – što ukazuje na potrebu rada s roditeljima i/ili cjelokupnim obiteljima. Uz to, kao rizična skupina mladih prepoznata je skupina mlađih punoljetnika koji su završili srednje školovanje, a nisu ostvarili zaposlenje. U istu svrhu održan je i Okrugli stol 18. rujna 2009. godine.

Na oba okrugla stola predstavnici Općinskog državnog odvjetništva i Policijske uprave karlovačke nisu željeli govoriti o broju maloljetnih osoba iz rizične skupine mladih, najviše iz razloga da predstavnici medija ne bi pogrešno interpretirali podatke. No iz izloženih podataka vidljivo je da je broj mladih s poremećajima u ponašanju relativno stabilan i nema značajnog porasta broja kaznenih djela, ali se promijenila težina počinjenih kaznenih djela. Metodologija utvrđivanja rizične skupine mladih na području grada Karlovca i Karlovačke županije je izrađena tako da se usporede podaci o djeci, maloljetnicima i mlađim punoljetnicima Ministarstva unutarnjih poslova, Općinskog državnog odvjetništva i Centra za socijalnu skrb Karlovac. Prema podacima iznesenim na Okruglim stolovima Centar za socijalnu skrb Karlovac na području tretmana maloljetnika s poremećajima u ponašanju kontinuirano ima oko 200 slučajeva godišnje u tretmanu (2009. godine 180), a maloljetnici su ujednačeni po dobi i spolu, generalno se radi o oko 10 % populacije ženskog spola, a ostalih 90 % muškog spola. Slični su podaci i Policijske uprave Karlovačke kao i Općinskog državnog odvjetništva po spolu i dobi. Prema mišljenju predstavnika Policijske uprave Karlovačke i Općinskog državnog odvjetništva broj kaznenih djela maloljetnih osoba nije se povećavao u gradu Karlovcu i Karlovačkoj županiji 2009. godine u odnosu na prethodnu već se promijenila kvalifikacija kaznenih djela, odnosno više je kaznenih djela nasilja i nanošenja tjelesnih ozljeda.

Metodološki podaci o broju kaznenih djela koja se tiču djece, maloljetnika i mlađih punoljetnih osoba su dobiveni od strane Policijske uprave Karlovačke, kako slijedi:

Tijekom 2009. godine na području Policijske uprave karlovačke (Karlovac, Duga Resa, Ogulin, Ozalj, Slunj, Vojnić) evidentirano je ukupno 150 kaznenih djela počinjenih od strane djece i maloljetnika, dakle osoba do 18. godina života, odnosno 35 kaznenih djela počinjenih od strane djece (do 14 god. života) i 115 kaznenih djela počinjenih od strane maloljetnika (od 14. – 18. god. života). U najvećem dijelu evidentirana su kaznena djela imovinskih delikata – krađe, teške krađe i oštećenja i uništenja tuđe stvari. Ukupno počinjenih 150 kaznenih djela počinjeno je od strane 92 počinitelja, odnosno, 21-og djeteta i 71-og maloljetnika. Tijekom 2009. godine evidentirano je ukupno 188 kaznenih djela od strane 78 mlađih punoljetnih osoba. Također navedena djela u najvećem broju čine kaznena djela imovinskih delikata (gore spomenutih), te kaznena djela iz čl. 173. Kaznenog zakona – zloporabe opojnih droga, te iz članka 272. Kaznenog zakona – izazivanje prometne nesreće.

Tijekom 2009. godine evidentirano je ukupno 516 prekršaja iz članka 4. Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji i 51 maloljetna osoba zatečena je u zabrani noćnog izlaska u vremenu od 23,00 – 05,00 sati bez pratnje roditelja ili odgovorne punoljetne osobe, sukladno čl. 95. Obiteljskog zakona. Tijekom 2009. godine evidentirano je 195 prekršaja od strane maloljetnih osoba i 818 prekršaja od strane mlađih punoljetnih osoba.

Obiteljski centar Šibensko-kninske županije izradio je procjenu rizične skupine mladih temeljem statističkih podataka. Sukladno navedenom od ukupno prijavljenih maloljetnih osoba u Republici Hrvatskoj 2008. godine 3.419, prema sjedištima Državnog

odvjetništva, 92 slučaja su iz sjedišta Šibenik.(2,6%). Od 1.296 optuženih u Republici Hrvatskoj, 42 optužena su na Općinskom sudu Šibenik, od kojih 42 optuženika su 24 optužena zbog djela protiv privatne imovine (3 krađa, a teška krađa 21). Od ukupno osuđenih 958 u Republici Hrvatskoj, 42 su osuđena u Šibeniku.

Slijede podaci za procesuirane osobe za kaznena djela nasilničkog ponašanja u obitelji (članak 215), te za djela zapuštanja i zlostavljanja djeteta članak 213. za razdoblje od 2001-2006 godine:

Podatke je publicirao Državni zavod za statistiku u veljači 2009. godine. Prema izvješćima u Šibensko-kninskoj županiji od 2001-2006 ukupno je prijavljeno 137 osoba za djela nasilničkog ponašanja u obitelji, što je udio od 3,5 % u Republici Hrvatskoj. Optuženih je 70 ili 3,2%, iako je udio stanovništva u ukupnom stanovništvu 2,5%, a dok je udio obitelji u ukupnom broju obitelji Republici Hrvatskoj 2,6% (u Šibensko-kninskoj živi 2,6% obitelji), a obitelji s djecom 2,4%. Osuđenih osoba za djela nasilja u obitelji je 66 ili 3,6% od istih u Republici Hrvatskoj. Počinitelja prekršaja je 346. Postotak za kaznena djela nasilja kao i zlostavljanja i zapuštanja djeteta je veći udjelom od postotka u udjelu ukupnog stanovništva u Republici Hrvatskoj.

Tablica 2. Procesuirane osobe za kaznena djela nasilničkog ponašanja u obitelji (članak 215), te za djela zapuštanja i zlostavljanja djeteta članak 213. za razdoblje od 2001-2006 godine - Šibensko-kninska županija

Kaznena djela	Broj	% u odnosu na Republiku Hrvatsku	na 100.000 stanovnika
Prijavljene osobe za kazneno djelo nasilničkog ponašanja u obitelji	137	3,50	121,4
Optužene osobe za kaznena djela nasilničkog ponašanja u obitelji čl. 215	70	3,2	62,0
Osuđene osobe za kaznena djela nasilničkog ponašanja u obitelji	66	3,6	58,5
Počinitelji prekršaja proglašeni krivima za nasilje u obitelji	346	0,01	306,5
Prijavljene osobe za kaznena djela zapuštanja i zlostavljanje djeteta čl. 213	224	5,3	198,4
Optužene osobe za kaznena djela zapuštanja i zlostavljanje djeteta čl. 213	105	3,5	93,0
osuđene osobe za kaznena djela zapuštanja i zlostavljanje djeteta čl. 213	80	3,3	70,9

Navedeni podaci govore o značajnim poteškoćama funkcioniranja obitelji u odnosu na evidentirane prekršaje koje djeca čine i za koje jesu uključeni i procesuirani ili djeca ili članovi obitelji. Ovi podaci nedvojbeno govore u prilog potrebe intenzivnijeg rada sa obiteljima, roditeljima i djecom ali samo na način povezivanja svih čimbenika u zajednici: obitelji, predškolskih ustanova, škola, policije, centara za socijalnu skrb, sudova i obiteljskog centra. Slični ili isti podaci prikazani su i u Tablici 3.

Tablica 3. Nasilje u obitelji

	NASILJE U OBITELJI				Šibensko- kninska županija		
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	UKUPNO
Kaznena djela nasilničkog ponašanja u obitelji							
prijavljeni	10	17	18	18	35	39	137
optuženi		7	4	13	17	29	70
osuđeni		7	4	11	17	27	66

Prekršaji - nasilničko ponašanje u obitelji	2001	2002	2003	2004	2005	2006	UKUPNO
	okrivljeni	26	70	124	89	73	122
proglašeni krivima	22	56	37	50	69	112	346

Zlostavljanje i zapuštanje djeteta	2001	2002	2003	2004	2005	2006	UKUPNO
	prijavljeni	1	5	11	27	14	47
osuđeni	1	5	8	18	13	35	80
počinitelja kaznenih djela maloljetnih	92						

Kriteriji za utvrđivanje, definiranje i/ili dijagnosticiranje rizične skupine mladih: nedovoljna prilagodba na obitelj, školu i društvo uopće (anksioznost, neprijateljstvo, agresivnost, nezainteresiranost); okruženje u kojem živi i u kojem dijete provodi slobodno vrijeme (izbor vršnjaka, dostupnost droge, trendovi u zabavi.....); akademski neuspjeh (slabe ocjene, ponavljanje razreda); školski neuspjeh (subjektivna procjena vlastitog neuspjeha na akademskom, interpersonalnom i osobnom planu, pitanje odnosa, zadovoljstva u školi, nesnalažljivost, neaktivnost, nekritičnost; sve navedeno može rezultirati agresijom, rezignacijom, povlačenjem, regresijom, bježanjem); povlačenje, osamljivanje i izolacija; pretjerani strahovi, psihosomatske teškoće; napuštanje obitelji; napuštanje škole (markiranje, skitnja); nasilje u školi i van nje (verbalno, fizičko, socijalno, psihološko); nedostatak empatije, česte promjene raspoloženja; zlouporaba sredstava ovisnosti, krađa, žicanje, kršenje javnog reda i mira; interesi neprimjereni dobi, poremećen sustav vrijednosti i kršenja pravila i zabrana, kako društvenih, tako i roditeljskih.

U svrhu utvrđivanja rizične skupine mladih **Obiteljski centar Bjelovarsko-bilogorske županije** provodi istraživanja u osnovnim i srednjim školama na području Bjelovarsko-bilogorske županije u suradnji s Zavodom za javno zdravstvo Bjelovarsko-bilogorske županije te uz potporu Bjelovarsko-bilogorske županije. **Obiteljski centar Ličko-senjske županije** je nakon održanog prvog okruglog stola u srpnju 2009. godine, te uspostavljene i dogovorene daljnje suradnje s predstavnicima odjela maloljetničke delinkvencije centara za socijalnu skrb, policijskih postaja, odgojno-obrazovnih ustanova

i civilnog društva, izradio upitnik kojim je ispitao načine na koje djeca i mladi provode svoje slobodno vrijeme te je u tijeku prikupljanje i obrada podataka.

Utrošena sredstva:

Sredstva redovite djelatnosti obiteljskih centara.

Mjera 4.3.2.1. Organizirati radionice, okrugle stolove i programe usmjerene smanjenju nasilja među mladima

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Rok provedbe:

Aktivnost 1. lipanj i rujan 2009. godine

Aktivnost 2. lipanj – prosinac 2009. godine

Aktivnost 3. rujan i listopad 2009. godine

Aktivnost 4. lipanj – prosinac 2009. godine

Aktivnost 5. lipanj – prosinac 2009. godine

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. Organizirati okrugli stol za roditelje, stručne djelatnike odgojno-obrazovnih ustanova, organizacija civilnog društva i centara za socijalnu skrb na temu „Spriječimo nasilje među mladima“
 - obiteljski centri će tijekom 2009. godine održati dva okrugla stola na navedenu temu - u lipnju i u razdoblju od 15. rujna do 15. listopada 2009. godine.
2. Organizirati i provesti radionicu na temu „Nenasilno rješavanje sukoba“ namijenjenu mladima,
 - obiteljski centri će kontinuirano jednom mjesečno organizirati navedenu radionicu.
3. Organizirati i provesti programe koji će omogućiti mladima kvalitetno provođenje slobodnog vremena
 - obiteljski centri u suradnji s odgojno-obrazovnim ustanovama i kulturnim ustanovama na području županije.
4. Inicirati i podržavati programe preventivnog stručnog socijalno-pedagoškog rada s mladima rizičnog ponašanja
 - obiteljski centri će jednom mjesečno organizirati radionice namijenjene mladima, na teme „Potrebe“, „Osjećaji“, „Tolerancija“, „Socijalne vještine“ i „Nenasilno rješavanje sukoba“.
5. Inicirati i podržavati programe preventivnog stručnog socijalno-pedagoškog rada namijenjene roditeljima mladih rizičnog ponašanja
 - obiteljski centri će jednom mjesečno održavati radionice na teme „Kako prepoznati djetetove potrebe“, „Kako poboljšati komunikaciju s djetetom“, „Adolescencija - što ona nosi“, „Dogovaranje i pregovaranje“.

Provedba mjere:

Provedena.

Suradnici u provedbi:

Obiteljski centri, odgojno-obrazovne ustanove, ustanove socijalne skrbi, nadležne policijske postaje.

Indikatori provedbe:**Aktivnost 1.**

Obiteljski centar **Primorsko-goranske županije i Virovitičko-podravske županije** organizirali su dana 12. listopada okrugle stolove „*Spriječimo nasilje među mladima*“, a Obiteljski centar **Koprivničko-križevačke županije** organizirao je 27. kolovoza 2009. godine i 16. rujna 2009. godine okrugle stolove na temu „*Spriječimo nasilje među mladima*“.

Okrugle stolove „*Spriječimo nasilje među mladima*“ organizirali su također Obiteljski centar **Karlovačke županije** i Obiteljski centar **Ličko-senjske županije**, a Obiteljski centar **Istarske županije** u suradnji s Upravnim odjelom za zdravstvo i socijalnu skrb Istarske županije organizirao je okrugli stol „*Prevenција ovisnosti i nasilja među mladima – procjena stanja u zajednici, rizične skupine mladih, suradnja, preventivni programi*“.

Obiteljski centar **Vukovarsko srijemske županije** održao je Okrugli stol „*Spriječimo nasilje među mladima*“ za stručne djelatnike osnovnih i srednjih škola, Centre za socijalnu skrb te pročelnike Odsjeka za društvene djelatnosti pri gradu i županiji. Obiteljski centar **Krapinsko-zagorske županije** organizirao je Okrugli stol „*Spriječimo nasilje među djecom i mladima*“ u suradnji s Policijskom postajom Krapina, Centrom za prevenciju ovisnosti i izvanbolničko liječenje Zavoda za javno zdravstvo i Srednjom školom Krapina.

Aktivnost 2.

Županijski obiteljski centri proveli su radionice na temu „*Nenasilno rješavanje sukoba*“, organizirali prigodne tribine i edukativne radionice kao i kontinuirano provode pojedine projekte od kojih ističemo slijedeće:

Obiteljski centar **Krapinsko-zagorske županije** je organizirao edukativnu tribinu na temu „*Nenasilno rješavanje sukoba*“ koja je okupila 424 djece i mladih, kao i dvije radionice na temu „*Konstruktivno rješavanje sukoba*“ u Osnovnoj školi Zlatar Bistrica. U suradnji s predškolskim ustanovama, osnovnim i srednjim školama, udrugama i ostalim ustanovama sa područja Krapinsko-zagorske županije organizirao je tribine i edukativne radionice: „*Važnost prevencije i ranih intervencija - poremećaji u ponašanju kod djece predškolske dobi*“ i „*Nenasilno rješavanje sukoba*“. Obiteljski centar **Primorsko-goranske županije** proveo je radionicu „*Nenasilno rješavanje sukoba*“, Obiteljski centar **Vukovarsko-srijemske županije** proveo je radionice o nenasilnoj komunikaciji u osnovnoj školi u Nuštru s ciljem prevencije poremećaja u ponašanju kod djece i mladih. Obiteljski centar **Požeško-slavonske županije** proveo je radionice „*Nenasilno rješavanje sukoba*“, i „*Osjećaji*“, usmjerene na korisnike u dobi od 10 do 15 godina. Obiteljski centar **Koprivničko-križevačke županije** proveo je radionicu na temu „*Nenasilno rješavanje sukoba - što je sve nasilje i kako ga spriječiti*“ koja je obuhvaćala učenike Gimnazije

Đurđevac i Srednje strukovne škole Đurđevac. Obiteljski centar **Varaždinske županije** provodi program „Svi želimo nenasilno rješavanje sukoba“ sa ciljem educiranja i informiranja mladih o temama kao što su: komunikacija, sukob i sukobljavanje, potrebe i empatija, nenasilno rješavanje sukoba, socijalne vještine i suradnja i natjecanje u koji su uključeni i djeca i mladi koji žive u udomiteljskim obiteljima. Obiteljski centar **Sisačko-moslavačke** županije provodi radionice s učenicima Osnovne škole Sunja na temu nenasilnog rješavanja sukoba, kojom su obuhvaćena dva treća razreda, odnosno sveukupno 46 djece. Radionice s mladima provode se u okviru programa „Male kreativne socijalizacijske skupine,“ koji obuhvaća preventivne aktivnosti usmjerene na populaciju djece i mladih koji žive u različitim visoko rizičnim uvjetima. Obiteljski centar **Sisačko-moslavačke** županije kontinuirano provodi projekt „Ja biram, trebam, želim“ u sklopu kojega je održano deset radionica s ciljem usvajanja nenasilnog rješavanja sukoba, osvješćivana ljudskih prava te stjecanja komunikacijskih i socijalnih vještina. Za 10 učenika osnovne škole u Sisku održano je predavanje „Imam pravo na život bez nasilja“. Obiteljski centar **Splitsko-dalmatinske** županije sudjelovao je u projektu „Udarac“ čiji je nositelj Udruga „Most“ unutar koje su izrađeni plakati, organizirane tri tribine, stručni skup, radionica s učenicima Gimnazije „Pitagora“ na temu „Sukob-suradnja“. U suradnji s Srednjom umjetničkom i Kemijskom školom organizirana je izložba umjetničkih fotografija pod nazivom „Nasilje nije moj đir“ u Info zoni u Splitu (Informativni centar za mlade).

Obiteljski centar **Grada Zagreba** proveo je radionicu „Nasilje u školi – što znamo i što možemo učiniti“ osmišljenu s ciljem prevencije nasilja u školi, senzibilizacije javnosti za problem vršnjačkog nasilja te poticanja odgovornog roditeljstva. Obiteljski centar **Šibensko-kninske** županije održao je 13 predavanja na temu «Sprječimo nasilje među mladima» i radionica u osnovnim škola te 7 predavanja u srednjim školama na području Šibensko-kninske županije. Također su održana predavanja za roditelje u dječjem vrtiću "Brat sunce" djelatnicima Policijske postaje Vodice, stručnim djelatnicima Centra za socijalnu skrb Šibenik, Zavoda za javno zdravstvo Šibensko-kninske županije i studentima specijalističkog studija Veleučilišta u Šibeniku. Obiteljski centar **Istarske županije** proveo je radionice za učenike viših razreda srednje škole koje su obuhvaćale teme različitosti, komunikacije i nenasilnog rješavanja sukoba. Obiteljski centar **Dubrovačko-neretvanske** županije provodi program „Male socijalizacijske skupine“, namijenjen djeci nižih razreda osnovne škole. U osnovnoj školi Gruda održano je predavanje učenicima osmih razreda osnovne škole na temu posljedica nasilja među mladima.

Aktivnost 3.

Županijski obiteljski centri kontinuirano provode programe koji će omogućiti mladima kvalitetno provođenje slobodnog vremena, koji su posebno bili naglašeni u rujnu i listopadu 2009. godine od kojih ističemo slijedeće:

Obiteljski centar **Bjelovarsko-bilogorske** županije osmislio i proveo kreativnu radionicu „Golubići stvaraju“ koja je organizirana u suradnji s HORKUD „Golub“ u sklopu projekta „Limač Fest – bjelovarski golubići u svome gradu“, s ciljem usvajanja obiteljskih vrijednosti kroz kreativno provođenje slobodnog vremena djece. Obiteljski centar **Istarske županije** provodi projekt "Kvartovski đir" kojim se pruža kvalitetno provođenje slobodnog vremena za djecu osnovnoškolske dobi tijekom ljetnih mjeseci.

Obiteljski centar **Koprivničko-križevačke** županije provodi radionice „Radost druženja“ koje su namijenjene djeci s ciljem omogućavanja organiziranog i kreativnog provođenja slobodnog vremena; vježbanje socijalnih vještina, poticanje kreativnosti te radionicu „Istraživanje osjećaja“ s ciljem poticanja izražavanja i imenovanja osjećaja. Obiteljski centar **Požeško-slavonske** županije organizirao je druženje i sportski susret namijenjen djeci i roditeljima koji su uključeni u programske aktivnosti Obiteljskog centra, kao i kreativne radionice za mlade, te je u suradnji s nastavnicima tjelesnog odgoja organizirao predavanja i radionice „Sportom do zdravlja“, „Nasilje preko Interneta“ i „Zdrav život“, te svakodnevno organizira radionice i igraonice za djecu i mlade u svrhu kreativnog organiziranja njihova slobodnog vremena. Obiteljski centar **Primorsko-goranske** županije održao je radionicu u Školi za industrijska i brodograđevna zanimanja „Što umjesto nasilja“.

Obiteljski centar **Sisačko-moslavačke** županije proveo je kreativnu radionicu „Imam pravo na život bez nasilja“, a bila je namijenjena djeci Odjeljenja učenika s teškoćama u razvoju Osnovne škole „22. lipnja“, u Sisku. Obiteljski centar **Splitsko-dalmatinske** županije organizirao je likovnu radionicu kojom se razvija kreativnost kod djece i jačaju njihove socijalizacijske vještine, kroz likovnu radionicu programa „Prijatelj“, „Kućica Prijatelj2“ u kojem su djeca oslikavala kućicu na Marjanu, a tijekom Šarenog tjedna volonteri iz programa Prijatelj organizirali su u vrijeme školskih praznika zabavne i kreativne sadržaje. Obiteljski centar **Varaždinske** županije u suradnji s Udrugom udomitelja „Zipka“ povodi kreativne radionice s ciljem kvalitetnog provođenja slobodnog vremena tijekom ljetnih praznika, te je sudjelovao na Špancirfestu gdje je održao 19 kreativnih radionica. Povodom Dječjeg tjedna u suradnji s Društvom naša djeca visoko održao je 6 kreativnih radionica, te je organizirao radionice povodom Božića. Obiteljski centar **Ličko-senjske** županije kontinuirano provodi radionice „Kreativko“ i „Učimo francuski“.

Aktivnost 4.

Županijski obiteljski centri provodili su usluge savjetovanišnog rada za mlade, organizirali niz radionica i tribina te kontinuirano provode niz programa i projekata u svrhu socio-pedagoškog rada s mladima rizičnog ponašanja. Od navedenih programa posebno ističemo slijedeće:

Obiteljski centar **Bjelovarsko-bilogorske** županije proveo je interaktivno scensko-edukativnu radionicu „Let kroz pubertet“ s ciljem usvajanja i učvršćivanja osobnih i socijalnih kompetencija djece i mladih, a pokrenut je i ciklus radionica „Ja sam..“ za učenike 5. do 7. razreda osnovne škole u sklopu kojeg su održane radionice „Emocije-što s njima“, „Rješavanje problema“ i „Kako se uspješnije prezentirati“. Obiteljski centar **Dubrovačko-neretvanske** županije kontinuirano provodi program „Male kreativne socijalizacijske skupine“ u osnovnim školama kao i savjetodavni rad s djecom s poremećajima u ponašanju u osnovnim i srednjim školama.

Obiteljski centar **Koprivničko-križevačke** županije provodio je radionice za djecu s ciljem boljeg razumijevanja osjećaja kod sebe i drugih, bolje komunikacije i odnosa s vršnjacima i odraslima te prevencije poremećaja u ponašanju «SVIJET OSJEĆAJA», radionicu „Ponašanja koja nas brinu“, osmišljenu s ciljem razvijanja svijesti o prihvatljivim i neprihvatljivim oblicima ponašanja te prevencije poremećaja u ponašanju, radionicu „Vrijednosti u mom životu“ s ciljem razvijanja pozitivnih

vrijednosti odrastanja i svijesti o prihvatljivim i neprihvatljivim oblicima ponašanja, kao i radionice „Nenasilno rješavanje sukoba“. Proveo je također radionicu „Potrebe“. U sklopu Savjetovališta za mlade održao je radionicu „Škola za mlade“ na temu „Kako očuvati zdravu obitelj?“, te provodi projekt „Prevencija nasilja u zajednici“ koji se provodi kroz niz preventivno-edukativnih predavanja namijenjenih učenicima osnovnih škola i njihovim roditeljima u suradnji s Policijskom upravom Koprivničko-križevačkom s ciljem upoznavanja učenika i roditelja s djelovanjem policije u zajednici, problemima povezanim s noćnim izlascima mladih, konzumiranjem alkohola i drugih sredstava ovisnosti, nasiljem općenito i vršnjačkim nasiljem te reagiranjem na nasilje i načinima pružanja pomoći žrtvama nasilja i nasilniku.

Obiteljski centar **Karlovačke županije** u suradnji s Centrom za mlade Karlovac organizirao je rasprave za učenike trećeg i sedmog razreda osnovne škole, na temu „Nasilje i kako ga spriječiti“ te je održana radionica s učenicima osnovne škole „Braće Seljan“ u Karlovcu na temu „Nasilje i djeca“. Obiteljski centar **Ličko-senjske** županije proveo je ciklus radionica „Trening socijalnih vještina“, kao i Forum teatar za učenike Osnovne škole Silvije Strahimir Kranjčević.

Obiteljski centar **Istarske županije** uključen je u projekt „Zajednice koje brinu kao model prevencije poremećaja u ponašanju“ Istarske županije i Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Obiteljski centar **Primorsko-goranske** županije provodi program posttretmanskog prihvata mladih nakon duljeg boravka u ustanovi namijenjen djeci i mladima koji su otpušteni iz institucije kao i program „Učimo zajedno“. Obiteljski centar **Virovitičko-podravske** županije provodi program namijenjen djeci osnovnoškolske dobi sa ciljem identifikacije učenika s povećanim utjecajem rizičnih činitelja i uključivanje istih u socijalizacijske grupe, odnosno usmjeren zdravom odrastanju i jačanju zaštitnih činitelja razvoja „Kako bolje?“ te Program „Aktivni nenasilnici“ s ciljem razvijanja kulture nenasilja među srednjoškolcima.

Obiteljski centar **Sisačko-moslavačke** županije kontinuirano provodi savjetodavni rad s obiteljima djece s poremećajima u ponašanju i radionice za srednjoškolce «Mala škola životnih vještina» – u suradnji s udrugom PRONI – Centar za socijalno podučavanje. Za populaciju mladih smještenih u Domu za djecu Vrbina u Sisku i u udomiteljskim obiteljima na području Sisačko-moslavačke županije, Obiteljski centar Sisačko-moslavačke županije proveo je radionice o dječjim pravima i Božićnu radionicu, te je za odgajatelje Doma za djecu Vrbina u Sisku održano predavanje o štetnosti tjelesnog kažnjavanja djece. Obiteljski centar **Splitsko - dalmatinske** županije proveo je radionicu za učenike srednje Ekonomske škole iz Splita na temu „Zastupam sebe, poštujem tebe“ u svrhu poticanja osobnog rasta i razvoja i socijalizacije, a time i prevencije neprihvatljivih ponašanja kod mladih, također provodi program podrške u učenju „Prijatelj“.

Obiteljski centar **Šibensko-kninske** županije kontinuirano provodi projekt „Učenje životnih vještina“ u suradnji sa šibenskom privatnom gimnazijom, a obiteljski centar **Varaždinske** županije provodi projekt „Čira čara naš se svijet stvara, koji putem igrokaza i predavanja upoznaje djecu s različitim vrstama nasilja te njegovim posljedicama. Obiteljski centar **Grada Zagreba** kontinuirano održava radionice za učenike u osnovnim školama, a osmišljene su s ciljem prevencije nasilja u školi, proveo je također radionice na slijedeće teme „Što je nasilje?“ i „Ljutnja i njena kontrola“. U sklopu programa „Ja i drugi“ Obiteljski centar Grada Zagreba provodi radionice

usmjerene razvijanju životnih i komunikacijskih vještina. U okviru programa primarne prevencije Lara-trening socijalnih vještina održan je ciklus od 11 radionica usvajanja socijalnih vještina za djecu Osnovne škole Borovje. Obiteljski centar **Vukovarsko-srijemske** županije organizirao je javnu tribinu „23 sata! Još si vani!“ za stručne djelatnike 54 osnovnih škola i 14 srednjih škola koji je obuhvatio 250 sudionika, a čiji je cilj bio osvijestiti roditelje i javnost na problem noćnih izlazaka mladih. Obiteljski centar **Krapinsko-zagorske** županije pruža usluge Savjetovališta za mlade, u sklopu kojeg je održao 13 radionica pod nazivom „Škola za mlade“ s ciljem osnaživanja i usmjeravanja mladih ka pozitivnom načinu života.

Aktivnost 5.

Županijski obiteljski centri provodili su niz programa, radionica, predavanja i aktivnosti u svrhu stjecanja znanja o uspješnom roditeljstvu namijenjene roditeljima mladih rizičnog ponašanja.

Obiteljski centar **Bjelovarsko-bilogorske županije** kontinuirano provodi radionicu za roditelje „Roditelj za pet (5)“, organizirao je predavanje za roditelje „Moje dijete ne sluša, što da radim“ i radionicu za roditelje „Zajedno smo jači – korak do uspješnijeg roditeljstva“ s ciljem razvoja i učvršćivanje komunikacijskih, socijalizacijskih i roditeljskih vještina. U sklopu programa „Korak do uspješnijeg roditeljstva“ održane su tematske radionice za 15 roditelja. Obiteljski centar **Dubrovačko-neretvanske** županije provodi projekt „Trening roditeljske kompetencije“, kontinuirana predavanja za roditelje učenika sedmih i osmih razreda na temu roditeljstva, te je organizirao i proveo predavanje na temu „Uloga obitelji u prevenciji nasilja među mladima“.

Obiteljski centar **Koprivničko-križevačke** županije proveo je radionice na teme „Kako prepoznati djetetove potrebe“, „Kako poboljšati komunikaciju s djetetom“, „Adolescencija-što ona nosi“ i „Dogovaranje i pregovaranje“. Obiteljski centar **Istarske županije** provodi program univerzalne prevencije "Odgoj s osmijehom", program selektivne prevencije "Udomitelj – odgojitelj". Održao je tematske roditeljske sastanke i radionice za roditelje djece u dobi od 7 do 12 godina te predavanja/sastanke s učiteljima i drugim stručnjacima. Organizirao je stručna predavanja za roditelje i stručnjake u Puli. U okviru rada Obiteljskog centra Istarske županije održane su dvije radionice za 18 roditelja djece viših razreda osnovnih škola, koje su obuhvaćale teme adolescencije, potreba djeteta i komunikacije.

Obiteljski centar **Krapinsko-zagorske** županije pruža usluge Savjetovališta za roditelje, u okviru kojeg je održano 25 radionica „Škola za uspješnije roditeljstvo“, organizirao je tribine i edukativne radionice „Nasilje u obitelji“, „Kako očuvati zdravu obitelj“, „Uloga samohranog roditelja u društvu“ i „Samopouzdanje“. Obiteljski centar **Ličko-senjske** županije proveo je prvi ciklus radionica programa unapređivanja roditeljskih vještina „Škola za roditelje“, proveo je i radionice: „Kako pomoći djetetu da se nosi s nasilništvom od strane vršnjaka“, „Da pozitivnom roditeljstvu, ne tjelesnom kažnjavanju“ i „Kako uspješnije komunicirati s roditeljima i djecom“.

Obiteljski centar **Požeško-slavonske** županije održao je radionice „Roditeljstvo se može učiti“, „Biti bolji roditelj“ i „Temelji skladnih odnosa u obitelji“. Obiteljski centar **Primorsko-goranske** županije organizirao je tri radionice, prvu u sklopu programa obiteljskog centra „Koraci prema uspješnom roditeljstvu“, drugu u sklopu programa „Škola za roditelje“, a treću u suradnji s Društvom „Naša djeca“ Kostrena, također

provodi program „Osnaživanje roditeljskih odnosa“ namijenjen roditeljima koji su upućeni u Obiteljski centar od strane Centara za socijalnu skrb. Održana su i dva predavanja „Kvalitetna komunikacija u obitelji“ namijenjena roditeljima u srednjoškolskom centru u Delnicama, kao i radionicu „Zadovoljavanje potreba“ namijenjenu roditeljima u Udruzi za pomoć osobama s mentalnom retardacijom Klub „Srce“.

Obiteljski centar **Sisačko-moslavačke** županije je proveo ciklus radionica «Škole za roditelje» u Sisku i Novskoj te je grupa roditelja u Novskoj sastavljena od roditelja djece s poremećajima u ponašanju. Također je organizirano predavanje «Zašto ne tjelesno kažnjavanje» u Kutini za roditelje predškolske djece, kao i predavanje „Razvoj djeteta“ u Glini u sklopu Tjedna psihologije i „O nagradama i kaznama – štetne posljedice kažnjavanja“ u Sisku. Obiteljski centar **Splitsko-dalmatinske** županije provodi program „Biti dobar roditelj“ u svrhu jačanja roditeljskih kompetencija. U sklopu Nacionalne kampanje protiv tjelesnog kažnjavanja, jedna radionica je bila posvećena temi: „Zašto reći NE tjelesnom kažnjavanju“, te je organizirano predavanje za roditelje o pozitivnom roditeljstvu. Obiteljski centar **Šibensko-kninske** županije već četvrtu godinu provodi program „Školica za roditelje“, Obiteljski centar **Virovitičko-podravsk**e županije provodi program „Mala škola za velike roditelje“, Obiteljski centar **Vukovarsko-srijemske** županije proveo je ciklus radionica „Škola za roditelje“, Obiteljski centar **Varaždinske županije** provodi projekt „Komunikacija, odnosno projekt edukacije roditelja te poboljšanja znanja odgajatelja i roditelja o komunikaciji i pozitivnom roditeljstvu koji se provodio u dječjim vrtićima Tratinčica, Ivančica i Škrinjica, Udruzi udomitelja „Zipka“ Društvu naša djeca Visoko, Udruzi osoba s posebnim potrebama „Suca i Caritasu Varaždinske nadbiskupije. Obiteljski centar **Grada Zagreba** organizirao je grupu podrške za roditelje na temu uspješnog roditeljstva „Uspješan roditelj-uspješno dijete“.

Utrošena sredstva:

Sredstva redovite djelatnosti obiteljskih centara.

Mjera 4.3.2.2. Organizirati kontinuirane radionice za obitelji čiji su članovi djeca s teškoćama u razvoju i mladi s invaliditetom o temama: „Prepoznavanje i poštivanje prava djece s teškoćama u razvoju i mladih s invaliditetom kao članova obitelji“

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Rok provedbe: 2009. godina i kontinuirano

Provedba mjere:

Mjera se kontinuirano provodi.

Suradnici u provedbi:

Pravobraniteljica za osobe s invaliditetom, Udruge osoba s invaliditetom i udruge koje djeluju u korist osoba s invaliditetom

Indikatori provedbe:

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti u svrhu provedbe navedene mjere definiralo je prioritetna područja natječaja u Pozivu za prijavu projekata udruga koje se bave problemima i zadovoljavanjem potreba osoba s invaliditetom i udruga koje pridonose borbi protiv droga i svih drugih oblika ovisnosti u Republici Hrvatskoj za financijsku potporu iz dijela prihoda od igara na sreću za 2009. godinu i to:

- osnaživanje osoba s invaliditetom za preuzimanje odgovornosti i neovisnog planiranja života te osnaživanje svih članova obitelji za ostvarivanje prava na osobni integritet te
- priprema mladih osoba s invaliditetom za partnerske odnose, roditeljstvo i obiteljski život

Tijekom 2009. godine kroz navedena područja provedena su **52 projekta** na području Republike Hrvatske.

Utrošena sredstva:

4.314.881,88 kuna

Mjera 4.3.2.3. Edukacija stručnih djelatnika u odgojno-obrazovnim ustanovama u kojima se školuju i smješteni su mladi s invaliditetom na temu: „Kako prevenirati nasilje kod mladih s invaliditetom»

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok provedbe: 2009. godina i kontinuirano

Provedba mjere:

Mjera se kontinuirano provodi.

Suradnici u provedbi:

Pravobraniteljica za osobe s invaliditetom.

Indikatori provedbe:

Tijekom 2009. Agencija za odgoj i obrazovanje nije organizirala stručne skupove koji su se bavili problematikom nasilja kod mladih s invaliditetom, već je organizirala stručne skupove koji se odnose na nasilje među mladima u sklopu kojih su uključeni i stručni djelatnici u odgojno-obrazovnim ustanovama u kojima se školuju i smješteni su mladi s invaliditetom (Vidi mjeru 4.3.22.)

Utrošena sredstva:

Sredstva redovite djelatnosti Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa.

Mjera 4.3.3. Sudjelovanje stručnih djelatnika obiteljskih centara na seminarima, edukacijama i radionicama u cilju podizanja stručnih kompetencija, prema programu odobrenom od strane Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Rok provedbe: lipanj – prosinac 2009. godine

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. Stručni djelatnici obiteljskih centara, u razdoblju od lipnja do prosinca 2009. godine, sudjelovat će na dvije edukacije.
2. Stručni djelatnici obiteljskih centara usavršavat će se kroz Program MATRA programa, koji provodi Društvo za psihološku pomoć.

Provedba mjere:

Provedena.

Suradnici u provedbi:

Organizacije civilnog društva, odgojno-obrazovne ustanove, ustanove socijalne skrbi i nadležne policijske postaje.

Indikatori provedbe:

Aktivnost 1. i 2.

Stručni djelatnici obiteljskih centara, u razdoblju od lipnja do prosinca 2009. godine kontinuirano su sudjelovali na seminarima, edukacijama i radionicama, kao i na različitim psihoterapijskim edukacijama kao što su realitetna, Gestalt i sl. Među seminarima, edukacijama i radionicama posebno ističemo usavršavanje kroz Program MATRA koji provodi Društvo za psihološku pomoć, program „Izgradnja kapaciteta za usklađeno reagiranje na obiteljsko nasilje u zajednici“ u organizaciji Centra za djecu, mlade i obitelj MODUS, sudjelovanje na II. Hrvatskom kongresu primijenjene psihologije „Zaštita zdravlja djece i mladih“, tribini „Razvoj kompetentnosti i osobne odgovornosti djece“, kao i edukaciji „Obrazovanjem do reintegracije i zapošljavanja mladeži s poremećajem u ponašanju“.

Utrošena sredstva:

Sredstva redovite djelatnosti obiteljskih centara.

Mjera 4.3.4. Senzibilizirati javnost o potrebi sprječavanja nasilja među mladima

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Rok provedbe: lipanj – prosinac 2009. godine

Redni broj i naziv aktivnosti:

1. Javno isticati zabranu nasilnog ponašanja
2. Sudjelovati u radio i televizijskim emisijama te objavljivati pisane članke u sredstvima javnog priopćavanja na teme „Nenasilno rješavanje sukoba“, „Tolerancija“ i „Prihvatanje različitosti“.
3. Izraditi i distribuirati pisane i druge materijale namijenjene mladima, roditeljima, stručnoj javnosti, odgojno-obrazovnom osoblju i drugim subjektima čija je djelatnost u izravnoj ili neizravnoj vezi s mladima, a odnosi se na sprječavanje nasilja te poticanje nenasilnog rješavanja sukoba
 - obiteljski centri će jednom mjesečno objaviti stručni članak na temu nasilja među mladima
 - obiteljski centri će izraditi, tiskati i distribuirati brošuru, pod nazivom „Upoznajmo se i poštujemo različitosti“.

Provedba mjere:

Provedena.

Suradnici u provedbi:

Obiteljski centri u suradnji s medijima.

Indikatori provedbe:

Županijski obiteljski centri su organizirali i održali niz predavanja, tribina i okruglih stolova namijenjenih mladima, roditeljima, djelatnicima odgojno-obrazovnih, zdravstvenih ustanova te stručnoj i široj javnosti, objavili niz stručnih članaka u dnevnim i tjednim novinama kao i mrežnim stranicama županijskih obiteljskih centara. Također su organizirali niz radionica i tribina te kontinuirano provode niz programa i projekata u svrhu sprječavanja nasilja među mladima.

Obiteljski centar **Istarske** županije organizirao je tribinu „Prema kulturi uvažavanja: drugačiji pogled na nasilje među djecom i mladima“ u Vodnjanu, te predavanje „Odgoj za toleranciju“. Obiteljski centar **Koprivničko-križevačke** županije je održao predavanje na temu „Što je sve nasilje i kako ga spriječiti“.

Obiteljski centar **Krapinsko-zagorske** županije sudjelovao je u emisiji Radija Zlatar, Radija Hrvatsko zagorje Krapina, Radija Marija Bistrica, Radija Stubica i Radija Kaj. Na Trgu Ljudevita Gaja u Krapini, u organizaciji Gradskog društva Crvenog križa Krapina, Centra za prevenciju ovisnosti Zavoda za javno zdravstvo Krapinsko-zagorske županije, Udruge „Moji dani“ i Obiteljskog centra Krapinsko-zagorske županije, održan

je edukativni štand s ciljem educiranja i senzibiliziranja javnosti za prevenciju neprihvatljivih oblika ponašanja.

Obiteljski centar **Primorsko-goranske** županije održao je dva predavanja namijenjena volonterima koji su uključeni u rad s djecom i mladima "Značaj volontiranja" te organizirao okrugli stol „Osnaživanje mladih za samostalni život“. U suradnji s Domom mladih, Gradskim crvenim križom, Savezom udruga molekula, Graditeljskom školom, Prvom riječkom hrvatskom gimnazijom, Ekonomskom školom „Mijo Mirković“ i Školom za primijenjenu umjetnost performans „Iskoristi dan“ a radi organizacije kvalitetnog provođenja slobodnog vremena mladih te je navedenom prigodno odana počast tragično preminulom Aleksandru Abramovu. Obiteljski centar **Sisačko-moslavačke** županije organizirao je predavanje «Prevencija nasilja u mladenačkim vezama», putem Info centra za mlade Sisak distribuirao edukativne materijale mladima, te je u tijeku izrada mrežne stranice s posebnim sadržajima za mlade te se kontinuirano objavljuju članci u županijskim novinama „Zajedništvo u obitelji – faktor zaštite u sprečavanju razvoja poremećaja u obitelji“ i „Djeca i Internet“.

Obiteljski centar **Karlovačke županije** organizirao je radionicu povodom obilježavanja Dana odgoja bez batina kojoj je cilj bio podizanje svijesti javnosti o pozitivnim i nenasilnim metodama odgoja.

Obiteljski centar **Bjelovarsko-bilogorske** županije sudjelovao je u radio-emisiji Radio Daruvara te u televizijskoj emisiji NET televizije na temu sprječavanja nasilja među mladima. U sklopu obilježavanja Svjetskog dana prevencije zlostavljanja, održana je javna tribina Jasenke Pregrad „Kako postaviti granicu djeci i mladima“.

Utrošena sredstva:

Sredstva redovite djelatnosti obiteljskih centara.

Mjera 4.3.5. Razviti sustavnu edukaciju i superviziju radnika odgojnih domova te radnika centara za socijalnu skrb koji rade s djecom s poremećajima u ponašanju

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok provedbe: 2009. godina

Provedba mjere:

Djelomično provedena.

Suradnici u provedbi:

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Društvo za psihološku pomoć.

Indikatori provedbe:

Tijekom 2009. godine Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je provodilo mjeru u okviru edukacija organiziranih od strane udruga ili samih ustanova. Te su tijekom 2009. godine provedene sljedeće aktivnosti:

- Iz dijela prihoda od igara na sreću predviđenih za financijsku potporu udrugama koje se bave socijalnom i humanitarnom djelatnošću odobrena su sredstva Udruzi „Igra“ za projekt „Kontakt - program unapređenja životnih vještina djece i mladih u institucionalnom tretmanu“.
- U Centru za odgoj djece i mladeži Zagreb održana je jednodnevna edukacija iz ART programa za 10 djelatnika iz domova za djecu s poremećajima u ponašanju.
- Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi odobrilo je sredstva Domu za odgoj djece Cres za edukaciju stručnih radnika na temu „Unapređenje vještina djece i mladih u institucionalnom tretmanu“.
- Tijekom lipnja i listopada 2009. godine realizirana je edukacija djelatnika centara za socijalnu skrb o novim teorijskim spoznajama i primjenjivim tretmanskim intervencijama u okviru izvršavanja mjere pojačane brige i nadzora.
- Tijekom 2009. godine Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi realiziralo je edukaciju iz primjene metode izvansudske nagodbe u kaznenom postupku za 32 djelatnika iz sustava socijalne skrbi sa područja središnje Hrvatske i za 6 djelatnika iz sustava socijalne skrbi sa područja Dalmacije. Također, tijekom 2009. godine u Osijeku je realiziran supervizijski susret za 15 djelatnika koji su ranije sudjelovali u edukaciji iz primjene metode izvansudske nagodbe u kaznenom postupku i imaju status edukatora i posrednika.

Supervizija još uvijek nije sustavno uvedena za sve stručne radnike domova za djecu s poremećajem u ponašanju, no pojedini domovi su organizirali superviziju za svoje djelatnike, a iz nekih domova je dio stručnih djelatnika uključen u superviziju u okviru drugih projekata.

Utrošena sredstva:

Sredstva iz dijela prihoda od igara na sreću - 280.000,00 kuna za projekt „Kontakt“; sredstva iz Državnog proračuna - 10.000,00 kuna za edukaciju iz ART programa, 9.840,00 kuna za edukaciju stručnih radnika Doma za odgoj djece Cres, 40.000,00 kuna za edukaciju iz primjene metode izvansudske nagodbe u kaznenom postupku, kao i sredstva redovite djelatnosti Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi i ustanova socijalne skrbi.

Sveukupno je utrošeno 339.840,00 kuna, kao i sredstva redovite djelatnosti Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi i ustanova socijalne skrbi.

Mjera 4.3.6.1. Osigurati savjetovanje i psihoterapiju za žrtve nasilja u obitelji

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok provedbe: početak: lipanj 2009., završetak: prosinac 2009. godine

Provedba mjere:

Provedena.

Suradnici u provedbi:

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, SOS telefon - Poziv u pomoć, Ženska soba - centar za seksualna prava, Udruga za zaštitu zlostavljane djece i žrtava nasilja "Krila ljubavi", Grupa za ženska ljudska prava B. a. B. e., Udruga - MIRTA, Split, Ženska pomoć sada – SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja s Prihvatnim centrom, Ženska udruga "Izvor".

Izvyješće podnosi: Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi

Indikatori provedbe:

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi sklopilo je ugovore sa devet pravnih osoba koje obavljaju djelatnost zbrinjavanja djece i odraslih žrtava obiteljskog nasilja. One se nalaze na području Bjelovara, Rijeke, Varaždina, Splita, Osijeka, Zagreba, Zadra, Vukovara i Šibenika. Njihov ukupni kapacitet je 134 mjesta i namijenjen je ženama i njihovoj djeci čiji je život i sigurnost ozbiljno ugrožen, privremenog je karaktera i ne predstavlja njihovo stambeno zbrinjavanje. Svi navedeni djeluju od ranije, izuzev dvije nove pravne osobe i to na području Vukovara i Šibenika s kojima je sklopljen ugovor u 2009. godini, čime je u odnosu na proteklu godinu ostvareno povećanje u kapacitetu za 19 mjesta.

U sklopu rada svih gore navedenih pravnih osoba provodi se i savjetovanje za žrtve nasilja, a u nekima od njih osnovano je Savjetovalište koje djeluje u izdvojenom prostoru i otvoreno je za sve zainteresirane, a ne samo korisnice smještaja u navedenim domovima (Rijeka, Split, Osijek i Zagreb).

Pored navedenih domova i pravnih osoba s kojima je Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi sklopilo ugovor o financiranju smještaja korisnika, na području zaštite žrtava obiteljskog nasilja djeluje i pravna osoba koja ima odobrenje za obavljanje djelatnosti i rješenje o ispunjavanju propisanih uvjeta za početak rada, ali za sada nema sklopljen ugovor o financiranju, zbog ograničenja proračuna Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, a to je Sigurna kuća Čakovec.

Također, Odlukom Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi o raspodjeli dijela prihoda od igara na sreću za 2009. godinu za financijsku potporu projekata udruga koje se bave humanitarnom i socijalnom djelatnošću, odobrena je financijska potpora za 9 projekata od kojih je u 8 projekata osigurano i savjetovanje za žrtve obiteljskog nasilja, a neke od njih imaju mogućnost redovite psihoterapijske pomoći žrtvama zlostavljanja. Projekti su se tijekom 2009. godine provodili na području Splitsko-dalmatinske, Zagrebačke i Osječko-baranjske županije, a obuhvaćali su po potrebi i korisnike iz susjednih županija (Detaljnije vidi mjeru 4.3.6.2.)

Utrošena sredstva:

Prihodi od igara na sreću u iznosu od 1.199.984,00 kuna te sredstva iz Državnog proračuna u iznosu od 3.383.959,83 kuna. **Sveukupno je utrošeno 4.583.943,83 kuna.**

Izvyješće podnosi: Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti

Indikatori provedbe:

Uvođenjem programskih aktivnosti unaprjeđenja zaštite žrtava nasilja u obitelji još 2004. godine Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti otvorilo je mogućnosti financijske potpore projektima organizacija civilnog društva koje štite žrtve nasilja u obitelji.

Za provedbu projekata udruga savjetovašta i skloništa za žrtve nasilja u Državnom proračunu s pozicija Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti 2009. godine osiguralo je financijsku potporu za 6 projekata u ukupnom iznosu od 1.683.866,18 kuna (Autonomna ženska kuća Zagreb, Ženska grupa Karlovac „Korak“, Ženska pomoć sada S.O.S. telefon za žene i djecu žrtve nasilja, Udruga Brod – Grupa za ženska ljudska prava, Sigurna kuća Istra, Centar za žene ADELA).

Utrošena sredstva:

1.683.866,18 kuna

Sveukupna utrošena sredstva:

6.267.810,01 kuna

Mjera 4.3.6.2. Provoditi edukaciju i osnaživanje mladih djevojaka s invaliditetom koje su žrtve nasilja u obitelji

Nositelji mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI, MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI, U SURADNJI S PRAVOBRANITELJICOM ZA OSOBE S INVALIDITETOM, TE PO POTREBI DRUGIM TIJELIMA I INSTITUCIJAMA

Rok provedbe: 2009. godina i kontinuirano

Provedba mjere:

Mjera se kontinuirano provodi.

Suradnici u provedbi:

Organizacije civilnog društva.

Indikatori provedbe:

Tijekom 2009. godine za zbrinjavanje djece i odraslih žrtava nasilja u obitelji, pa tako i mladih djevojaka s invaliditetom koje su žrtve nasilja u obitelji, u domovima za djecu i odrasle - žrtve obiteljskog nasilja, te drugim pravnim osobama koje obavljaju djelatnost socijalne skrbi za djecu i odrasle žrtve obiteljskog nasilja, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi izdvojilo je 3. 383.959,83 kuna, te time omogućilo sustavno i trajno rješavanje potreba zbrinjavanja, pravne i institucionalne zaštite žrtava nasilja u obitelji.

Pored navedenog Odlukom o raspodjeli dijela prihoda od igara na sreću za 2009. godinu, za financijsku potporu projekata udruga koje se bave socijalnom i humanitarnom

djelatnošću odobreno je 9 financijskih potpora u ukupnom iznosu od 1.199 984 kuna, i to kako slijedi:

- SOS telefon-Poziv u pomoć
- Ženska soba-centar za seksualna prava
- Udruga za zaštitu zlostavljanje djece i žrtava nasilja „Krila ljubavi“
- Centar za žene žrtve rata
- Grupa za ženska prava B. a. B. e.
- Udruga SOS telefon za pomoć žrtvama nasilja-Rijeka
- Udruga - Mirta, Split
- Ženska pomoć sada - SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja sa Prihvatnim centrom
- Ženska udruga „Izvor“

Provedbom navedenih projekta osigurana je potpora žrtvi nasilja u obitelji, a time i realizacija ovog programskog područja. U realizaciju ovog programskog područja uključene su mlade žene s invaliditetom koje su žrtve obiteljskog nasilja, ravnopravno sa ostalim žrtvama nasilja u obitelji, te im je pružena adekvatna savjetodavna i terapijska pomoć kada je ista bila potrebna.

Iz sredstava prihoda od igara na sreću odobreno je Zajednici saveza udruga osoba s invaliditetom (SOIH) za projekt “Položaj žena s invaliditetom u Republici Hrvatskoj» u 2009. godini 260.000,00 kuna.

Utrošena sredstva:

Sredstva su navedena u mjeri 4.3.6.1. te je dodatno utrošeno **260.000,00 kuna** iz prihoda od igara na sreću.

Izvyšeće podnosi: Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti

Indikatori provedbe:

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti u svrhu provedbe navedene mjere definiralo je prioritetna područja natječaja u Pozivu za prijavu projekata udruga koje se bave problemima i zadovoljavanjem potreba osoba s invaliditetom i udruga koje pridonose borbi protiv droga i svih drugih oblika ovisnosti u Republici Hrvatskoj za financijsku potporu iz dijela prihoda od igara na sreću za 2009. godinu i to:

- poboljšanje položaja žena s invaliditetom.

Tijekom 2009. godine provedeno je 13 projekata u suradnji s udrugama osoba s invaliditetom i onih koje djeluju u korist osoba s invaliditetom i to:

- Centar za građanske inicijative Poreč - Žene s invaliditetom rade na ugradnji svojih ljudskih prava u politiku ravnopravnosti spolova u Istarskoj županiji,
- Društvo distrofičara Zagreb - Osnaživanje žena s mišićnom distrofijom radi sprečavanja diskriminacije u pravima na primjereni životni standard i socijalnu zaštitu,
- Društvo invalida Donji Miholjac - Poboljšanje položaja žena s invaliditetom,
- Društvo multiple skleroze Bjelovarsko-bilogorske županije - Aktivnostima do kvalitetnijeg života,

- Društvo multiple skleroze Koprivničko-križevačke županije - Osnaživanje osoba s invaliditetom za borbu protiv svih oblika nasilja,
- Društvo multiple skleroze Krapinsko-zagorske županije - Osnaživanje žena ka pozitivnijem mišljenju,
- Društvo multiple skleroze Požega - Ravnopravno sudjelovanje žena s invaliditetom u društvenoj zajednici „Zajedno za bolje“,
- Društvo tjelesnih invalida grada Rijeke – Komunikacija: prvi korak u pružanju adekvatne pomoći osobama s invaliditetom,
- Udruga osoba s invaliditetom „Bolje sutra“ grada Koprivnice – „Nevidljive žene“ – radionice za osnaživanje i kvalitetno provođenje slobodnog vremena žena s invaliditetom,
- Udruga slijepih Istarske županije – Pula – Slijepa žena u svakodnevnom životu,
- Udruga tjelesnih invalida TOMS – Mali prijatelji,
- Udruga za promicanje inkluzije Podružnica Šibenik – Mobilna podrška majkama s intelektualnim teškoćama,
- Zajednica saveza osoba s invaliditetom Hrvatske – SOIH – Potpora ženama s invaliditetom u sprječavanju obiteljskog nasilja.

Utrošena sredstva:

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti iz dijela prihoda od igara na sreću za 2009. godinu za provedbu navedenih projekata utrošilo je **827.757,06 kuna**.

Sveukupno utrošena sredstva:

1.087.757,06 kuna.

Mjera 4.3.7. Provedba sustavne edukacije stručnjaka centara za socijalnu skrb u cilju djelotvornijeg rada s djecom i obiteljima koje su u tretmanu centara za socijalnu skrb, kako bi njihov rad bio djelotvorniji i primjereniji suvremenim znanstvenim spoznajama

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok provedbe: početak: lipanj 2009., završetak: prosinac 2009. godine

Provedba mjere:

Provedena.

Suradnici u provedbi:

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Udruženje Djeca prva

Indikatori provedbe:

Iz dijela prihoda od igara na sreću predviđenih za financijsku potporu udrugama koje se bave socijalnom i humanitarnom djelatnošću, Udruzi socijalnih radnika Istarske županije odobrena su sredstva za projekt „Osposobljavanje stručnjaka centara za

socijalnu skrb za skupni rad s djecom koja nemaju odgovarajuću roditeljsku skrb, a nisu izdvojena iz vlastitog doma“.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je u suradnji s Uredom UNICEF-a za Hrvatsku i Studijskim centrom socijalnog rada tijekom 2009. proveo konzultativne supervizijske sastanke za polaznike edukativnih seminara u okviru projekta „Prevenција separacije i rane intervencije s obiteljima pod rizikom“. Supervizijski susreti na kojima je sudjelovalo ukupno 152 djelatnika iz sustava socijalne skrbi provedeni su u Zagrebu, Splitu i Opatiji.

Tijekom 2009. provedena je edukacija iz primjene metode izvansudske nagodbe u kaznenom postupku za 32 djelatnika iz sustava socijalne skrbi sa područja središnje Hrvatske i za 6 djelatnika iz sustava socijalne skrbi sa područja Dalmacije, te je realiziran supervizijski susret za 15 djelatnika koji su ranije sudjelovali u edukaciji iz primjene metode izvansudske nagodbe u kaznenom postupku i imaju status edukatora i posrednika (Detaljnije vidi mjeru 4.3.5.).

Utrošena sredstva:

Prihodi od igara na sreću u iznosu od 230.000,00 kuna te sredstva iz Državnog proračuna u iznosu od 40.000,00 kuna već navedena u mjeri 4.3.5.

Sveukupno je utrošeno 230.000,00 kuna i dio sredstava naveden u mjeri 4.3.5.

Mjera 4.3.8. Izraditi program i osposobiti stručnjake centara za socijalnu skrb za skupni rad s djecom čiji je razvoj ugrožen zbog neodgovarajuće roditeljske skrbi, a koja nisu izdvojena iz vlastitog doma, te provesti program skupnog rada na uzorku centara za socijalnu skrb, zajedno sa supervizijom i evaluacijom

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: početak: lipanj 2009., završetak: prosinac 2009. godine

Provedba mjere:

Provedena.

Suradnici u provedbi:

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Udruga socijalnih radnika Istarske županije

Indikatori provedbe:

Program skupnog rada s djecom provodi se u okviru rada „kreativnih socijalizacijskih skupina“ koje djeluju pri centrima za socijalnu skrb i osnovnim školama, a namijenjene su radu s djecom iz rizičnih obitelji.

Trenutačno djeluje oko stotinu kreativnih socijalizacijskih skupina, od čega je 16 skupina u Zagrebu, a ostatak na ostalim područjima Republike Hrvatske, koje obuhvaćaju oko 1300 djece.

Kao doprinos novim oblicima rada s djecom u lipnju i listopadu provedena je i edukacija djelatnika centara za socijalnu skrb o novim teorijskim spoznajama i primjenjivim tretmanskim intervencijama u okviru izvršavanja mjere pojačane brige i nadzora, uz suglasnost i podršku Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi.

Iz dijela prihoda od igara na sreću predviđenih za financijsku potporu udrugama koje se bave socijalnom i humanitarnom djelatnošću, Udruzi „Sto koluri“ Split odobrena su sredstva za projekt „ERC-Edukacijsko rehabilitacijski centar za djecu i mlade s poremećajima u ponašanju“, te Udruzi za rad s mladima „Breza“ za projekt „Dječja osječka kreativna kućica DOKKICA“. Kroz oba projekta nastoji se uvesti nove oblike rada s djecom čiji je razvoj ugrožen zbog neprimjerene roditeljske skrbi. Osposobljeno je oko 200 stručnjaka centara za socijalnu skrb i osnovnih škola za skupni rad s djecom u vidu „kreativnih socijalizacijskih skupina“, kao i 31 djelatnik centara za socijalnu skrb na temu mjere pojačane brige i nadzora (PBIN-a). Skupni rad s djecom (male kreativne socijalizacijske skupine) provodi se u 27 centara za socijalnu skrb.

Udruzi socijalnih radnika Istarske županije odobrena su sredstva za projekt „Osposobljavanje stručnjaka centara za socijalnu skrb za skupni rad s djecom koja nemaju odgovarajuću roditeljsku skrb, a nisu izdvojena iz vlastitog doma“.

Utrošena sredstva:

Prihodi od igara na sreću u iznosu od **539.215,00 kuna** te sredstva redovite djelatnosti centara za socijalnu skrb.

Mjera 4.3.9. Osposobiti stručnjake za provođenje posebno osmišljene i strukturirane „Škole za roditelje“ s naglaskom na osposobljavanju onih roditelja koji se ne uključuju svojevrijedno u tretman (tzv. nedobrovoljni klijenti), te provesti program na uzorku od 10% centara za socijalnu skrb

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok provedbe: početak: lipanj 2009., završetak: prosinac 2009. godine

Provedba mjere:

Provedena.

Suradnici u provedbi:

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Udruženje „Baranja“

Indikatori provedbe:

Program „Škola za roditelje“ i nadalje se provodi u radu s roditeljima koji su u tretmanu centra za socijalnu skrb zbog neodgovarajućih postupaka.

Iz dijela prihoda od igara na sreću predviđenih za financijsku potporu udrugama koje se bave socijalnom i humanitarnom djelatnošću Udruženju „Baranja“ odobrena su sredstva za projekt „Škola za roditelje“, te Udruzi za zaštitu zlostavljane djece i žrtava nasilja „Krila ljubavi“ za projekt pod nazivom „Smanjenje transgeneracijskog prijenosa nasilja kroz terapiju žrtvi nasilja u obitelji“. Kroz oba projekta nastoji se uvesti nove oblike rada s obiteljima. Osposobljeno je oko 30 stručnjaka centara za socijalnu skrb i domova za djecu za program „Škola za roditelje“.

Utrošena sredstva:

Prihodi od igara na sreću u iznosu od **393.000,00 kuna**

Mjera 4.3.10. Poticati razvoj novih i djelotvornijih modela tretmana te ostalih aktivnosti koje pridonose deinstitutionalizaciji skrbi za djecu

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok provedbe: početak: lipanj 2009., završetak: prosinac 2009. godine

Provedba mjere:

Provedena.

Indikatori provedbe:

Udruzi za rad s mladima „Breza“ odobrena je financijska potpora za projekt „Dječja osječka kreativna kućica Dokkica“, Udruzi „Sto koluri“ odobrena je financijska potpora za projekt „Edukacijsko rehabilitacijski centar za djecu i mlade s poremećajima u ponašanju“, Udruzi „Igra“ odobrena je financijska potpora za projekt „Kontakt program unapređenja životnih vještina djece i mladih u institucionalnom tretmanu“, Centru za žrtve rata za projekt „Multidisciplinarni tim za promišljanje strategiju i stvaranje mreže suradnje protiv višestrukog nasilja nad djecom i maloljetnicima“.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi nastoji unapređenjem i poticanjem kvalitetnijeg načina rada u izvaninstitucionalnim područjima rada sa djecom preventivno djelovati, te spriječiti, ukoliko je moguće, izdvajanje djeteta iz svoje matične sredine i omogućiti mu da prevlada svoje probleme uz podršku obitelji i stručnjaka u mjestu u kojem dijete živi ili u njegovoj neposrednoj blizini.

Tijekom 2009. godine u sklopu Doma za djecu „Vladimir Nazor“ otvorena je 1 nova stambena zajednica. Trenutno je evidentirano ukupno 30 stambenih zajednica Domova čiji je osnivač Republika Hrvatska, a koje trenutno imaju 40 korisnika.

Suradnici u provedbi:

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Udruga za rad s mladima "Breza", Sto koluri, Udruga za zaštitu zdravlja, socijalnu skrb i promociju prava djece, Udruga Igra - za pružanje

rehabilitacijsko-edukacijske i psiho-socijalno pedagoške pomoći, Centar za žene žrtve rata

Utrošena sredstva:

Prihodi od igara na sreću u iznosu od 628.360,00 kuna navedeni u mjerama 4.3.5. i 4.3.9. te 150.000,00 kuna od donacija. **Sveukupno je utrošeno 150.000,00 kuna i dio sredstava naveden u mjerama 4.3.5. i 4.3.9.**

Mjera 4.3.11. Razvijati alternativni pristup maloljetnim počiniteljima kaznenog dijela (otvaranje savjetovališta za mlade, povećanje broja ustanova u kojima se provodi humanitarni rad, osiguranje sredstva za rad posrednika i onih koji direktno provode posebne obveze, bilo da se radi o tzv. neformalnim sankcijama ili sankcijama koje je izrekao sud)

Nositelj mjere:

**MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI, MINISTARSTVO
OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI**

Rok provedbe: 2009. godina i kontinuirano

Provedba mjere:

Mjera se kontinuirano provodi.

Suradnici u provedbi:

Državno odvjetništvo Republike Hrvatske, organizacije civilnog društva

Indikatori provedbe:

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi s ciljem razvijanja alternativnih pristupa maloljetnim počiniteljima kaznenog djela iniciralo je nadopunu Liste ustanova u kojima se izvršavaju posebne obveze. U tijeku je prikupljanje podataka nakon čega će navedena Lista biti nadopunjena, a samim time osiguran preduvjet za učinkovitije izvršavanje alternativne sankcije izrečene maloljetnim i mladim punoljetnim počiniteljima kaznenih djela i prekršaje temeljem Zakona o sudovima za mladež, Prekršajnog zakona i Zakona o izvršavanju sankcija izrečenih maloljetnim počiniteljima kaznenih djela i prekršaja.

U vezi s provođenjem posebne obveze upućivanja na individualno ili skupno savjetovanje u savjetovalištu za mlade u predpripremnom postupku, sukladno dogovoru s Ministarstvom obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, na područjima gdje nije ustrojeno savjetovalište za mlade, centri za socijalnu skrb postigli su suradnju s Obiteljskim centrima radi mogućnosti provođenja ove obveze u skladu s dobrovoljnošću klijenata obiteljskih centara.

U skladu s postojećim nacionalnim strategijama i Zakonom o sudovima za mladež, pri izboru sankcije daje se prednost izvaninstitucionalnim mjerama i alternativnim sankcijama.

Navodimo da je Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi korisnik i partner u provedbi Matra projekta – „Unapređenje kvalitete provedbe alternativnih sankcija i

odgojnih mjera prema mladima s poremećajima u ponašanju“ koji financira Veleposlanstvo Kraljevine Nizozemske.

U sustavu socijalne skrbi educirana je skupina stručnjaka za provođenje postupka medijacije (posredovanja u rješavanju konflikata među mladima). Do sada su u Osijeku, Zagrebu i Splitu ustrojene službe za izvansudsku nagodbu, a ovi stručnjaci će preuzeti i dio obveza posredovanja u konfliktima i vršnjačkom nasilju. Ovakav način rada učinkovitiji je i iziskuje manje financijskih sredstava od dugotrajnih sudskih postupaka. U planu je ovakav način rada proširiti na sve županije.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi prikuplja i analizira svake godine podatke o provođenju posebnih obveza uvjetovanih od državnog odvjetnika u predpripremnom postupku maloljetnicima i mlađim punoljetnim osobama, kao i posebnih obveza izrečenih od strane sudova za mladež izrečenih za počinjena kaznena djela i prekršaje.

U rujnu 2009. godine za financiranje i provedbu odobren je projektni prijedlog „Improving the quality of alternative sanctions and educational measures for youth with behaviour disorders“ („Unapređenje kvalitete provedbe alternativnih sankcija i odgojnih mjera prema mladima s poremećajima u ponašanju“) koji je Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi podnijelo u sklopu programa Matra Pre-accession Projects Programme (MPAP). Provedba projekta započela je u siječnju 2010. godine.

Redovito se ažurira izrađeni popis ustanova u kojima se provode posebne obveze na području Republike Hrvatske, te je tijekom 2009. godine izvršena njegova nadopuna. U provedbi posebnih obveza posebnu ulogu imaju organizacije civilnog društva, ustanove socijalne skrbi, vjerske organizacije, a sve više i lokalna zajednica kroz svoje komunalne djelatnosti.

Tijekom 2009. godine provedena je edukacija iz primjene metode izvansudske nagodbe u kaznenom postupku za 32 djelatnika iz sustava socijalne skrbi sa područja središnje Hrvatske i za 6 djelatnika iz sustava socijalne skrbi sa područja Dalmacije. Osim toga, tijekom 2009. u Osijeku je realiziran supervizijski susret za 15 djelatnika koji su ranije sudjelovali u edukaciji iz primjene metode izvansudske nagodbe u kaznenom postupku i imaju status edukatora i posrednika.

Sa izvansudskom nagodbom obuhvaćeno je 454 slučaja, a planirano je sa navedenom edukacijom nastaviti i u 2010. godini. Slijedom provedenih edukacija stvoreni su uvjeti za širenje provođenja izvansudske nagodbe i na području Zagrebačke, Sisačko – moslavačke, Varaždinske, Splitsko – dalmatinske, Bjelovarsko – bilogorske, Koprivničko – križevačke i Zadarske županije.

Uvjete za provođenje posebne obveze savjetovanih rada izrečene kao odgojne mjere osigurava Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi kroz osiguravanje dostatnog broja stručnjaka u okviru domova za djecu i mladež s poremećajima u ponašanju, a također i povezivanjem s organizacijama civilnog društva te organizacijama u lokalnoj zajednici.

Kriteriji i standardi za stručnjake – posrednike i medijatore izrađeni su prethodnih godina po uzoru na austrijski i njemački model, uz edukaciju koju su provodili stručnjaci iz Austrije. Navedeni kriteriji kao i prikaz ovog projekta opisani su u knjizi „Model izvansudske nagodbe u kaznenom postupku prema maloljetnicima i mlađim punoljetnim osobama“ čiji su izdavači Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, Državno odvjetništvo Republike Hrvatske i Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet.

Utrošena sredstva:

Sredstva redovite djelatnosti Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi i sredstva već navedena u mjeri 4.3.5.

Mjera 4.3.12. Razvijati multidisciplinarni pristup recidivizmu maloljetnika, te donijeti protokol o postupanju državnih tijela i institucija koja mogu doprinijeti smanjenju te pojave, poglavito kada je riječ o kaznenim djelima s elementima nasilja

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI, MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI, MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA, MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA

Rok provedbe: 2009. godina i kontinuirano

Provedba mjere:

Mjera se kontinuirano provodi.

Suradnici u provedbi:

Državno odvjetništvo Republike Hrvatske, odgojno-obrazovne ustanove, centri za socijalnu skrb, organizacije civilnog društva.

Izvyješće podnosi: Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi

Indikatori provedbe:

Tijekom 2009. godine proveden je niz multiresornih i multidisciplinarnih aktivnosti u svrhu razvijanja multidisciplinarnog pristupa recidivizmu maloljetnika.

Pri Ministarstvu zdravstva i socijalne skrbi također je osnovana stručna radna skupina za provedbu mjere 4.2.2. *Izraditi standarde za djelovanje interdisciplinarnih timova u sustavu prevencije poremećaja u ponašanju djece i mladih*, Nacionalne strategije prevencije poremećaja u ponašanju djece i mladih od 2009. do 2012. godine koja će donijeti standarde koji će se primjenjivati i na ovom području.

Također, Ministarstvo unutarnjih poslova i Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi zajednički su izradili protokol o djeci odvojenoj od roditelja - stranim državljanima. Navedenim Protokolom uređuje se međusobna suradnja i pojedinačne obveze nadležnih ustrojstvenih jedinica Ministarstva unutarnjih poslova i nadležnih službi Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi ako zateknu dijete bez pratnje na području Republike Hrvatske, tijekom policijskog postupanja, nastavka postupka na nadležnom sudu te postupka prihvata, smještaja, zbrinjavanja i vraćanja u zemlju podrijetla ili zemlju posljednjeg prebivališta, odnosno boravišta.

Također navodimo da, u okviru svoje redovne djelatnosti, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi u suradnji s Ministarstvom unutarnjih poslova poduzima mjere prema

djeci i mladeži koja se zateknu izvan svog doma bez pratnje odrasle osobe sukladno članku 95. Obiteljskog zakona.

Radi žurnog reagiranja pri zaštiti djece i mladeži rizičnog ponašanja pri centrima za socijalnu skrb ustrojen je sustav pripravnosti (pasivno dežurstvo stručnih radnika - 24 sata) za što ovo ministarstvo ima osigurana sredstva. Na taj način osiguran je timski pristup i žurno postupanje policijskih djelatnika i djelatnika u sustavu socijalne skrbi pri poduzimanju odgovarajućih mjera zaštite.

U svrhu sprečavanja i suzbijanja rizičnog ponašanja djece i mladih centri za socijalnu skrb u suradnji sa stručnim radnicima u osnovnim školama provode preventivne programe, a također gdje je god to moguće koriste programe obiteljskih centara i tamo upućuju dobrovoljne klijente.

Utrošena sredstva:

Sredstva redovne djelatnosti centara za socijalnu skrb.

Izješće podnosi: Ministarstvo unutarnjih poslova

Indikatori provedbe:

Ustrojstvene jedinice Ministarstva unutarnjih poslova u skladu s uobičajenom praksom kod predmetnih događaja tijekom kriminalističkih istraživanja izravno surađuju s predstavnicima različitih službi i institucija, odnosno centrima za socijalnu skrb, ustanovama socijalne skrbi (posebice prihvatne stanice za djecu i mlade), zdravstvenim ustanovama (Služba hitne medicinske pomoći), školskim ustanovama te sa predstavnicima pravosudnih tijela.

Utrošena sredstva:

Sredstva redovite djelatnosti Ministarstva unutarnjih poslova.

Izješće podnosi: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa

Indikatori provedbe:

Odgojno – obrazovne institucije, u slučaju pojave nasilja, provode mjere određene *Protokolom o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima*.

Također, u suradnji s Ministarstvom unutarnjih poslova izrađeni su materijali vezani uz borbu protiv nasilja, namijenjeni različitim dobnim skupinama (od predškolske do srednjoškolske dobi).

Utrošena sredstva:

Sredstva redovite djelatnosti Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa.

Mjera 4.3.13. Razvijati i uspostaviti program vršnjačke pomoći u lokalnoj zajednici, održavati radionice u cilju osnaživanja vršnjaka kao sudionika u prevenciji poremećaja u ponašanju – edukacija djece edukatora, te pratiti i evaluirati provedbu programa

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok provedbe: početak: lipanj 2009., završetak: prosinac 2009. godine

Provedba mjere:

Provedena.

Suradnici u provedbi:

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Hrabri telefon – telefon za zlostavljanu i zanemarenu djecu, Udruga Zora, Poticaj, Udruga Most.

Indikatori provedbe:

Program skupnog rada s djecom rizičnog ponašanja provodi se u okviru rada "kreativnih socijalizacijskih skupina" koje djeluju pri centrima za socijalnu skrb i osnovnim školama a namijenjene su radu s djecom iz rizičnih obitelji. U navedenim radionicama djeca usvajaju socijalizacijske i komunikacijske vještine s posebnim naglaskom na vršnjačku pomoć.

Trenutačno djeluje oko stotinu kreativnih socijalizacijskih skupina od čega je 16 skupina u Zagrebu, a ostatak na ostalim područjima Republike Hrvatske koje obuhvaćaju oko 1300 djece. Učinci ovih radionica ocjenjuju se vrlo dobrim od strane korisnika i stručnih djelatnika škole i centara za socijalnu skrb.

Iz dijela prihoda od igara na sreću predviđenih za financijsku potporu udrugama koje se bave socijalnom i humanitarnom djelatnošću za programe vršnjačke pomoći odobrena su sredstva slijedećim udrugama čiji se projekti odnose na vršnjačku pomoć:

- Udruga „Udruga Most“- posebni odgojni postupak - program vršnjačke pomoći,
- Udruga Poticaj -Vršnjak pomagač na djelu,
- Hrabri telefon - Pomažem vršnjacima u učenju i zaštiti svojih prava,
- Udruga „Zora“ - Mladi edukatori u akciji,
- Centar za mir nenasilje i ljudska prava.

Utrošena sredstva:

Prihodi od igara na sreću u iznosu od **453.805,80 kuna**.

Mjera 4.3.14. Uvesti i provoditi različite mjere suzbijanja nasilja među mladima općenito, te među djecom i mladima smještenim u odgojnim ustanovama

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: početak: lipanj 2009., završetak: prosinac 2009. godine

Provedba mjere:

Provedena.

Suradnici u provedbi:

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Mirovna grupa OAZA – Beli Manastir, Udruga „Ćakula kroz život“, Centar za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek.

Indikatori provedbe:

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je odobrilo financijsku potporu iz dijela prihoda od igara na sreću sljedećim udrugama čiji su projekti usmjereni suzbijanju nasilja među mladima:

- Mirovna grupa „Oaza“- Beli Manastir za projekt „Prepoznajmo nasilje“,
- Udruga „Ćakula kroz život“ za projekt „Ćakula kroz život- odrastanje bez nasilja“,
- Centar za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek za projekt „SOS pomoć vršnjacima“,
- Udruzi „Igra za projekt „Kontakt“ program unaprjeđenja životnih vještina djece i mladih u institucionalnom tretmanu.

U Centru za odgoj djece i mladeži Zagreb održana je jednodnevna edukacija iz ART programa za 10 djelatnika iz domova za djecu sa poremećajem u ponašanju.

U Domu za odgoj djece Cres odobrena su od strane Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi sredstva za edukaciju stručnih radnika na temu „Unaprjeđenje vještina kod djece i mladih u institucionalnom tretmanu“

Utrošena sredstva:

Prihodi od igara na sreću u iznosu od 597.180,00 kuna te sredstva iz Državnog proračuna u iznosu od 19.840,00 kuna već navedena u mjeri 4.3.5.

Sveukupno je utrošeno 597.180,00 kuna i dio sredstava naveden u mjeri 4.3.5.

Mjera 4.3.15. Unaprjeđenje i razvoj prevencije kroz izgradnju struktura za prevenciju – osnivanje Odjela za prevenciju u Ravnateljstvu policije, te odjela, odsjeka i linija rada za prevenciju u svim policijskim upravama

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA

Rok provedbe: 2009. godina i kontinuirano

Provedba mjere:

Mjera se kontinuirano provodi.

Indikatori provedbe:

U cilju sustavnog i usmjerenog osnaživanja rada policije na području ukupne prevencije kriminaliteta, Ravnateljstvo policije, Ministarstva unutarnjih poslova u suradnji s međunarodnom organizacijom UNDP (Program Ujedinjenih naroda za razvoj u Republici Hrvatskoj) kao strateškim partnerom, tijekom prosinca 2009. godine, po uzoru na međunarodnu praksu, osmislilo je i započelo s provedbom projekta pod nazivom „Unaprjeđenje rada na izgradnji sustava prevencije kriminaliteta i podrška osnivanju koordinacijske jedinice za prevenciju kriminaliteta u Ravnateljstvu policije Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske“. Provedbena strategija u ovom multimodularnom projektu odnosi se na četiri komplementarna cilja koja zajedno utječu na mjerljivo unaprjeđenje rada i razvoja sustava prevencije kriminaliteta na nacionalnoj i lokalnoj razini između samih ustrojstvenih jedinica Ministarstva unutarnjih poslova, suradnje s drugim relevantnim državnim tijelima, institucijama i organizacijama, osnaživanje provedbe sustavne edukacije, kao i provedbe policijskog djelovanja u zajednici i to kroz: uspostavu koordinacijske jedinice za prevenciju kriminaliteta u Ravnateljstvu policije; unaprjeđenje rada policije i razvoj sustava prevencije kriminaliteta; poticanje i osnaživanje sustavnog modela rada Vijeća za prevenciju kriminaliteta; institucionalnu podršku, obrazovanje i vidljivost djelovanja policije u zajednici.

Projektom se također planira unaprijediti suradnja s drugim državnim tijelima, institucijama i agencijama, znanstvenim i obrazovnim ustanovama, međunarodnim i organizacijama civilnog društva, kao i policijama drugih zemalja na području provedbe preventivnih programa utemeljenih na dokazima koji trebaju doprinijeti unapređenju sigurnosti u zajednici odnosno stvaranja osjećaja sigurnosti među građanima.

Utrošena sredstva:

Sredstva redovite djelatnosti Ministarstva unutarnjih poslova.

Mjera 4.3.16. Dosljedno provođenje nadzora noćnih izlazaka mladih, u skladu s odredbama Obiteljskog zakona

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA, MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok provedbe: 2009. godina i kontinuirano

Provedba mjere:

Mjera se kontinuirano provodi.

Indikatori provedbe:

Tijekom provedbe projekta značajno je pojačana aktivnost policije u području suzbijanja nedozvoljenih noćnih izlazaka i rizičnih druženja maloljetnih osoba mladih od 16 godina koja je propisana odredbom čl. 95. Obiteljskog zakona.

U okviru navedene mjere policijsko postupanje se provodi na način da se u kritičnom vremenu između 23,00 i 05,00 sati maloljetne osobe mlađe od 16 godina lociraju na otvorenim prostorima javnih mjesta nakon čega ih policijski službenici dovode u službene prostore policijskih postaja gdje se pristupa postupku provjere njihovog identiteta te se pozivaju roditelji (skrbnici) kako bi preuzeli svoju djecu, odnosno djelatnici službe za socijalnu skrb ukoliko su roditelji iz bilo kojih razloga nedostupni. Policijski službenici roditelje upozoravaju na odredbe čl. 95. Obiteljskog zakona Policijsko postupanje se evidentira, a Centru za socijalnu skrb nadležnom prema prebivalištu maloljetne osobe upućuje se dopis u kojem se navode okolnosti predmetnog postupanja.

Postupajući prema smjernicama iz Programa aktivnosti za prevenciju nasilja među mladima za 2009. godinu ustrojstvene jedinice policije poduzele su na području Republike Hrvatske ukupno **3048** postupanja u cilju lociranja maloljetnih osoba mladih od 16 godina bez pratnje roditelja ili drugih odraslih osoba iza 23,00 sati. Tijekom navedenih postupanja ukupno je zatečeno **2564** maloljetnih osoba.

Raščlambom podataka za proteklih 6 godina, prikazanih u Tablici 4., поближе su brojčano prikazana policijska postupanja u suzbijanju noćnih izlazaka mladih na području Republike Hrvatske dok su podacima prikazanim u Tablici 5. ova postupanja u 2009. godini raščlanjena po „razlozima propuštanja roditeljske skrbi“ i „spolu maloljetnika mladih od 16 godina“ koji su po policijskim službenicima zatečeni u nedozvoljenom noćnom izlasku, odnosno u Tablici 6., prikazana je frekvencija ovih postupanja po policijskim upravama u Republici Hrvatskoj.

Iz brojčanih podataka razvidno je znatno povećanje policijskih postupanja prema odredbama članka 95. Obiteljskog zakona u 2009. godini.

Tablica 4. Prikaz policijskih postupanja u Republici Hrvatskoj povodom odredbi članka 95. Obiteljskog zakona

		2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.
Broj zatečenih osoba po dobnoj skupini	Ukupan broj zatečenih maloljetnih osoba	820	834	1113	894	1200	2564
	Djeca	89	86	109	104	114	251
	Mladi maloljetnici	731	748	1004	790	1086	2313
	Broj djece i maloljetnika prema kojima je već ranije postupala policija	101	69	116	105	111	214
	Broj djece i maloljetnika za koje je naknadnim radom policije utvrđeno da su zapuššana ili zlostavljana	31	11	18	15	8	5

Tablica 5. Obiteljski zakon

GODINA		1.1.- 31.12.2009.god.
Broj zatečenih osoba		2564
Razlozi propuštanja roditeljske skrbi	Dozvola roditelja	1123
	Neposlušnost roditelju	1297
	Prepuštenost sebi	56
	Ostalo (navedi)	88
Broj zatečenih osoba prema dobnoj skupini i spolu: Djeca - DŽ, DM, Maloljetnici - MŽ, MM		DŽ-78 DM-173 MŽ-796 MM-1517 UKUPNO - 2564
Broj zatečenih osoba koje su ranije bile u postupku pred policijom (bjegovi, udaljenja, prekršaji, kaznena djela i dr.)		214
Broj zatečenih osoba za koje je naknadnim radom policije utvrđeno da su zapuššana ili zlostavljana		5

Tablica 6.

Tablica - postupanja po čl. 95. ObZ od 01.01. -31.12.2009. g.

POLICIJSKA UPRAVA	BROJ MLT. OSOBA
ZAGREBAČKA	413
OSJEČKO-BARANJSKA	249
PRIMORSKO-GORANSKA	219
SPLITSKO-DALMATINSKA	198
ŠIBENSKO-KNINSKA	197
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	180
BRODSKO-POSAVSKA	125
ISTARSKA	115
SISAČKO-MOSLAVAČKA	111
ZADARSKA	104
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	119
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	92
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	82
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	63
LIČKO-SENJSKA	64
POŽEŠKO-SLAVONSKA	72
KARLOVAČKA	51
VARAŽDINSKA	56
MEĐIMURSKA	30
KRAPINSKO-ZAGORSKA	24
UKUPNO	2564

Utrošena sredstva:

Sredstva redovite djelatnosti Ministarstva unutarnjih poslova.

Izvyješće podnosi: Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi

Indikatori provedbe:

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi u okviru svoje redovne djelatnosti u suradnji s Ministarstvom unutarnjih poslova poduzima mjere prema djeci i mladeži koja se zateknu izvan svog doma bez pratnje odrasle osobe sukladno članku 95. Obiteljskog zakona.

Utrošena sredstva:

Sredstva redovite djelatnosti Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi.

Mjera 4.3.17. Provoditi ciljane preventivno-represivne aktivnosti usmjerene na suzbijanje distribucije lako dostupnih sredstava ovisnosti među mladima s posebnim naglaskom na distribuciju alkoholnih pića, droga i duhanskih proizvoda

Nositelj mjere:

***MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA, DRŽAVNI INSPEKTORAT,
MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI***

Rok provedbe: 2009. godina i kontinuirano

Provedba mjere:

Mjera se kontinuirano provodi.

Indikatori provedbe:

Prema podacima Ministarstva unutarnjih poslova vezanih uz kazneno djelo „zlouporaba opojnih droga“ koje su počinile maloljetne osobe vidljiv je **konstantan udio (4-5%)** ovih kaznenih djela u ukupnom broju procesuiranih kaznenih djela maloljetnih osoba.

Policijska preventivno-represivna postupanja provedena u cilju suzbijanja distribucije sredstava ovisnosti među mladima te postupanja usmjerena na onemogućavanje sudjelovanja maloljetnih osoba u igrama na sreću i nagradnim igrama, brojučano su prikazana u Tablici 7. kojom prilikom je izvršena raščlamba ovih postupanja prema policijskim upravama u Republici Hrvatskoj.

Tablica 7.

PREVENTIVNO-REPRESIVNA POSTUPANJA POLICIJE U 2009. G. PROVEDENA U CILJU SUZBIJANJA DISTRIBUCIJE SREDSTAVA OVISNOSTI MEĐU MALOLJETNIM OSOBAMA (droga, alkohol i duhanski proizvodi) TE ONEMOGUĆAVANJA SUDJELOVANJA MALOLJETNIH OSOBA U IGRAMA NA SREĆU I NAGRADNIM IGRAMA - prikaz aktivnosti po policijskim upravama u RH				
POLICIJSKA UPRAVA	Broj ciljanih preventivno represivnih postupanja (akcija) policije provedenih radi suzbijanja distribucije sredstava ovisnosti među maloljetnim osobama (droga, alkohol i duhanski proizvodi)	Ukupan broj prekršajnih djela učinjenih zlouporabom sredstava ovisnosti (droga, alkohol, duhanski proizvodi) od strane maloljetnih osoba za koja su prijavljene pravne, odgovorne ili fizičke osobe	Broj ciljanih preventivno-represivnih postupanja policije provedenih radi onemogućavanja sudjelovanja maloljetnih osoba u igrama na sreću i nagradnim igrama	Broj maloljetnih osoba obuhvaćenih postupanjem policije u cilju onemogućavanja sudjelovanja maloljetnih osoba u igrama na sreću i nagradnim igrama
PU ZAGREBAČKA	255	45	20	0
PU SPLITSKO-DALMATINSKA	166	14	34	0
PU OSJEČKO-BARANJSKA	92	28	82	0
PU PRIMORSKO-GORANSKA	70	33	85	2
PU ISTARSKA	44	7	0	0
PU ZADARSKA	52	7	80	3
PU ŠIBENSKO-KNINSKA	40	12	12	2
PU KARLOVAČKA	19	13	7	1
PU KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	58	38	9	7
PU SISAČKO-MOSLAVAČKA	284	30	117	0
PU DUBROVAČKO-NERETVANSKA	163	14	112	3
PU BRODSKO-POSAVSKA	43	34	19	0
PU VARAŽDINSKA	130	49	52	3
PU VIROVITIČKO-PODRAVSKA	342	7	567	0
PU VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	104	14	41	0
PU KRAPINSKO-ZAGORSKA	83	5	10	0
PU LIČKO-SENJSKA	348	4	132	0
PU MEĐIMURSKA	96	10	32	0
PU BJELOVARSKO-BILOGOSKA	27	7	2	2
PU POŽEŠKO-SLAVONSKA	9	7	2	0
U K U P N O	2425	378	1415	23

NAPOMENA: Policijska postupanja proizašla iz zlouporabe sredstava ovisnosti od strane maloljetnih osoba i onemogućavanja sudjelovanja maloljetnih osoba u igrama na sreću i nagradnim igrama odnose se na prekršajna djela opisana u: Zakonu o suzbijanju zluporabe opojnih droga (NN 107/01, 87/02, 163/03, 141/04, 40/07), Zakonu o prekršajima protiv javnog reda i mira (NN 411/77, 55/89, 5/90, 30/90, 47/90, 29/94), Zakonu o trgovini (NN 87/08), Zakonu o ugostiteljskoj djelatnosti (NN 138/06), Zakonu o ograničavanju uporabe duhanskih proizvoda (NN 125/08) i Zakonu o priređivanju igara na sreću i nagradnih igara (NN 83/02).

Utrošena sredstva:

Sredstva redovite djelatnosti Ministarstva unutarnjih poslova.

Izvjешće podnosi: Državni inspektorat

Indikatori provedbe:

Vežano uz propise koji reguliraju zabranu prodaje alkohola maloljetnicima, prema podacima Državnog inspektorata vidljivo je da nadležne institucije sukladno svom djelokrugu rada poduzimaju potrebne mjere. U 2007. godini, vežano uz nadzor nad zabranom prodaje i usluživanja alkoholnih pića i duhanskih proizvoda osobama mladim od 18 godina, a sukladno nadzoru primjene odredbi Zakona o trgovini (Narodne novine, br. 87/2007, 96/2008 i 116/2008) i Zakona o mjerama ograničenja uporabe duhanskih proizvoda (Narodne novine, br. 125/2008, 55/2009 i 119/2009), te Zakona o

ugostiteljskoj djelatnosti (Narodne novine, br. 138/2006 i 43/2009), kojima je zabranjena prodaja alkoholnih pića i duhanskih proizvoda i usluživanje te dopuštanje konzumiranja alkoholnih pića u ugostiteljskom objektu osobama mlađim od 18 godina, gospodarski inspektori obavili su ukupno 40.007 kontrola (19.545 kontrola u trgovinama i 20.502 kontrole u ugostiteljskim objektima), u 2008. godini 41.900 kontrola (16.698 kontrola u trgovinama i 25.202 kontrole u ugostiteljskim objektima), te u 2009. godini 42.795 kontrola (20.194 kontrole u trgovinama i 22.601 kontrola u ugostiteljskim objektima).

Ukupno su u 2007. godini utvrđene 664 povrede odredbi tih zakona (179 kršenja odredbi Zakona o trgovini i Zakona o ograničavanju uporabe duhanskih proizvoda, 485 kršenja odredbi Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti).

Na temelju utvrđenih činjenica u obavljenim inspekcijskim nadzorima, poduzete su mjere 661 optužnog prijedloga (176 u trgovini i 485 u ugostiteljstvu) i 111 rješenja o zabrani obavljanja djelatnosti - prodaja alkohola i duhana. U 2008. godini ukupno su utvrđene 604 povrede odredbi zakona (177 kršenja odredbi Zakona o trgovini i Zakona o ograničavanju uporabe duhanskih proizvoda, 427 kršenja odredbi Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti). Na temelju utvrđenih činjenica u obavljenim inspekcijskim nadzorima poduzete su mjere 545 optužnih prijedloga (118 zbog prodaje maloljetnicima i 427 zbog usluživanja maloljetnika u ugostiteljstvu) i 74 upravnih rješenja o zabrani obavljanja djelatnosti - prodaja alkoholnih pića i duhanskih proizvoda. U 2009. godini ukupno je utvrđeno 613 povreda odredbi zakona (211 kršenja odredbi Zakona o trgovini i Zakona o ograničavanju uporabe duhanskih proizvoda, 402 kršenja odredbi Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti). Na temelju utvrđenih činjenica u obavljenim inspekcijskim nadzorima poduzete su mjere 520 optužnih prijedloga (118 u trgovini i 402 u ugostiteljstvu), 9 prekršajnih naloga s novčanom kaznom od 38.000,00 kuna i 134 rješenja (64 rješenja o zabrani prodaje alkohola i duhana i 70 rješenja o naređivanju isticanja zakonima propisanih oznaka o zabrani prodaje maloljetnicima).

Utrošena sredstva:

Sredstva redovite djelatnosti Državnog inspektorata.

Izvyješće podnosi: Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti

Indikatori provedbe:

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti u 2009. godini odobrilo financijska sredstva u iznosu od 5.815.722,90 kuna za **85 projekta udruga** usmjerenih prevenciji svih vrsta ovisnosti mladih, **tiskalo letak "Biram život, drogu NE!"** u 160.000 primjeraka koji sadrži savjete za djecu i mlade i roditelje i organiziralo **Okrugli stol "Prevencija ovisnosti djece i mladih"** povodom Međunarodnog dana borbe protiv zlouporabe opojnih droga. Također, obiteljski centri proveli su niz aktivnosti povodom mjeseca borbe protiv ovisnosti.

Utrošena sredstva:

5.815.722,90 kuna

Mjera 4.3.18. Provoditi ciljne preventivno-represivne aktivnosti usmjerene na onemogućavanje sudjelovanja maloljetnih osoba u igrama na sreću i nagradnim igrama

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA, MINISTARSTVO FINANCIJA, MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI, DRŽAVNI INSPEKTORAT

Rok provedbe: 2009. godina i kontinuirano

Provedba mjere:

Mjera se kontinuirano provodi.

Izješće podnosi: Ministarstvo financija

Indikatori provedbe:

Zakon o priređivanju igara na sreću i nagradnih igara (Narodne novine, br. 83/2002 i 149/2002) - u daljnjem tekstu: Zakon, propisivao je sustav i uvjete priređivanja igara na sreću u koje spadaju i kladioničke igre, a važio je do 1. siječnja 2010. godine. Ovim Zakonom bilo je propisano da je posjet i sudjelovanje u kladioničkim igrama dopušten samo punoljetnim osobama koje su dokazale svoj identitet. Novim Zakonom o igrama na sreću (Narodne novine, broj 87/2009) - u daljnjem tekstu: novi Zakon, koji je stupio na snagu 1. siječnja 2010. godine, također se zabranjuje primanje uplata za klađenje od osoba mlađih od 18 godina, ali u slučaju sumnje u ispunjenje ovih uvjeta, igrač je dužan priređivaču pružiti dokaze o svojoj punoljetnosti. Nove zakonske odredbe strože propisuju uvjete za priređivanje igara klađenja. To se prije svega odnosi na strože dodjeljivanje prava na priređivanje igara klađenja, povećan temeljni kapital za kladionice kao i garancije banke, oporezivanje dobitaka od igara na sreću i dr. Novim Zakonom je propisano da se oglasi i reklame, vezani uz igre na sreću, ne smiju objavljivati u radijskim i televizijskim emisijama za djecu i mladež, niti u tiskanom materijalu namijenjenom djeci i mladeži. Ova zabrana se odnosi i na pružatelja usluga i izdavača. Dosadašnjim Zakonom o priređivanju igara na sreću i nagradnih igara, kao i novim Zakonom o igrama na sreću propisano je da ovlaštene službenici Ministarstva financija imaju pravo u obavljanju nadzora pregledati poslovne prostorije i sve postupke koji su izravno ili neizravno povezani s priređivanjem igara na sreću u kasinima, kladionicama ili automat-klubovima, naprave i pomagala za priređivanje igara na sreću, naprave za nadziranje izvođenja igara na sreću, audio i videonaprave i pomagala, poslovne knjige, izvještaje, evidencije i druge dokumente ili podatke koji omogućuju utvrđivanje stanja.

Nadzor nad provedbom odredbi Zakona, a vezano za zabranu klađenja maloljetnika, obavlja priređivač klađenja, te Ministarstvo financija i Ministarstvo unutarnjih poslova putem nadležnih upravnih tijela. Ministarstvo financija je u više navrata obavilo razgovore s odgovornim osobama priređivača klađenja, a u svrhu dosljedne primjene gore navedenih odredbi Zakona.

Porezna uprava Ministarstva financija u suradnji sa djelatnicima Ministarstva unutarnjih poslova obavila je 231 nadzor kojima je cilj bio onemogućavanje sudjelovanja maloljetnih osoba u igrama na sreću i nagradnim igrama, te je po istim utvrđena nepravilnost u 10 slučajeva, po kojima je podnijet optužni prijedlog protiv priređivača igara na sreću nadležnim Prekršajnim sudovima.

Utrošena sredstva:

Sredstva redovite djelatnosti Ministarstva financija.

Izvyješće podnosi: Ministarstvo unutarnjih poslova

Indikatori provedbe:

Vidi mjeru 4.3.17.

Utrošena sredstva:

Vidi mjeru 4.3.17.

<i>Mjera 4.3.19. Provoditi pojačan nadzor užih i širih zona odgojno-obrazovnih ustanova</i>
--

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA, MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA, MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

Rok: 2009. godina i kontinuirano

Provedba mjere:

Mjera se kontinuirano provodi.

Izvyješće podnosi. Ministarstvo unutarnjih poslova

Indikatori provedbe:

Sukladno obvezama iz Programa aktivnosti za prevenciju nasilja među mladima za 2009. godinu ali i od ranije uvedenoj praksi preventivnih policijskih postupanja usmjerenih prema suzbijanju rizičnih ponašanja među djecom i mladima, policijski službenici teritorijalno nadležnih ustrojstvenih jedinica policije su tijekom 2009. godine proveli ukupno **196.872** ciljane obilaska zona odgojno-obrazovnih ustanova. Obilascima su obuhvaćene sve vrste odgojno-obrazovnih ustanova od dječjih vrtića, osnovnih i srednjih škola, do školskih centara, učeničkih i studentskih domova, odnosno viših škola i fakulteta.

Iz Tablice 8. razvidno je značajno **smanjenje ukupnog broja kaznenih djela počinjenih u zonama školskih ustanova** na području Republike Hrvatske te istovremeno **smanjenje broja počinitelja** ovih kaznenih djela odnosno fizičkih osoba oštećenih kaznenim djelima u 2009. godini.

Tablica 8.

KAZNENA DJELA U ZONAMA ŠKOLSKIH USTANOVA NA PODRUČJU RH - odnos broja kaznenih djela - broja počinitelja - broja oštećenih osoba		G O D I N A		
		2007.	2008.	2009.
UKUPAN BROJ SVIH KAZNENIH DJELA U ŠKOLSKIM USTANOVAMA U RH		1413	1473	1189
BROJ POČINITELJA SVIH KAZNENIH DJELA U ŠKOLSKIM USTANOVAMA U RH		898	988	781
UKUPAN BROJ OSOBA OŠTEĆENIH SVIM KAZNENIM DJELIMA U ŠKOLSKIM USTANOVAMA U RH (pravne i fizičke osobe zajedno)		1471	1393	1229
BROJ PRAVNIH OSOBA OŠTEĆENIH KAZNENIM DJELIMA U ŠKOLSKIM USTANOVAMA		653	570	573
BROJ FIZIČKIH OSOBA OŠTEĆENIH KAZNENIM DJELIMA U ŠKOLSKIM USTANOVAMA		818	823	656
DOB OŠTEĆENIH OSOBA	do 14 godina	205	186	164
	od 14 do 18 godina	245	290	210
	preko 18 godina	368	347	282

Utrošena sredstva:

Sredstva redovite djelatnosti Ministarstva unutarnjih poslova.

Izvešće podnosi: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa

Indikatori provedbe:

Odgojno obrazovne institucije su obavezne provoditi stalni nadzor u školama i rješavati eventualne slučajeve neprihvatljivog i nasilnog ponašanja te o tome izvještavati nadležno ministarstvo. Stručne službe odgojno – obrazovnih institucija svako saznanje o slučaju nasilja i izvan škole evidentiraju i postupaju u skladu s svojim obavezama i stručnim znanjem.

Utrošena sredstva:

Sredstva redovite djelatnosti Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa.

Mjera 4.3.20. Svaka policijska uprava izradit će sigurnosnu prosudbu i plan postupanja u cilju suzbijanja i preventivnog djelovanja na nasilje među mladima

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA

Rok: 2009. godina i kontinuirano

Provedba mjere:

Mjera se kontinuirano provodi.

Indikatori provedbe:

Do kraja lipnja 2009. godine Ravnateljstvo policije je od svih 20 policijskih uprava u Republici Hrvatskoj zaprimilo „sigurnosne prosudbe“ i „operativne planove postupanja“.

Utrošena sredstva:

Sredstva redovite djelatnosti Ministarstva unutarnjih poslova.

Mjera 4.3.21. Dodjeljivati godišnju nagradu „Luka Ritz“ u svrhu promicanja tolerancije i škole bez nasilja

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok provedbe: 2009. godina i kontinuirano

Provedba mjere:

Mjera se kontinuirano provodi.

Indikatori provedbe:

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa je školske godine 2008./09. ustanovilo Godišnju nagradu »Luka Ritz« za promicanje tolerancije i škole bez nasilja te drugu školsku godinu zaredom raspisalo javni poziv za podnošenje prijedloga za dodjelu ove nagrade za postignuća učenika u promicanju tolerancije, humanoga i nenasilnoga ponašanja, te pozitivnoga odnosa među učenicima i odraslim osobama.

U lipnju 2009. godine je po prvi puta dodijeljena Nagrada "Luka Ritz" kao poticaj za promicanje tolerancije i škola bez nasilja, a sastoji se od skulpture, posebnog priznanja u obliku povelje i jednogodišnje stipendije u iznosu od 1.000,00 kuna mjesečno. Nagrada se dodjeljuje učeniku/ci osnovne i učeniku/ci srednje škole.

Utrošena sredstva:

Sredstva u iznosu od **41.000,00 kuna**.

Mjera 4.3.22. Organiziranje različitih aktivnosti u svrhu senzibilizacije javnosti o problemima nasilja među mladima (organiziranje konferencija, seminara i tribina na temu nasilja među mladima, izrada i distribucija edukativnih materijala)

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok provedbe: 2009. godina i kontinuirano

Provedba mjere:

Mjera se kontinuirano provodi.

Suradnici u provedbi:

Agencija za odgoj i obrazovanje i Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti

Indikatori provedbe:

U 2009. godini Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa organiziralo je Konferenciju o prevenciji nasilja među djecom i mladima „Nacrtaj mi osmijeh“ čija je svrha bila poticanje javne i stručne rasprave o prinosu svi društvenih čimbenika u stvaranju sigurnijega, tolerantnijega i miroljubivijega društvenog okruženja u kojem žive i odrastaju djeca i mladi.

Odgojno-obrazovne ustanove s roditeljima i djecom obavljaju individualne i grupne razgovore, organiziraju razne radionice, savjetovanja roditelja itd. Svim navedenim aktivnostima glavni je cilj informirati roditelje ne samo o dostignućima i problemima u učenju i ponašanju njihove djece, već i o svim bitnim informacijama koje najčešće nedostaju kad je riječ o nasilju roditelja prema djelatnicima odgojno-obrazovnih ustanova.

Agencija za odgoj i obrazovanje organizirala je ukupno 86 stručnih skupova vezanih za unapređivanje odgojno-obrazovnog rada i preventivnih programa u školskom okruženju na kojima je sudjelovalo ukupno 4307 sudionika.

U suradnji s Društvom za psihološku pomoć iz Zagreba i organizacijom civilnog društva Movisie iz Utrechta (Nizozemska), a uz podršku Agencije za odgoj i obrazovanje pokrenut je projekt «Prevencija i djelotvorno pristupanje u nasilju u vezama mladih» u okviru kojeg je 24. studenog 2009. u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa održan stručni skup «Prevencija i djelotvorno pristupanje u nasilju u vezama mladih».

U kolovozu 2009. godine, Agencija za odgoj i obrazovanje se uključila i podržala implementaciju preventivnog programa Unplugged – prevencija korištenja duhana, alkohola i drugih sredstava ovisnosti koji je nastao na inicijativu European Union Drug Abuse Prevention-a (EUDAP), a koji se bazira na učenju životnih vještina i konceptu socijalnih utjecaja s ciljem promicanja pozitivnog i zdravog ponašanja i utjecanja na prevenciju korištenja sredstava ovisnosti (pušenje, korištenje alkohola i drugih sredstava ovisnosti). U pilot fazi Projekt će se pod vodstvom stručnjaka sa Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu adaptirati i implementirati u 13 osnovnih škola na području Zagreba i okolice. Projekt stručno koordinira i financijski podržava Mentor Foundation International.

Za stručne suradnike iz srednjih škola Republike Hrvatske u 2009. godini organizirano je sedam (7) stručnih skupova «Prevencija depresije i suicidalnog ponašanja djece i mladih».

Utrošena sredstva:

Sredstva redovite djelatnosti Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa.

Mjera 4.3.23. Provođenje odgojno-obrazovnih mjera sukladno Zakonu o odgoju i obrazovanju u osnovnim i srednjim školama (Narodne novine, br. 87/2008 i 86/2009)

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok provedbe: 2009. godina i kontinuirano

Provedba mjere:

Mjera se kontinuirano provodi.

Indikatori provedbe:

Osnovne škole u sklopu svoje redovite djelatnosti provode sve odgojno-obrazovne mjere, aktivnosti i programe u cilju preventivnog i odgojnog djelovanja s učenicima. Člankom 84. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (Narodne novine, br. 87/2008. i 86/2009.) propisane su sljedeće pedagoške mjere zbog povreda dužnosti, neispunjavanja obveza i nasilničkog ponašanja: opomena, ukor, strogi ukor, odgojno-obrazovni tretman produženog stručnog postupka i preseljenja u drugu školu. Sukladno Zakonu školu su dužne provoditi pedagoške mjere poštujući učenikovu mentalnu i socijalnu zrelost, opće stanje, osjetljivost i druge okolnosti koje utječu na njegov razvoj, a pri izricanju pojedine mjere utvrđuju se i sve činjenice učenikova razvoja, obiteljskih i drugih okolnosti u kojima učenik živi.

Školske ustanove dužne su:

- stvarati uvjete za zdrav mentalni i fizički razvoj te socijalnu dobrobit učenika;
- sprječavati neprihvatljive oblike ponašanja;
- brinuti se o sigurnosti učenika;
- osigurati uvjete za uspješnost svakog učenika u učenju;
- brinuti se o zdravstvenom stanju učenika i o tome obavještavati liječnike primarne zdravstvene zaštite i roditelje;
- pratiti socijalne probleme i pojave kod učenika i poduzimati mjere za otklanjanje njihovih uzroka i posljedica, u suradnji s tijelima socijalne skrbi odnosno drugim nadležnim tijelima;
- voditi evidenciju o neprihvatljivim oblicima ponašanja učenika;
- pružati savjetodavni rad učenika (čl. 67. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi; Narodne novine, br. 87/2008 i 86/2009).

Učitelji, nastavnici, stručni suradnici i ostali radnici u školama dužni su poduzimati mjere zaštite prava učenika te o svakom kršenju tih prava, posebice o oblicima tjelesnog ili duševnog nasilja, spolne zloporabe, zanemarivanja ili nehajnog postupanja, zlostavljanja ili izrabljivanja učenika, odmah izvijestiti ravnatelja školske ustanove koji je to dužan javiti tijelu socijalne skrbi, odnosno drugom nadležnom tijelu.

Način postupanja učitelja, nastavnika, stručnih suradnika i ravnatelja u poduzimanju mjera zaštite prava učenika te prijave svakog kršenja tih prava nadležnim tijelima, propisuje ministar (čl.70. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi; Narodne novine, br. 87/2008 i 86/2009).

Utrošena sredstva:

Sredstva redovite djelatnosti Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa.

Mjera 4.3.24.1. Poticanje i uključivanje što većeg broja mladih u aktivno bavljenje športom kroz Univerzalne športske škole i Školska športska društva u svrhu borbe protiv nasilja

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok provedbe: 2009. godina i kontinuirano

Provedba mjere:

Mjera se kontinuirano provodi.

Suradnici u provedbi:

Hrvatski školski športski savez.

Indikatori provedbe:

Hrvatski školski športski savez je 23. svibnja 2009. u Zagrebu obilježio drugi po redu Dan univerzalne športske škole. Na stadionu Športskog rekreacijskog centra „Mladost“ organizirano je druženje, igranje i demonstriranje znanja usvojenih u Univerzalnoj športskoj školi 600 učenika od prvog do četvrtog razreda osnovnih škola iz 21 hrvatske županije. Osim športskih aktivnosti učenici su se družili s hrvatskim olimpijcima. Ivano Balić, Veljko Mršić i Slavko Goluža, prenijeli su učenicima svoja prva športska iskustva, govorili o utjecaju športskog navijanja i ponašanja publike na njihovu motivaciju i športsku izvedbu. U Zagrebu je 8. i 9. lipnja 2009. godine, održana Međunarodna konferencija „Sport i nasilje u Europi“ u organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje i Ministarstva unutarnjih poslova, a pod pokroviteljstvom Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa i Veleposlanstva Republike Francuske u Republici Hrvatskoj.

U svibnju 2009. godine sve odgojno-obrazovne ustanove pozvane su da uključe svoje učenike u izradu učeničkih likovnih prezentacija koje promiču nenasilje na športskim terenima. Radovi su prezentirani na „Smotri školskih preventivnih programa“ u Bolu na Braču u listopadu 2009. godine.

Utrošena sredstva:

Sredstva redovite djelatnosti Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa,

Mjera 4.3.24.2. Poticanje i uključivanje djece s teškoćama u razvoju i mladih s invaliditetom u aktivno bavljenje športom i školska športska natjecanja

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA, U SURADNJI S PRAVOBRANITELJICOM ZA OSOBE S INVALIDITETOM

Rok provedbe: 2009. godina i kontinuirano

Provedba mjere:

Mjera se kontinuirano provodi.

Indikatori provedbe:

U školskoj godini 2008./09. održano je Državno prvenstvo učenika s intelektualnim teškoćama u razvoju koje je po prvi puta organizirao Hrvatski školski športski savez, a po prvi puta su osigurana i sredstva za smještaj i prehranu učenika tijekom natjecanja. Domaćin natjecanja bio je grad Šibenik, a natjecanje se održavalo od 8. do 10. svibnja 2009. godine. Sudionici natjecanja bili su smješteni u hotelskom odmaralištu „Solaris“ u Šibeniku.

Učenici su se, sukladno svojim mogućnostima, natjecali u četiri športa i to:

- atletici na Atletskom stadionu ASK;
- plivanju na bazenu Crnica;
- štafetnim igrama u Osnovnoj školi „Petar Krešimir IV“ i
- graničaru na terenima hotela „Solaris“.

Natjecale su se 23 ekipe s ukupno 130 učenika uz pratnju 44 voditelja. Svim sudionicima natjecanja organizator je osigurao vodu, sokove i majice.

Za troškove smještaja i prehrane sudionika, otvaranje i zatvaranje natjecanja, sama natjecanja te troškove organizacijskog odbora utrošeno je ukupno 132.000,00 kuna. U pripremi je i ovogodišnje Državno prvenstvo.

Utrošena sredstva:

Utrošena sredstva u iznosu od **132.000,00 kuna.**

Mjera 4.3.25. Provođenje edukativnih mjera u svrhu sprečavanja nasilja na športskim terenima kroz održavanje edukativnih radionica pod nazivom „STOP nasilju na športskim terenima i izvan njih“ i aktivno uključivanje djece u svrhu promoviranja nenasilja na športskim terenima

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok provedbe: 2009. godina i kontinuirano

Provedba mjere:

Mjera se kontinuirano provodi.

Suradnici u provedbi:

Agencija za odgoj i obrazovanje i Hrvatski školski športski savez

Indikatori provedbe:

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, u suradnji s Agencijom za odgoj i obrazovanje i Hrvatskim školskim športskim savezom, provodi mjere vezane za stručno usavršavanje odgojno-obrazovnih radnika iz predškolskih ustanova, osnovnih i srednjih škola i učeničkih domova vezanih unapređivanje školskih preventivnih programa uključujući i preventivne aktivnosti vezane za prevenciju nasilja u športu. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa u suradnji s nadležnim institucijama provodi i koordinira aktivnosti u okviru Akcijskog plana za provedbu programa mjera edukacije u borbi protiv nasilja u športu, na športskim natjecanjima i izvan njih.

U suradnji s Hrvatskim psihološkim društvom i Hrvatskom psihološkom komorom Agencija za odgoj i obrazovanje i Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa organizirali su 17. veljače 2009. godine okrugli stol «Uloga odgojno-obrazovnih ustanova u prevenciji nasilja na sportskim manifestacijama».

Agencija za odgoj i obrazovanje, Veleposlanstvo Republike Francuske u Republici Hrvatskoj i Ministarstvo unutarnjih poslova – Ravnateljstvo policije, a pod pokroviteljstvom Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, organizirali su i održali, u Koncertnoj dvorani „Vatroslav Lisinski“ od 6. do 8. lipnja 2009. godine stručni skup «Sport i nasilje u Europi».

U listopadu 2009. u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa predstavljen je elektronski zapis Školski preventivni programi sa stručnim materijalima, primjerima dobre prakse i likovnim radovima učenika osnovnih škola na temu prevencija ovisnosti i prevencija nasilja na stadionima.

U organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje, Ministarstva unutarnjih poslova – Ravnateljstva policije i pod pokroviteljstvom Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa od 12. do 15. listopada 2009. u Bolu na otoku Braču organiziran je stručni skup Smotra školskih preventivnih programa. Na stručnom skupu predstavljeni su školski preventivni programi iz 35 osnovnih i srednjih škola i učeničkih domova Republike Hrvatske i u okviru kojih je pripremljena izložba 191 likovnog rada iz osnovnih i srednjih škola Republike Hrvatske na teme prevencija ovisnosti i prevencija nasilja na stadionima.

U studenom 2009. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa dostavilo je u sve osnovne i srednje škole elektronski zapis Školski preventivni programi – na kojem se nalaze stručni materijali vezani za provedbu Akcijskog plana za provedbu programa mjera edukacije u borbi protiv nasilja u športu, na športskim natjecanjima i izvan njih – distribuirano 1.500 primjeraka (plakat: Edukacijom protiv nasilja na školskim i športskim igralištima; plakat – Bonton; plakat – Stop nasilju na tribinama – likovni radovi učenika Škole za primijenjene umjetnosti – Rijeka; plakat – Crveni za nasilje u športu - likovni rad učenika Ivana Reljca iz Škole za primijenjene umjetnosti – Rijeka).

Utrošena sredstva:

Okrugli stol Uloga odgojno-obrazovnih ustanova u prevenciji nasilja na sportskim manifestacijama - 10,000.00 kuna, elektronski zapis Školski preventivni programi 50,000.00 kn, stručni skup Smotra školskih preventivnih programa. 15,000.00 kuna.

Ukupno utrošena sredstva: 75.000,00 kuna.

Mjera 4.3.26. Poticati suradnju s organizacijama civilnoga društva, posebice onih čiji su programi i/ili projekti usmjereni ka smanjivanju nasilja među mladima

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok provedbe: 2009. godina i kontinuirano

Provedba mjere:

Mjera se kontinuirano provodi.

Suradnici u provedbi:

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, jedinice lokalne i područne samouprave

Indikatori provedbe:

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa je putem Natječaja za financijske potpore projektima udruga u području izvaninstitucionalnoga odgoja i obrazovanja djece i mladih u školskoj godini 2009./2010. financijski poduprlo rad i onih udruga čiji su programi i/ili projekti usmjereni ka smanjivanju nasilja među mladima.

Tijekom 2009. Agencija za odgoj i obrazovanje kontinuirano je na zahtjev i u suradnji s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i športa pripremala stručna mišljenja vezana za provedbu projekta udruga u području izvaninstitucionalnog odgoja i obrazovanja djece i mladih.

Utrošena sredstva:

900.000,00 kuna.

Mjera 4.3.27. Provođenje odgojno-obrazovnog programa „Poštujmo različitosti“ kroz edukacijske radionice, u cilju prepoznavanja različitosti po osnovi invaliditeta, a time i poticanje solidarnosti i tolerancije među vršnjacima

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA U SURADNJI S PRAVOBRANITELJICOM ZA OSOBE S INVALIDITETOM

Rok provedbe: 2009. godina i kontinuirano

Provedba mjere:

Mjera se kontinuirano provodi.

Suradnici u provedbi:

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, te po potrebi druga tijela i institucije

Indikatori provedbe:

Odgojno-obrazovni program „Poštujmo različitosti“ kroz edukacijske radionice nastoji senzibilizirati djecu i mlade i potaknuti ih na solidarnost i toleranciju, a provodi se u obrazovnim ustanovama Republike Hrvatske.

Utrošena sredstva:

Sredstva redovite djelatnosti Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa.

Mjera 4.3.28. Izrada prijedloga usmjerenog na sustavno i dosljedno uključivanje obrazovanja i odgoja za demokratsko građanstvo i ljudska prava u Nacionalni kurikulum na svim razinama obrazovanja, s posebnim naglaskom na osnovne škole

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Rok provedbe: 2009. godina

Provedba mjere:

Mjera je djelomično provedena.

Suradnici u provedbi:

Agencija za odgoj i obrazovanje, Centar za ljudska prava, organizacije civilnog društva koje se bave obrazovanjem i ljudskim pravima

Indikatori provedbe:

Nacionalni okvirni kurikulum za sve razine obrazovanja, od predškolskog do onog za srednje škole u postupku je donošenja i predstavljat će osnovu za nastavak razvijanja kurikulumske procesa (predmetni kurikulumi, strategija stručnog usavršavanja, izrada priručnika, brošura, upitnika i sl.), a u skladu s člankom 28., stavkom 2. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi. Temelj je i za donošenje školskog kurikuluma.

Prijedlog Nacionalnog okvirnog kurikuluma izradilo je Vijeće za nacionalni kurikulum. Uprava za nacionalni kurikulum, je nakon provedene široke javne rasprave, koja je trajala od početka prosinca 2008. do kraja ožujka 2009. godine, izvršila analizu velikog broja odgovora iz javne rasprave o Prijedlogu Nacionalnog okvirnog kurikuluma za predškolski odgoj i opće obvezno obrazovanje u osnovnoj i srednjoj školi (u daljnjem tekstu: Nacionalni kurikulum).

Kroz cijeli se Nacionalni kurikulum posebna pozornost posvećuje pitanjima jednakih prava na odgoj i obrazovanje za svu djecu i učenike, poštivanja prava djece, sukladno Konvenciji o pravima djece, s posebnim naglaskom na prava djece i učenika s teškoćama, te pripadnicima nacionalnih manjina.

Definirane su odgojno-obrazovne vrijednosti, a osobito istaknute vrijednosti su: znanje, solidarnost, identitet i odgovornost.

Solidarnost pretpostavlja sustavno osposobljavanje djece i mladih kako bi bili osjetljivi za druge, za obitelj, za slabe, siromašne i obespravljene, za svoju okolinu i za životno okruženje koje obilježava pluralizam kultura, rasa, nacija, religija, svjetonazora, jezika i sl. Nadalje, odgoj i obrazovanje trebaju kod učenika razviti smisao za osobni identitet, povezan sa smislom za poštivanje različitosti.

Iz navedenih vrijednosti izvedeni su ciljevi, od kojih izdvajamo: odgajati i obrazovati učenike u skladu s općim kulturnim i civilizacijskim vrijednostima, ljudskim pravima i pravima djece, osposobiti ih za življenje u multikulturalnom svijetu, za poštivanje različitosti i snošljivost, te za djelatno i odgovorno sudjelovanje u demokratskom razvoju društva. Navedeni se ciljevi ostvaruju kroz obvezne predmete, međupredmetne teme i module, te kroz različite oblike izvannastavnih aktivnosti.

Kroz međupredmetne teme i module svih obrazovnih razina uči se i razvija,; poštivanje ljudskih prava, pozitivan odnos prema drugima, te kroz osobni i socijalni razvoj stjecanje onih znanja i vještina koje će pridonijeti razumijevanju i poštivanju sebe i drugih, posebice različitih. Posebice kroz integrativne sadržaje «Odgoja i obrazovanje za osobni i socijalni razvoj» i «Građanski odgoj» stječu se znanja i sposobnosti nenasilnog rješavanja sukoba.

Jedna od kompetencijskih dimenzija predškolskog odgoja je i stjecanje vještina i sposobnosti djece predškolske dobi. Među vještinama koje dijete, prije polaska u osnovnu školu mora usvojiti je i sposobnost uspostavljanja, razvijanja i održavanja kvalitetnih odnosa s drugom djecom i odraslima (sudjelovanje, pregovaranje, rješavanje sukoba); razumijevanje i poštivanje različitosti među ljudima; sposobnost zajedničkoga (usklađenoga) djelovanja djeteta s drugima (drugom djecom i odraslima); sposobnost odgovornoga ponašanja prema sebi, drugima i okruženju (prirodnom i materijalnom); etičnost, solidarnost, povjerenje i tolerancija u komunikaciji s drugima.

Među općim ciljevima osnovnog i srednjoškolskog obrazovanja predviđena su postignuća:

- upoznati i znati objasniti odnose među ljudima, odnose ljudi prema svijetu koji ih okružuje, društveni, kulturni, gospodarski i politički razvoj čovjeka i društva
- razviti pozitivan odnos prema radu te usvojiti znanja, vještine, sposobnosti i vrijednosti koje omogućuju preuzimanje uloga i odgovornosti u osobnom, obiteljskom i javnom djelovanju, posebice u zalaganju za demokratski razvoj društva

- razviti komunikacijske, organizacijske i socijalne vještine.

Opći cilj u području tjelesnog i zdravstvenog odgoja kroz cijelu vertikalnu obrazovanja je i moći prepoznati različite oblike tjelesnog i psihičkog nasilja i zlostavljanja i načine njihova sprječavanja.

Učenici s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama u odgojno-obrazovnom će procesu steći socijalne vještine, samokontrole i interakcije s drugima, samopouzdanje i samozastupanje, asertivne vještine i primjenu nenasilne komunikacije.

Utrošena sredstva:

66.000,00 kuna za intelektualne usluge

Mjera 4.3.29. Organiziranje seminara za učenike škola: edukacija o nenasilnom rješavanju sukoba i razvijanju tolerancije

Nositelj mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA, URED ZA NACIONALNE MANJINE, U SURADNJI S ROMSKIM UDRUGAMA I STRUČNJACIMA

Rok provedbe: 2009. godina

Provedba mjere:

Provedena.

Indikatori provedbe:

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa surađuje s Uredom za nacionalne manjine i romskim udrugama na način da podržava svaku inicijativu za organiziranjem seminara za učenike.

Utrošena sredstva:

Sredstva redovite djelatnosti Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa.

Izvyješće podnosi: Ured za nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske

Indikatori provedbe:

Ured za nacionalne manjine je u cilju razvijanja tolerancije te prihvaćanja i uvažavanja različitosti poticao suradnju i provodio aktivnosti među pripadnicima romske nacionalne manjine. Organizirao je 11 seminara o osposobljavanju mladih Roma za pomoć u vođenju udruga, za osposobljavanje predstavnika Roma za sudjelovanje u procesu odlučivanja, za izradu projekata, za sudjelovanje u provođenju Nacionalnog programa za Rome te poticanje međusobne suradnje različitih udruga, kao i osposobljavanje mladih Roma za promicanje romske kulture i običaja. Ured je organizirao dvodnevni seminar za predstavnike romskih udruga koji je održan od 4. - 6. lipnja 2009. godine u Stubičkim Toplicama. Predstavnici romskih udruga sudjelovali su u raspravi nakon upoznavanja s mjerama koje Vlada Republike Hrvatske poduzima u

okviru Nacionalnog programa za Rome i Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015. Sudionicima su bile predstavljene mjere iz nadležnosti Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi te Hrvatskog zavoda za zapošljavanje.

Ured je u suradnji sa Savjetom za nacionalne manjine Republike Hrvatske i Fakultetom političkih znanosti u Zagrebu organizirao radionicu „Mediji i nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj“ koja je održana od 12. - 14. veljače 2009. godine u Opatiji. Cilj seminara je bio izgrađivanje osjetljivosti novinara i urednika prigodom praćenja tema i događaja vezanih za pripadnike nacionalnih manjina. Na taj način se upozorilo na potrebu smanjenja stereotipa i predrasuda prema nacionalnim manjinama, posebice prema Romima.

Utrošena sredstva:

Sredstva redovite djelatnosti Ureda za nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske.

Mjera 4.3.30. Poticanje odnosno određivanje ustanova za provođenje mjere „produženog stručnog postupka“ na cijelom području Republike Hrvatske, kao posebni oblik preventivnog rada s djecom koja manifestiraju rizično ponašanje ili dolaze iz rizičnih obitelji

Nositelji mjere:

MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA, MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI, MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI U SURADNJI S PRAVOBRANITELJICOM ZA DJECU

Rok provedbe: 2009. godina

Provedba mjere:

Mjera je djelomično provedena.

Indikatori provedbe:

Sukladno odredbi članka 86. stavka 4. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (Narodne novine, br. 87/2008 i 86/2009), donesen je Pravilnik o pedagoškoj mjeri odgojno-obrazovnog tretmana produženog stručnog postupka (Narodne novine, broj: 96/2009), te je primjena navedene pedagoške mjere počela u školskog godini 2009./2010. Pedagoška mjera odgojno-obrazovnog tretmana produženog stručnog postupka u osnovnim i srednjim školama oblik je odgojnog postupanja koji se provodi s ciljem utvrđivanja razloga neprihvatljivog ponašanja, složenijih oblika poremećaja u ponašanju i/ili visokorizičnih ponašanja učenika, te poduzimanje mjera za uklanjanje istih, odnosno do vraćanja uravnoteženog i društveno prihvatljivog ponašanja.

Dosadašnja provedba ove pedagoške mjere problematizirana je od strane jednog od sindikata zaposlenika u školama, te su o navedenoj temi otvoreni razgovori u stručnoj javnosti.

Nakon završetka školske godine 2009./2010. će se provesti evaluacija implementacije navedene pedagoške mjere u osnovnim i srednjim školama, te će se u cilju poboljšanja daljnje provedbe navedene pedagoške mjere, pripremiti i eventualne izmjene Pravilnika o pedagoškoj mjeri odgojno-obrazovnog tretmana produženog stručnog postupka.

Utrošena sredstva:

Sredstva redovite djelatnosti Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa.

<i>Mjera 4.3.31. Humanizacija zatvorskih uvjeta za maloljetnike lišene slobode</i>

Nositelji mjere:

MINISTARSTVO PRAVOSUĐA

Rok provedbe: 2009. godina i kontinuirano

Provedba mjere:

Mjera se kontinuirano provodi.

Indikatori provedbe:

U zatvorskom sustavu maloljetnici se zatiču u slijedećim statusima:

- pritvorenici
- odgajnici (maloljetnici na izvršavanju odgojne mjere upućivanja u odgojni zavod)
- zadržanici (maloljetnici na izdržavanju kazne maloljetničkog zatvora)

Odgojni zavod Turopolje zbrinjava maloljetnike, a Odgojni zavod u Požegi maloljetnice. U Odgojnom zavodu Turopolje na dan 1.02.2010. godine nalazilo se 84 maloljetnika od kojih je 34 počinitelja kaznenih djela s elementima nasilja, dakle oko 40% (u najvećem broju slučajeva, oko 30-tak radi se o djelima počinjenim prema vršnjacima). Tako je bilo i tijekom 2009. godine te je oko 40% maloljetnika počinilo nasilno kazneno djelo (tjelesne ozljede, razbojništva, razbojničke krađe, ubojstva u vrlo malom broju i dr.)

U maloljetničkom zatvoru je još veći postotak maloljetnika koji su počinili kaznena djela s elementima nasilja, a i slika tih djela je daleko teža na način da prevladavaju kaznena djela ubojstva, silovanja i razbojništva. Udio maloljetnika koji izdržavaju kaznu maloljetničkog zatvora, a počinitelji su kaznenih djela s elementima nasilja iznosi oko preko 50%.

Odgojni zavod kontinuirano adaptira smještajne uvjete kroz redoviti održavanje, ali i kroz veće adaptacijske zahvate čime se stalno unapređuju standardi smještaja maloljetnika.

Od 30. travnja 2009. godine djeluje Odjel pojačane skrbi i nadzora, Odjela za izvršavanje sankcija u Sisku, kao dio Odgojnog zavoda u Turopolju. Do njegova otvorenja navedena mjera se provodila u jednoj prostoriji Okružnog zatvora Sisak što nije odgovaralo potrebama maloljetnika. Kapacitet Odjela pojačane skrbi i nadzora je 12 maloljetnika, te se on nalazi uz Otvoreni odjel Odjela za izvršavanje sankcija u Sisku što omogućuje istovremeno uključivanje stručnih djelatnika iz Otvorenog odjela u Odjel pojačane skrbi i nadzora te kvalitetnije planiranje tretmana i postupanje za vrijeme boravka u Odjelu i intenzivirajući individualni rad te što raniji povratak u Turopolje.

Pritvorenici maloljetnici smještaju se u zatvore u zasebne prostorije, a samo kad to nikako nije moguće, uz dozvolu suca nalaze se u sobi sa punoljetnim pritvorenikom onoliko dugo koliko je to nužno. Pri tome se vodi računa o tome iz kojih razloga je punoljetnom pritvoreniku određen pritvor, o kakvoj se osobnosti radi i za kakvo kazneno djelo je okrivljen. Zatvori nastoje zadržati na dispoziciji sobe za maloljetnike kako bi se izbjegao potencijalno loš utjecaj punoljetne osobe na maloljetnika.

Humanizacija zatvorskih uvjeta maloljetnika provodi se kroz uređivanje postojećeg prostora u kome maloljetnici borave, pružanje adekvatne prehrane, medicinske skrbi, psihološke pomoći i pomoći u održavanju socijalnih kontakata koju pruža osoblje zatvora, a posebno službenici tretmana.

Utrošena sredstva:

Sredstva redovite djelatnosti Ministarstva pravosuđa.

Mjera 4.3.32. Osiguravanje kadrovskih i materijalnih uvjeta za formiranje specijaliziranih obiteljskih sudova, kao i uvjeta za dodatnu edukaciju obiteljskih sudaca/sutkinja

Nositelji mjere:

MINISTARSTVO PRAVOSUĐA

Rok: 2010. godina

Provedba mjere:

Rok provedbe mjere odnosi se na naredno razdoblje, iako je mjera djelomično provedena u 2009. godini.

Indikatori provedbe:

Predmete maloljetnika i kaznenopravne zaštite djece i maloljetnika rade suci za mladež, dok je na Općinskom sudu u Zagrebu ustrojen poseban Odjel za mladež te za sada nije predviđeno osnivanje posebnih specijaliziranih sudova.

U svrhu edukacije sudaca održani su seminari pod nazivom „Unaprjeđenje međusektorske suradnje u suzbijanju obiteljskog nasilja na razini zajednice“ tijekom 2009. godine te će biti održani i tijekom 2010. godine, u suorganizaciji Pravosudne akademije, Društva za psihološku pomoć i Matra programa Nizozemskog ministarstva vanjskih poslova, odnosno:

- **2009. godina**
 - održana su 3 seminaru – jedan u Zagrebu, jedan u Šibeniku i jedan u Opatiji,
 - ukupan broj polaznika je 27, od toga 22 suca prekršajnih i općinskih sudova i 4 zamjenika općinskih državnih odvjetnika.
- **2010. godina**
 - održan 1 seminar u Stubičkim Toplicama- ukupan broj polaznika 11, od toga 7 sudaca prekršajnih i općinskih sudove i 4 zamjenika općinskih državnih odvjetnika,
 - do kraja godine predviđa se provesti sa istim suorganizatorima 5 seminaru – Dubrovnik, Zadar, Osijek, Split i Zagreb – polaznici će biti suci općinskih i prekršajnih sudova te zamjenici općinskih državnih odvjetnika.

Pravosudna akademija samostalno organizira i razvija programe vezano za alternativno postupanje u maloljetničkom suđenju. S tim u vezi predviđeno je provesti 5 aktivnosti stručnog usavršavanja za suce za mladež općinskih i županijskih sudova i za zamjenike općinskih i županijskih državnih odvjetnika za mladež.

Utrošena sredstva:

Troškove održavanja aktivnosti snose Društvo za psihološku pomoć i Matra program Nizozemskog ministarstva vanjskih poslova.

Planirana sredstva iznose cca **80.000,00 kuna**.

Mjera 4.3.33. Pokrenuti inicijativu za organiziranje tematskih sjednica županijskih koordinacija za ljudska prava na temu: „Prevenција nasilja među mladima“, koje će biti temelj za održavanje radionica na lokalnoj razini

Nositelji mjere:

URED ZA LJUDSKA PRAVA

Rok: 2009. godina

Provedba mjere:

Provedena.

Indikatori provedbe:

Županijska koordinacija za ljudska prava Šibensko-kninske županije organizirala je tribinu pod nazivom „Nasilje nad i među djecom“. Na tribini su sudjelovali Ured pravobraniteljice za djecu, ravnatelji, pedagozi i psiholozi osnovnih i srednjih škola na

području Šibensko-kninske županije, predstavnici centara za socijalnu skrb, suci, predstavnici općinskog državnog odvjetništva i Zavoda za javno zdravstvo.

Utrošena sredstva:

Sredstva redovite djelatnosti Ureda za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske.

Mjera 4.3.34. Raspisati natječaj za učenike osnovnih i srednjih škola na području Republike Hrvatske, za likovne i literarne radove na temu suzbijanja nasilja među mladima

Nositelji mjere:

URED ZA LJUDSKA PRAVA

Rok: 2009. godina

Provedba mjere:

Provedena.

Suradnici u provedbi:

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa

Indikatori provedbe:

Organiziran natječaj za učenike osnovnih i srednjih škola na području Republike Hrvatske na teme: „Znam što znače prava djeteta“ i „Ljudska prava – prošlost, sadašnjost i budućnost“ koji su obuhvaćali i time koje se odnose na suzbijanje nasilja među mladima.

Ured za ljudska prava osim zadanih mjera Programa aktivnosti, u 2009. godini unutar natječaja za organizacije civilnog društva iz područja zaštite, poštivanja i promicanja ljudskih prava, dva prioriteta je posvetio zaštiti prava mladih i to: P1 „Projekti koji promiču prava djece i kultura nenasilja“ i P2 „Projekti udruga mladih – prevencija ovisnosti o drogama, alkoholu i pušenju“. Ukupno je za financiranje projekata po ova dva prioriteta područja utrošeno 330.000,00 kuna te je ukupno financirano 10 projekata organizacija civilnog društva.

Utrošena sredstva:

332.000,00 kuna

Mjera 4.3.35. Provesti analizu i vrednovanje dosadašnjeg financiranja projekata i programa organizacija civilnog društva za prevenciju nasilja među mladima, te izraditi preporuke za buduće planiranje prioriteta natječaja nadležnih ministarstava na ovome području

Nositelji mjere:

URED ZA UDRUGE VLADE REPUBLIKE HRVATSKE U SURADNJI S NADLEŽNIM MINISTARSTVIMA

Rok: 2009. godina

Provedba mjere:

Provedena.

Indikatori provedbe:

Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske je temeljem podataka dobivenih od davatelja potpora programima i projektima organizacija civilnog društva iz sredstava državnog proračuna za 2008. i 2009. godinu, izradio „Analizu financiranja projekata i programa organizacija civilnog društva za prevenciju nasilja među mladima“ uz ocjenu statusa programa i projekata organizacije civilnog društva u području prevencije nasilja među mladima uključujući i preporuke. Opći cilj analize bio je temeljem dostupnih podataka za 2008. i 2009. utvrditi ostvarivanje ciljeva zacrtanih nacionalnim strategijama putem provedbe programa i projekata organizacija civilnog društva financiranih ih državnog proračuna. Sukladno preporukama, davatelji potpora na nacionalnom nivou trebali bi natječaje jasno vezati uz mjere iz *Programa aktivnosti za prevenciju nasilja među mladima*, te bi radi bolje kvalitete podataka i njihove preciznosti trebalo svakako razdvojiti natječaje usmjerene djeci, u odnosu na one usmjerene mladima.

Prvi nacrt dokumenta proslijeđen je Ministarstvu obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti administrativno-stručnom tijelu Savjeta za mlade, te svim članovima i članicama Savjeta, a o njima će se raspravljati tijekom sjednica Savjeta u 2010. godini.

Provedena analiza podataka prikupljenih od davatelja financijskih potpora programima i projektima organizacija civilnog društva u 2008. i 2009. godini, te je izrađena ocjena statusa financiranih programa i projekata organizacija civilnog društva u području prevencije nasilja među mladima, kao i preporuke za poboljšanja.

Sukladno navedenoj Analizi sveukupno je u 2009. godini za projekte i programe prevencije nasilja među mladima dodijeljeno 5.641.491,00 kuna.

Utrošena sredstva:

7.561,44 kuna

5. PREPORUKE

5.1. JEDINICE LOKALNE I PODRUČNE (REGIONALNE) SAMOUPRAVE

Mjera 5.1.1. Uputiti preporuku za osnivanja savjeta mladih na lokalnoj i regionalnoj razini, kako bi isti poticali provedbu projekata usmjerenih mladima, unaprijedili položaj mladih u društvu i predložili mjere smanjenja nasilja među mladima na lokalnoj i regionalnoj razini

Nositelji mjere:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Rok: 2009. godina

Provedba mjere:

Provedena.

Indikatori provedbe:

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti uputilo je preporuku svim jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave za osnivanja savjeta mladih na lokalnoj i regionalnoj razini, kako bi isti poticali provedbu projekata usmjerenih mladima, unaprijedili položaj mladih u društvu i predložili mjere smanjenja nasilja među mladima na lokalnoj i regionalnoj razini dana 10. srpnja 2009. godine.

Također, u svrhu provedbe Programa aktivnosti i aktivnosti 2.1. **Poticanje provedbe Zakona o savjetima mladih**, mjere 2. *Poticanje mladih na aktivno sudjelovanje mladih u društvu, područja 5. Aktivno sudjelovanje mladih u društvu* Nacionalnog programa za mlade od 2009. do 2013. godine, 5. siječnja 2010. godine je svim županijama dostavljen Obrazac o provedbi Zakona o savjetima mladih. Navedenim obrascem želi se steći potpuniji uvid u način rada savjeta mladih u općinama, gradovima i županijama, poštivanje pojedinih odredbi Zakona, prikupiti primjeri dobre prakse rada savjeta, kao i prikupiti prijedlozi izmjena i dopuna Zakona. Županije su navedeni obrazac prosljedile gradovima i općinama na području svoje županije te je u tijeku prikupljanje objedinjenih podataka. Prema zasad zaprimljenim podacima do sada je osnovano **13 županijskih savjeta, 49 gradskih i 56 općinskih** što je **znatno povećanje u odnosu na 2008. godinu**, kada je bilo 11 županijskih, 35 gradskih i 34 općinska savjeta za mlade. U svrhu bolje provedbe Zakona pri Ministarstvu je u tijeku osnivanje stručne radne skupine za izradu prijedloga izmjena i dopuna Zakona.

Utrošena sredstva:

Sredstva redovite djelatnosti Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti.

Mjera 5.1.2. Uputiti preporuku za izradu i provedbu prioriternih mjera smanjenja nasilja među mladima u suradnji s institucijama i organizacijama civilnog društva u zajednici

Nositelji mjere:

MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Rok: lipanj 2009. godine

Provedba mjere:

Provedena.

Indikatori provedbe:

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti uputilo je preporuku svim jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave za izradu i provedbu prioriternih mjera smanjenja nasilja među mladima u suradnji s institucijama i organizacijama civilnog društva u zajednici dana 10. srpnja 2009. godine.

Također na inicijativu obiteljskih centara sukladno mjerama 4.3.21. i 4.3.4. proveden je niz preventivnih aktivnosti zajednici.

Utrošena sredstva:

Sredstva redovite djelatnosti Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti.

Mjera 5.1.3. Uputiti preporuku gradovima za osnivanje i razvoj Vijeća za prevenciju u svim gradovima u Republici Hrvatskoj, s ciljem koordinacije rada svih tijela i ustanova zaduženih za provedbu zakona na lokalnoj razini i djelovanja na sve čimbenike koji pogoduju nastanku i razvoju kriminaliteta i nasilja

Nositelji mjere:

MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA

Rok: lipanj 2009. godine i kontinuirano

Provedba mjere:

Mjera se kontinuirano provodi.

Indikatori provedbe:

Tijekom 2004. godine, istaknuti predstavnici gradskih i općinskih vlasti u gradovima i općinama u Republici Hrvatskoj u suradnji s policijom, a potaknuti inicijativom Ministarstva unutarnjih poslova u okviru projekta suradnje policije i tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u zaštiti i sigurnosti građana i njihove imovine pod nazivom „Policija u zajednici“, započeli su s aktivnostima

usmjerenim na osnivanje Vijeća za prevenciju kriminaliteta na području svojih lokalnih zajednica.

Sukladno postojećoj praksi zemalja Europske unije, Vijeća za prevenciju kriminaliteta predstavljaju partnerska tijela u lokalnoj zajednici su predstavnici jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, policije, ustanova socijalne skrbi, zdravstva, odgoja i obrazovanja, građana i dr., a koji na području svoje lokalne zajednice kroz partnersku suradnju planskim i koordiniranim preventivnim aktivnostima mogu utjecati na smanjenje kriminaliteta u lokalnoj zajednici.

Temeljem općeg uvida u dosadašnje inicirane i provedene aktivnosti u svezi rada osnovanih Vijeća za prevenciju kriminaliteta, ističemo slijedeće podatke:

Na području Republike Hrvatske od 2004. godine do danas **osnovano je 125 Vijeća za prevenciju kriminaliteta**. Od ukupno 125 osnovanih Vijeća za prevenciju kriminaliteta, na području gradova je osnovano 77, na području gradskih kotara 3, na području općina 44 i na području županije 1 (Županijsko Vijeće za prevenciju u lokalnoj zajednici Krapinsko-zagorske županije).

Predsjednici osnovanih Vijeća za prevenciju kriminaliteta u Republici Hrvatskoj, većim dijelom su imenovani gradonačelnici gradova i načelnici općina, odnosno njihovi suradnici (zamjenici gradonačelnika ili zamjenici načelnika općine).

Broj članova Vijeća za prevenciju kriminaliteta je od 5 do 15 članova. Vijeće za prevenciju kriminaliteta uz istaknute predstavnike jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te predstavnike policije u svom sastavu obuhvaća ravnatelje škola, ravnatelje domova zdravlja, suce, predstavnike centara za socijalnu skrb, direktore komunalnih poduzeća, direktore turističkih zajednica, svećenike, predstavnike udruga građana (udruga mladih, udruga obrtnika, udruga branitelja, dobrovoljnih vatrogasnih društava), predstavnike lokalnih javnih medija i istaknute pojedince u lokalnoj zajednici. Predstavnik policije (ranga načelnik ili zamjenik načelnika/pomoćnik načelnika) uvijek je aktivan član Vijeća za prevenciju kriminaliteta, uglavnom u svojstvu zamjenika predsjednika Vijeća za prevenciju kriminaliteta.

Program odnosno djelokrug rada osnovanih Vijeća za prevenciju kriminaliteta u najvećoj mjeri usmjeren je na slijedeća područja prevencije kriminaliteta: povećanje sigurnosti djece i mladih, prevencija maloljetničke delinkvencije, prevencija nasilja u obitelji i pomoć žrtvama nasilja, prevencija imovinskog kriminaliteta, prevencija kriminaliteta droga, oblikovanje okoliša s ciljem prevencije kriminaliteta, uspostava većeg stupnja stanja sigurnosti za vrijeme trajanja turističke sezone, alkoholizam i kriminalitet, te prevenciju u prometu.

Ministarstvo unutarnjih poslova kontinuirano pruža stručnu pomoć Vijećima za prevenciju kriminaliteta u cilju unapređenja njihova rada, te je ***svim policijskim upravama dostavljena znanstveno utemeljena stručna uputa***, u kojoj se, između ostalog, ***svim načelnicima policijskih uprava nalaže poticanje osnivanja Vijeća za prevenciju kriminaliteta u lokalnim zajednicama u kojima to još uvijek nije učinjeno***.

Također, u rujnu 2009. godine u nakladi Ravnateljstva policije, Ministarstva unutarnjih poslova objavljene su publikacije autorice prof. dr. sc. Irene Cajner Mraović, „Prevencija kriminaliteta u lokalnoj zajednici – Organizacija i akcijske upute Vijećima za prevenciju“ i „Prevencija kriminaliteta u lokalnoj zajednici - Strategija primjene znanosti i iskustva dobre prakse“. Sadržaj navedenih izdanja obuhvaća konkretne preporuke Vijećima za prevenciju kriminaliteta kako da na lokalnoj razini zajednički

sustavno djeluju u okviru područja prevencije kriminaliteta te kroz svoj zajednički angažman utječu na otklanjanje čimbenika koji pogoduju nastanku i razvoju kriminaliteta i nasilja. Navedene publikacije su tijekom rujna 2009. godine dostavljene svim policijskim upravama kao literatura korisna u daljnjem radu i senzibilizaciji predstavnika policije koji su u svojim lokalnim zajednicama određeni za članove Vijeća za prevenciju kriminaliteta uz preporuku da se spomenuta literatura kao smjernica koristi u neposrednom radu samih Vijeća i svih njihovih članova.

Utrošena sredstva:

Sredstva redovite djelatnosti Ministarstva unutarnjih poslova.

5.2. MEDIJI

Na razvoj nasilničkog ponašanja neprijeporno utječe i prikazivanje filmova i TV emisija s destruktivnim i nemoralnim sadržajima ili sadržajima koji su suprotni obiteljskim odgojnim vrijednostima i odnosima u obitelji ili zajednici i to u terminima koji su dostupni i djeci. Novim Zakonom o elektroničkim medijima, koji je usklađen i s Direktivom o audiovizualnim medijskim uslugama (prihvaćenom od Europskog parlamenta, 11. prosinca 2007. godine), uređene su audio i audiovizualne medijske usluge nastale kao posljedica brzog tehnološkog napretka i digitalizacije, a koje nisu bile obuhvaćene prethodnim propisima. Sukladno članku 26. navedenog Zakona, u audiovizualnim ili radijskim programima nije dopušteno na bilo koji način poticati, promicati i veličati nasilje i kriminal, te poticati građane, a posebice djecu i mladež, na uporabu duhanskih proizvoda, alkohola ili droga. Također, nije dopušteno objavljivati audiovizualne ili radijske programe za koje je vjerojatno da bi mogli ugroziti fizički, mentalni ili moralni razvoj maloljetnika, osim u vremenu kada je osigurano vrijeme emitiranja u kojem maloljetnici neće čuti ili vidjeti takve programe.

Nadzor nad provedbom ovog Zakona i odgovarajućih podzakonskih akata u nadležnosti je Vijeća za elektroničke medije, koje je za 2008. i 2009. godinu utvrdilo po dvije povrede Zakona vezane uz odredbe koje se odnose na maloljetnike i o nužnosti poštivanja Zakona izdalo javno upozorenje svim nacionalnim televizijama.